

Fruit je dag!

Een SWOT-analyse van schoolfruitprojecten binnen het kleuter- en basisonderwijs in Vlaanderen

Thielens Lieve

Academiejaar 2009-2010

Afstudeerwerk ingediend voor het behalen van het diploma Bachelor in de Voedings- en dieetkunde

Dankbetuiging

De lage algemene fruitconsumptie bij de Belgische bevolking komt meermaals aan bod in de bacheloropleiding Voedings- en dieetkunde. De situatie is zodanig ernstig dat een zeer groot deel van zowel de volwassen bevolking als de kinderen de aanbevelingen van twee stukken fruit per dag niet halen. Omdat ik de noodzaak van schoolfruitprojecten in het kleuter- en basisonderwijs maar al te goed inzie, leek het me gepast om mijn afstudeerwerk te wijden aan zulke acties. Ik wil met dit eindwerk een bijdrage leveren tot een verbetering van de schoolfruitprojecten en een aanzet geven om de toekomstmogelijkheden van deze projecten te onderzoeken.

Als auteur van dit eindwerk zou ik zeer graag mijn oprechte dank en waardering willen uitdrukken voor de vele mensen die me bijgestaan hebben bij het realiseren van dit afstudeerwerk.

Vooreerst wil ik graag mijn promotor, Mevr. Greet Schoofs en mijn copromotor, Mevr. Tessa Avermaete bedanken. Zij hebben mij gedurende het afgelopen academiejaar met raad en daad bijgestaan om dit afstudeerproject tot een goed einde te brengen. De gevolgde weg was misschien niet altijd zonder hindernissen, maar zonder hun steun en expertise was het niet mogelijk geweest om dit eindwerk te verwezenlijken.

Mijn dankbaarheid gaat eveneens uit naar de medewerkers bij het Lokaal Gezondheidsoverleg (LOGO) van Oost-Brabant, in het bijzonder naar mijn stagementoren, Carine Van Wanseele en Annick Hirschböck. Zij hebben mij de kans gegeven om gedurende een volledige stageperiode bij hen actief aan dit afstudeerwerk te werken. Dankzij hen kreeg ik de kans om contacten te leggen met verschillende scholen en fruitleveranciers, op die manier maakten zij het mede mogelijk om dit onderzoek te realiseren. Hiervoor ben ik hen zeer dankbaar.

Zonder de medewerking van de scholen en de fruitleveranciers die toestemden om deel te nemen aan dit onderzoek had dit project onmogelijk gerealiseerd kunnen worden. Ik wil hen dan ook van harte bedanken voor deze samenwerking. Zonder hen was dit alles niet mogelijk geweest.

Tenslotte wil ik me nog even wenden tot mijn vrienden en familie. Zij hebben me tijdens het schrijven van dit afstudeerwerk bijgestaan en me met hun kritische reflecties bijgestuurd wanneer het nodig was. Hiervoor verdienen zij eveneens mijn dankbaarheid.

Lijst met frequent gebruikte afkortingen

LOGO	Lokaal Gezondheidsoverleg
HGR	Hoge Gezondheidsraad
SWOT	Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats Sterktes, Zwaktes, Kansen, Bedreigingen
VIGeZ	Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie en Ziektepreventie
LDL-cholesterol	Low Density Lipoprotein Cholesterol
HDL-cholesterol	High Density Lipoprotein Cholesterol
etc.	et cetera
DNA	Deoxyribonucleic acid Desoxyribonucleïnezuur
pH	Zuurtegraad
BMI	Body Mass Index
WHO	World Health Organisation Wereldgezondheidsorganisatie
HBSC	Health Behaviour in School-Aged Children
VLAM	Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing
BFV	Belgische fruitveiling
VWS	Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
WERO	Wereldoriëntatie

Inhoudsopgave

Dankbetuiging	1
Lijst met frequent gebruikte afkortingen	3
Inhoudsopgave	4
1 Inleiding	6
2 Maatschappelijk kader	8
2.1 Aanbevelingen	8
2.2 Fruit en preventieve gezondheidszorg	9
2.2.1 Hart- en vaatziekten	9
2.2.2 Kanker	10
2.2.3 Obesitas en diabetes	11
2.3 Feiten en cijfers voor de EU	14
3 Literatuurstudie en omgevingsanalyse van promotiecampagnes	15
3.1 Wetenschappelijke literatuur.....	15
3.2 Initiatieven in België.....	17
3.2.1 'Tutti Frutti'	17
3.2.2 Regionaal initiatief	20
3.3 Initiatieven in Nederland	20
3.3.1 Campina	20
3.3.2 'Schoolgruiten'.....	21
3.4 Initiatieven in Groot-Brittannië.....	22
4 Methodologie	24
4.1 Afbakening van de doelgroep	24
4.2 Onderzoeksmethode	25
5 Onderzoekresultaten	26
5.1 Scholen.....	26
5.1.1 Deelname	26
5.1.2 Fruitaanbod.....	27
5.1.3 Leveringen	28
5.1.4 Financiële analyse	30
5.1.5 Omgeving	31
5.1.6 Opinie	33
5.1.7 Toekomstvisie	34
5.2 Leveranciers	36
5.2.1 Deelname	36
5.2.2 Fruitaanbod.....	37

5.2.3 Leveringen	38
5.2.4 Financiële analyse	39
5.2.5 Opinie	40
5.2.6 Toekomstvisie	41
6 SWOT-analyse	43
6.1 Scholen	43
6.2 Leveranciers	45
7 Conclusies en aanbevelingen.....	47
Samenvatting	49
Summary	50
Referenties.....	51
Bijlagen	
Bijlage 1 – Semigestructureerde vragenlijst voor scholen	55
Bijlage 2 – Semigestructureerde vragenlijst voor fruitleveranciers	57
Bijlage 3 – Interview 1: Mia Morren	58
Bijlage 4 – Interview 2: Vera Huybrechts (Vrije basisschool 'De Rank')	63
Bijlage 5 – Interview 3: Marleen Dierckx (Basisschool Santa Maria Aarschot).....	69
Bijlage 6 – Interview 4: Mia Roskams (Gemeentelijke basisschool Pellenberg)	76
Bijlage 7 – Interview 5: Noëla Dewit (Gemeentelijke Basisschool 'De Negensprong')	82
Bijlage 8 – Interview 6: Anja Preuveneers, Diana Ons, Arlette Van Keijenberg (Kleuter- en basisschool 'De Winge').....	87
Bijlage 9 – Interview 7: Filip Haesen (IGO-W).....	96
Bijlage 10 – Interview 8: Gert Vanhellemont (Milieuvriendelijk fruit- en sorteerbedrijf Vanhellemont)	103

1 Inleiding

De algemene fruitconsumptie van de Belgische bevolking is zeer laag. Binnen de Belgische voedselconsumptiepeiling van 2004 werd er onderzoek verricht naar de dagelijkse fruitconsumptie van personen ouder dan vijftien jaar. Uit deze peiling blijkt dat nog geen 10 procent van de Belgische volwassen bevolking voldoet aan de aanbevelingen van de Hoge Gezondheidsraad (HGR). Volgens deze richtlijnen zou iedere persoon vanaf de leeftijd van zes jaar minstens 250 gram fruit per dag moeten eten. Dit komt ongeveer overeen met twee stukken fruit. De gemiddelde fruitinname van de volwassen bevolking bedraagt 118 gram fruit per dag, wat overeenkomt met slechts 47 procent van deze aanbevolen hoeveelheid. [1,2]

De fruitconsumptie bij de Vlaamse jongeren is even alarmerend als de fruitconsumptie van de volwassen bevolking. Slechts 29 procent van de jongens en 41 procent van de meisjes tussen elf en zestien jaar eet iedere dag fruit. Het is eveneens zo dat slechts maximum 10 procent van de Vlaamse jongeren de dagelijkse aanbeveling van twee stukken fruit haalt. [3]

Fruit heeft bewezen positieve effecten op de gezondheid. Een hoge fruitinname kan een preventieve invloed hebben bij de ontwikkeling van kanker en hart- en vaatziekten en een verlaging van het risico op obesitas en diabetes. Een hoge fruitconsumptie is reeds op jonge leeftijd zeer belangrijk. Wanneer kinderen een adequaat voedingspatroon opbouwen, heeft dit eveneens een preventieve invloed op de vooraf vermelde aandoeningen. Het is ook zo dat een gewoonte die tijdens de kinderjaren opgebouwd wordt, zich eveneens manifesteert gedurende een groot deel van het volwassen leven. [4,5,6]

Omwille van de voordelen van deze vroege gewoontevorming op de gezondheid en op het voedingspatroon op lang termijn, is het belangrijk dat er op jonge leeftijd preventieve maatregelen genomen worden. Om deze gewoontevorming te stimuleren worden er regelmatig sensibiliseringsacties en campagnes georganiseerd in het kleuter- en basisonderwijs. Men kan zich echter vragen stellen bij de praktische en financiële haalbaarheid van deze projecten en of deze acties wel het gewenste effect hebben. [6]

Het doel van dit onderzoek is de sterktes, de zwaktes, de kansen en de bedreigingen (SWOT) van deze projecten in kaart te brengen. Het onderzoek is exploratief en omvat een beknopte SWOT-analyse bij verschillende scholen en fruitleveranciers die deelnemen aan een schoolfruitproject of bij scholen die een uitgewerkt fruit- of gezondheidsbeleid hebben.

De doelgroep van dit onderzoek zijn scholen en fruitleveranciers. Aan de hand van de onderzoeksresultaten kunnen zowel de grootste zwaktes en bedreigingen binnen deze projecten als enkele specifieke kansen voor de schoolfruitprojecten geïdentificeerd worden. De onderzoeksresultaten zijn echter niet geschikt om algemene conclusies te vormen over de schoolfruitacties in Vlaanderen.

Deze studie biedt wel perspectief om in de toekomst meer uitgebreid en diepgaand onderzoek te voeren op vlak van onderliggende oorzaken en mogelijke oplossingen voor de bestaande zwaktes en bedreigingen van de huidige schoolfruitacties. Op basis van de onderzoeksresultaten kan eveneens de praktische en financiële haalbaarheid van bestaande en potentiële schoolfruitacties worden nagegaan.

De eerste twee hoofdstukken van dit eindwerk bestaan uit een theoretische verhandeling. In het eerste hoofdstuk wordt het maatschappelijke kader behandeld. Er wordt nagegaan hoe het in België en enkele andere Europese landen gesteld is met de fruitconsumptie van de kinderen, waarom een hoge fruitinname noodzakelijk is en welke gezondheidsvoordelen dit heeft.

Het tweede hoofdstuk behandelt enkele schoolfruitprojecten die in Vlaanderen en in onze buurlanden georganiseerd worden. Er wordt gedetailleerd ingegaan op het opzet van de schoolfruitacties zelf en de evaluaties die hierover reeds uitgevoerd werden.

In de volgende hoofdstukken wordt het praktische deel van dit afstudeerwerk toegelicht. Het derde hoofdstuk beschrijft de methodologie van het onderzoek, het vierde hoofdstuk is een gedetailleerde weergave van de onderzoeksresultaten en in het vijfde hoofdstuk worden de onderzoeksresultaten geïnterpreteerd en herleid tot de uiteindelijke SWOT-analyse. Het zesde hoofdstuk besluit met een aantal aanbevelingen en toekomstmogelijkheden voor schoolfruitprojecten in Vlaanderen.

2 Maatschappelijk kader

2.1 Aanbevelingen

Binnen de Actieve Voedingsdriehoek van het Vlaams Instituut voor Gezondheids promotie en Ziektepreventie (VIGeZ) neemt fruit een belangrijke plaats in. De aanbevelingen van de Actieve Voedingsdriehoek zijn gebaseerd op de theoretische aanbevelingen van de HGR. Hierbij wordt aangeraden dat iedereen vanaf de leeftijd van zes jaar dagelijks minstens twee à drie stukken fruit inneemt, gezien dit een bevorderend effect heeft op de gezondheid en de levenskwaliteit. Maar waarom is fruit zo gezond? [2,7,8]

Fruit is een belangrijke bron van koolhydraten, voedingsvezels, vitaminen, mineralen en antioxidanten.

Koolhydraten behoren tot de groep van de macronutriënten, evenals eiwitten, vetten en water. Volgens de voedingsaanbevelingen voor België van de HGR moet meer dan 55 procent van de dagelijkse energie-inname bestaan uit energie afkomstig van koolhydraten. Het merendeel van deze koolhydraten wordt best onder vorm van complexe koolhydraten, bijvoorbeeld zetmeel, ingenomen. Complexe koolhydraten zijn onder andere terug te vinden in brood, aardappelen en deegwaren. Fruit, daarentegen, bevat voornamelijk disachariden zoals fructose. Een hoge inname van disachariden is echter af te raden. Het belang van fruit binnen onze dagelijkse voeding kan eerder toegeschreven worden aan de positieve invloed van voedingsvezels, mineralen, vitaminen en antioxidanten op de gezondheid. [2,7,8]

Voedingsvezels zijn de onverteerbare fractie van de koolhydraten. Zij dragen bij aan de verbetering en/of de instandhouding van de darmfuncties. Zij bevorderen onder andere de darmmotiliteit, het evenwicht van de darmflora en de regulatie van de darm passage. Voor volwassenen staat de aanbevolen dagelijkse hoeveelheid gelijk aan minimum dertig gram voedingsvezels per dag. Voor kinderen variëren de aanbevelingen van minimum vijftien gram voedingsvezels per dag voor een- tot driejarigen tot dertig gram voedingsvezels per dag voor adolescenten. Een portie fruit van ongeveer honderd gram bevat gemiddeld anderhalve tot twee gram voedingsvezels, het is dus belangrijk dat de dagelijkse voeding van kinderen en adolescenten voldoende fruit bevat. [2]

Vitaminen en mineralen behoren tot de micronutriënten. Vitaminen zijn organische verbindingen die net als mineralen geen energetische waarde hebben. Deze stoffen zijn noodzakelijk voor de mens, maar kunnen niet of onvoldoende gesynthetiseerd worden door het lichaam zelf, zij dienen opgenomen te worden via de voeding. Tekorten aan deze micronutriënten kunnen afwijkingen veroorzaken, zowel bij volwassenen als bij het groeiende kind. In fruit is er vooral een hoge concentratie van bepaalde micronutriënten, zoals vitamine C, provitamine A, kalium, magnesium en fosfor, terug te vinden. Een voldoende hoge inname van fruit en fruitproducten is dus noodzakelijk om aan de dagelijks aanbevolen hoeveelheden van deze essentiële voedingsstoffen te kunnen voldoen. [9,10]

Antioxidanten, zoals polyfenolen, carotenoïden en flavonoïden, behoren eveneens tot de categorie van de micronutriënten. Deze stoffen zouden een rol spelen in de verouderingsprocessen in het lichaam. Er zijn eveneens enkele vitaminen en mineralen die als antioxidant beschouwd kunnen worden, bij voorbeeld Vitamine C. [9,11]

Fruit kan op meerdere momenten en onder verschillende vormen geconsumeerd worden. Fruit kan bijvoorbeeld bij het ontbijt, als tussendoortje, als broodbeleg en als dessert

gegeten worden. Het is belangrijk dat er een evenwichtige keuze wordt gemaakt binnen het fruitgamma. Vers fruit of diepvriesfruit zonder suikertoevoegingen verdienen altijd de voorkeur. Deze producten bevatten namelijk het natuurlijke gehalte aan vezels, vitaminen en mineralen. Verwerkte producten zoals fruitconserven, fruitsap en vruchtenmoes bevatten doorgaans minder vezels, vitaminen en mineralen waardoor zij een minder goede keuze zijn. Producten zoals confituur en stroop zijn gemaakt op basis van fruit, maar zij bevatten doorgaans veel toegevoegde suikers en kunnen fruit onmogelijk vervangen in functie van voedingsvezels, vitaminen en mineralen. De producten met toegevoegde suikers worden bijgevolg niet tot de fruitgroep van de Actieve Voedingsdriehoek gerekend, zij behoren tot de restgroep. [7,8]

2.2 Fruit en preventieve gezondheidszorg

Fruit heeft bewezen positieve effecten op de gezondheid. Een hoge inname van fruit kan bijvoorbeeld gunstige resultaten hebben op het bloedcholesterolgehalte, de ontwikkeling van kanker en hart- en vaatziekten en het risico op obesitas en diabetes.

Vele mechanismen en stoffen met een heilzame werking op de gezondheid zijn nog onbekend. Uit onderzoek is gebleken dat supplementatie met bepaalde voedingsstoffen geen positief effect heeft op de ontwikkeling van bepaalde aandoeningen, terwijl het verhogen van de fruitinname wel effect heeft. [12]

Bij het toeschrijven van positieve gezondheidseffecten aan een verhoogde fruitconsumptie dienen de onderzoekers echter in acht te nemen dat fruit niet de enige oorzakelijke factor is binnen de preventie van bepaalde aandoeningen. Een voeding rijk aan fruit gaat vaak gepaard met andere elementen die een positief effect hebben op de ontwikkeling van hart- en vaatziekten, kanker, obesitas en diabetes. Een verlaagde inname van verzadigde vetzuren en een verhoging van de groenteconsumptie hebben eveneens gunstige gevolgen voor de gezondheid. Een voldoende hoge fysieke activiteit draagt ook zijn steentje bij in de preventie van deze aandoeningen. Het is dus noodzakelijk om over het algemeen een gezonde levensstijl aan te nemen, zowel op vlak van voeding als op vlak van beweging.

2.2.1 Hart- en vaatziekten

Hart- en vaatziekten zijn wereldwijd een van de meest voorkomende doodsoorzaken. Het risico op cardiovasculaire aandoeningen stijgt met toenemende leeftijd, lichaamsgewicht, bloeddruk, tabaksgebruik, alcoholconsumptie en dyslipidemie. Een afwijkende cholesterolemie is een onafhankelijke risicofactor voor hart- en vaatziekten, evenals een hoge triglyceridenconcentratie, een verhoogde systolische en/of verhoogde diastolische bloeddruk of obesitas. Aantasting van de cardiovasculaire structuren, bijvoorbeeld de aderwand, is echter geen fenomeen dat enkel voorkomt bij de oudere lagen van de bevolking. Reeds op jonge leeftijd kan een inadequate voeding aanleiding geven tot beschadigingen van de aderwand onder vorm van 'fatty streaks'. Preventieve maatregelen zijn dus reeds op kinderleeftijd noodzakelijk om latere negatieve effecten van een ongezonde voeding uit te stellen. [13]

Een hoge fruitinname heeft positieve effecten op enkele risicofactoren van hart- en vaatziekten en vertoont dus een omgekeerde evenredigheid met de mortaliteit ten gevolge van cardiovasculaire aandoeningen zoals een beroerte en hartziekten. Het dient echter wel opgemerkt te worden dat proefpersonen die van nature een hoge fruitinname hebben er over het algemeen een gezondere levensstijl op nahouden, bijvoorbeeld een

lagere inname van verzadigde vetten. Dit heeft mogelijk de resultaten enigszins beïnvloed. Algemeen veroorzaakt een hoge fruitinname een verlaging van het totale serumcholesterolgehalte en een verlaging van de hoeveelheid 'Low Density Lipoprotein' Cholesterol (LDL-cholesterol) ten opzichte van proefpersonen met een lage fruitinname. Er zijn bij een hoge fruitinname geen significante verschillen waar te nemen bij bepaalde andere risicofactoren zoals de concentratie van de triglyceriden en de 'High Density Lipoprotein' Cholesterol (HDL-cholesterol). [13,14]

Fruit bevat verschillende antioxidanten zoals vitamine C, β -caroteen, lycopene, vitamine E, luteïne, etc. Er wordt aangenomen dat deze bioactieve stoffen een belangrijke rol spelen in het voorkomen van chronische aandoeningen doordat zij beschermen tegen schade veroorzaakt door vrije radicalen. Onderzoek toont aan dat een verhoogde fruitinname, en dus een verhoogde inname van antioxidanten, omgekeerd evenredig is met de mortaliteit ten gevolge van hartziekten en verhoogde cholesterol. Antioxidanten komen in het bijzonder tussen bij het ontstaan van arteriosclerose, trombose, embolie en het voorkomen van hartinfarcten en beroertes. [12,15,16,17]

Volgens S. Southon gaan antioxidanten de vorming van 'fatty streaks' tegen doordat zij de oxidatie van LDL-cholesterol verhinderen. Op die manier wordt er voorkomen dat het LDL-cholesterol binnendringt in de arteriewand en daar macrofagen gaat vormen. Deze macrofagen kunnen namelijk leiden tot 'fatty streaks' wat op zijn beurt kan escaleren tot de vorming van een arteriosclerotische plaque en de vernauwing van het bloedvat. Uiteindelijk bestaat de mogelijkheid dat zich in deze vernauwing een trombose vormt wat een hartinfarct of een beroerte kan veroorzaken. [15]

Antioxidanten hebben eveneens een rechtstreeks anti-inflammatoir effect op de vaatwand. Volgens D. Heber verminderen antioxidanten de bloedplaatjesaggregatie bij de vorming van een arteriosclerotische plaque. Deze reductie resulteert in een verlaagd risico op trombose of embolie en dus ook op beroertes en infarcten. [12,15,16,17]

2.2.2 Kanker

Een inadequate voeding wordt gezien als een van de uitlokkende factoren bij de ontwikkeling van kanker. P. Greenwald et al. vermoeden dat een hoge fruitinname, en dus een overeenkomstige inname van voedingsvezels, antioxidanten en micronutriënten, de prevalentie van bepaalde kankersoorten vermindert. Ondanks de vele onderzoeken die omtrent dit onderwerp uitgevoerd zijn, heeft men nog geen eenduidige antwoorden kunnen vinden over welke soorten kanker precies geïnhibeerd worden en hoeveel fruit hiervoor nodig is. Wetenschappers zijn het er wel over eens dat iedere toename van de dagelijkse fruitconsumptie een inhiberend effect kan hebben op de ontwikkeling van kanker. De mechanismen die de gezondheidsvoordelen van een verhoogde fruitinname ten opzichte van kanker teweegbrengen zijn nog nader te bepalen, maar wetenschappers vermoeden dat kanker door meerdere factoren tegelijk veroorzaakt wordt. [12,16,17,18,19]

Kanker kan, net zoals bepaalde hart- en vaatziekten, veroorzaakt worden door vrije radicalen. Deze vrije radicalen induceren oxidatieve stress, wat op zijn beurt kan leiden tot schade aan het desoxyribonucleïnezuur (DNA) onder vorm van basemutaties, DNA-cross-linking en een herschikking van de chromosomen. Bij verscheidene onderzoeken ontdekte men dat een verhoogde fruitinname een positieve invloed heeft op het verminderen van deze oxidatieve DNA-schade. [12,18]

Het risico op colorectale kanker kan verminderd worden door de inname van voedingsvezels en vezelrijke voedingsmiddelen zoals fruit te verhogen. Dit positieve effect is te wijten aan verschillende oorzaken. Bepaalde carcinogenen zouden rechtstreeks aan voedingsvezels binden en zo niet meer kunnen interageren met de mucosacellen van de darmwand. Een verhoogde inname van voedingsvezels vergroot de fecale bulk en verkort de transitijd. Op deze manier wordt de transitperiode van bepaalde carcinogenen versneld waardoor zij minder tijd hebben om te interageren met de darmwand. Voedingsvezels zouden ook de enzymactiviteit van de bacteriële flora beïnvloeden waardoor de concentratie aan mogelijke carcinogene stoffen verlaagd wordt. Door het fermentatieproces van voedingsvezels worden korte keten vetzuren gevormd die een mogelijke carcinogenese inhiberen door hun effect op de zuurtegraad (pH) van de darm. Zij stimuleren de peristaltische beweging van de darm waardoor de transitijd en de contacttijd tussen de darmwand en de carcinogene stoffen eveneens verkort wordt. [18]

Fruit is een goede bron van stoffen met een antioxidatieve werking. In recente studies hebben onderzoekers trachten te bewijzen dat deze vitaminen, mineralen en antioxidanten een preventieve werking hebben op de ontwikkeling van bepaalde kankers. Een verhoogde inname van vruchten rijk aan bètacaroteen zou de incidentie van longkanker verlagen, vruchten rijk aan vitamine C zouden dan weer een positief effect hebben op de incidentie van maagkanker en mogelijk het risico op mond-, pharynx-, pancreas-, cervix- en oesophagale kanker verlagen. Over de invloed van de meeste antioxidanten op het ontwikkelen van kanker worden er bij de vele studies tegenstrijdige resultaten verkregen. Het is bewezen dat de meeste antioxidanten een positief effect veroorzaken op de incidentie van bepaalde kankersoorten, maar welke bioactieve stoffen precies effect hebben op welk soort kanker is niet statistisch significant bewezen. [16,18]

2.2.3 Obesitas en diabetes

Een hoge fruitinname wordt regelmatig geassocieerd met een verlaagde incidentie van bepaalde chronische aandoeningen en een verlaagd sterftcijfer ten gevolge van deze aandoeningen. Eerder werd de invloed van fruit op hart- en vaatziekten en kanker al verder uitgediept, maar een adequate fruitinname heeft eveneens een positieve invloed op het ontstaan van obesitas en diabetes. [5,19,20]

De prevalentie van obesitas is de afgelopen decennia sterk toegenomen en heeft volgens recente gegevens wereldwijd de kaap van 300 miljoen mensen bereikt. Mondiaal hebben naar schatting ongeveer 1 miljard mensen te lijden van overgewicht. In België is de situatie eveneens zeer alarmerend, maar liefst 44 procent van de volwassen bevolking kampt met overgewicht. 13 procent van de hele bevolking valt binnen de categorie van obesitas. Overgewicht komt vooral voor in de leeftijdsklasse van 55 tot 64 jaar waar meer dan de helft van deze personen overgewicht heeft (Tabel 1). Bij volwassenen lijden voornamelijk mannen aan overgewicht, de prevalentie van obesitas is voor beide geslachten ongeveer gelijk (Tabel 2). [21,22,23,24]

Tabel 1: Prevalentie (in procent) van overgewicht en obesitas bij volwassenen (≥18jaar); indeling volgens leeftijdscategorie. [24]

%	18j-24j	25j-34j	35j-44j	45j-54j	55j-64j	65j-74j	+75j
Overgewicht	18,0	35,9	45,3	50,4	62,0	60,8	54,4
Obesitas	4,8	8,2	14,2	15,3	21,3	16,8	14,1

Tabel 2: Prevalentie (in procent) van overgewicht en obesitas bij volwassenen (≥18jaar); indeling volgens geslacht. [24]

%	Mannen	Vrouwen
Overgewicht	52,0	37,3
Obesitas	11,7	12,7

Circa 18 procent van de jongeren tussen twee en zeventien jaar hebben overgewicht. 5 procent van de jongeren kan ondergebracht worden bij de categorie obesitas. Wanneer de jongeren opgedeeld worden in verschillende subgroepen op basis van hun leeftijd kunnen er duidelijke verschillen waargenomen worden (Tabel 3). De meeste gevallen van overgewicht en obesitas worden opgetekend in de leeftijdsklasse tussen vijf en negen jaar. De prevalentie van overgewicht en obesitas daalt naarmate de leeftijd toeneemt. Bij het voorkomen van obesitas en overgewicht zijn er geen significante inter-geslachtelijke verschillen waar te nemen (Tabel 4). Het percentage van jongens dat lijdt aan overgewicht en obesitas ligt doorgaans wel iets hoger als bij meisjes. [21,22,23,24]

Tabel 3: Prevalentie (in procent) van overgewicht en obesitas bij jongeren (<18jaar); indeling volgens leeftijdscategorie. [24]

%	2j-4j	5j-9j	10j-14j	15j-17j
Overgewicht	18,5	21,7	19,2	12,4
Obesitas	8,0	8,8	1,9	1,6

Tabel 4: Prevalentie (in procent) van overgewicht en obesitas bij jongeren (<18jaar); indeling volgens geslacht. [24]

%	Jongens	Meisje
Overgewicht	19,7	17,2
Obesitas	4,5	3,5

De oorzaken van overgewicht en obesitas zijn multifactorieel. Een verhoogde voedselinname is niet de enige oorzaak van overgewicht en obesitas, maar het is onmiskenbaar dat voedingsgewoonten een sleutelrol spelen binnen de ontwikkeling van deze aandoeningen. Een te hoge energie-inname is gekend om de ontwikkeling van overgewicht te stimuleren. Recent is er echter ook aangetoond dat specifieke voedingsstoffen kunnen bijdragen aan de ontwikkeling of het inhiberen van overgewicht. Onderzoek wijst uit dat personen die een voeding rijk aan plantaardige voedingsmiddelen innemen minder kans hebben om overgewicht of obesitas te

ontwikkelen. Ten eerste is een voeding die rijk is aan plantaardige voedingsstoffen minder energiedens dan voeding rijk aan dierlijke voedingsmiddelen. Ten tweede heeft deze voeding een relatief hoog gehalte aan complexe koolhydraten en voedingsvezels. Deze nutriënten hebben een bewezen positief effect op het lichaamsgewicht en het percentage lichaamsvet. Een voeding rijk aan voedingsvezels en complexe koolhydraten heeft een hogere verzadigingsgraad dan een voeding rijk aan vetten en enkelvoudige koolhydraten. Bij zulke voeding krijgt de consument veel sneller een verzadigd gevoel, ondanks de lagere energiedensiteit. [21,25,26]

Reeds tijdens de kindertijd verhoogt obesitas het risico op medische aandoeningen zoals diabetes, gastro-intestinale aandoeningen en cardiovasculaire, orthopedische, psychologische en ademhalingsproblemen. Type 2 diabetes, meestal gekend als 'ouderdomsdiabetes', komt echter ook steeds vaker voor bij kinderen met overgewicht. Medische aandoeningen die geassocieerd worden met obesitas en reeds op kinderleeftijd voorkomen, hebben de neiging om zich voort te zetten tijdens het verdere leven. Preventie van overgewicht op jonge leeftijd is noodzakelijk. [4]

De beste maatregel ter preventie van obesitas is vroegtijdige detectie en interventie, zodat het risico op het ontwikkelen van obesitas op kinderleeftijd minder groot is. Er dient op verschillende niveaus ingegrepen te worden, bijvoorbeeld op sociaal vlak, op gebied van fysieke activiteit en op terrein van voeding. Voedingsgewoontes en -voorkeuren die tijdens de kindertijd gevormd worden, gaan vaak levenslang mee. De huidige voedingstrends in het eetpatroon van kinderen bevatten hoofdzakelijk veel suikerrijke dranken en grote hoeveelheden koolhydraten in de vorm van koeken, sterk gesuikerde yoghurt en yoghurt dranken. Om overgewicht en obesitas tegen te gaan, geven ouders en/of verzorgers kinderen best meer fruit en groenten in plaats van deze suiker- en vetrijke snacks. [5,4]

Diabetes is op zijn beurt, evenredig met obesitas, aan het uitgroeien tot een van de grootste epidemieën van deze tijd. Naar schatting zijn wereldwijd 150 miljoen mensen getroffen door diabetes en hun aantal blijft toenemen. Deskundigen voorspellen dat er over 25 jaar mondiaal gezien zelfs 300 miljoen diabetespatiënten zullen zijn. In België lijden momenteel naar schatting vijfhonderdduizend mensen aan diabetes. Dit komt overeen met circa 4 procent van de Belgische bevolking. 80 tot 90 procent van deze diabetespatiënten heeft diabetes type 2. [19,26,27]

De oorzaken voor ontwikkeling van diabetes zijn, net als bij obesitas, multifactorieel. Er zijn verschillende risicofactoren zoals leeftijd, ras, opleidingsniveau, fysieke activiteit, etc. Een andere risicofactor is de Body Mass Index (BMI). Hoe hoger de BMI van een persoon, hoe groter de kans dat hij of zij in de toekomst diabetes zal ontwikkelen. De ontwikkeling van diabetes is dus gecorreleerd met de incidentie van obesitas. De middelomtrek van de persoon in kwestie dient hierbij ook in rekening gebracht te worden. Wanneer de BMI van een persoon normaal is, maar de middelomtrek valt buiten de toegestane waarden, dan is het risico om diabetes te ontwikkelen eveneens verhoogd. Een adequate fruitconsumptie heeft een inhiberende invloed heeft op de ontwikkeling van obesitas omwille van de energiedensiteit en de verzadigingsgraad van voeding rijk aan voedingsvezels. Hierdoor heeft een fruitrijke voeding dus ook een positief effect op de ontwikkeling van diabetes. Een statistisch significante inverse relatie kan worden aangetoond tussen een voldoende hoge fruitinname en de diabetesincidentie. [21,25,26,27,28]

2.3 Feiten en cijfers voor de EU

In aanvulling van deze medische bewijzen, is het zinvol om nog enkele concrete cijfergegevens mee te krijgen. Deze resultaten werden afgeleid uit een internationaal onderzoek georganiseerd door de Wereld Gezondheid Organisatie (WHO) met de naam 'Health Behaviour in School-Aged Children' (HBSC). De studie wordt reeds sinds 1983 uitgevoerd en om de paar jaar herhaald. Aan het meest recente onderzoek in 2005-2006 namen wereldwijd 41 landen deel. [29]

In Vlaanderen eet slechts 29 procent van de jongens en 41 procent van de meisjes tussen elf en zestien jaar dagelijks fruit. Binnen deze leeftijdsgroep bereiken slechts 10 procent van de jongens en 15 procent van de meisjes de aanbevolen hoeveelheid van twee stukken fruit per dag. [3]

In Wallonië ligt het fruitverbruik bij jongeren een stuk hoger. Ongeveer 40 procent van de jongens tussen elf en zestien jaar geven aan dat zij minstens eenmaal per dag fruit eten. Bij de meisjes tussen elf en zestien jaar is dit ongeveer 47 procent. [30]

Binnen de resultaten van verschillende peilingen in de afgelopen jaren kon een duidelijke tendens waargenomen worden. Gedurende de jaren negentig nam de fruitinname geleidelijk af. Tussen de peilingen van 2002 en 2006 kon men echter zowel in Vlaanderen als in Wallonië het omgekeerde effect waarnemen. De fruitconsumptie van de jongeren tussen elf en zestien jaar was op een statistisch significante manier gestegen. Bij de Vlaamse jongens verschoof het percentage van jongeren die dagelijks minstens eenmaal fruit eten van 21 naar 29 procent en bij de Vlaamse meisjes van 30 naar 41 procent. Bij de Waalse jongeren stijgt over dezelfde periode van vier jaar het algemene percentage van jongeren die dagelijks minstens één stuk fruit eten van ongeveer 35 procent naar circa 43 procent. Het is mogelijk dat deze stijging in fruitconsumptie veroorzaakt wordt door de veelvuldige campagnes en promotieacties die uitgevoerd worden in verband met gezonde voeding. [3,30]

In Nederland bereikt slechts 7 tot 8 procent van de jongvolwassenen en 21 tot 30 procent van de kinderen de aanbevolen dagelijkse hoeveelheid fruit van 150 gram per dag. [31]

In Groot-Brittannië en Ierland slaagt ongeveer 43 procent van de meisjes tussen elf en zestien jaar erin om iedere dag minstens een stuk fruit te eten, bij de jongens is dit 34 procent. Meisjes eten dus significant meer fruit dan de jongens. Er wordt wel waargenomen dat de fruitconsumptie daalt naarmate de leeftijd toeneemt. Tussen de leeftijdsgroep van de elfjarigen en die van de vijftienjarigen was er een totale daling van 11 procent. [32]

3 Literatuurstudie en omgevingsanalyse van promotiecampagnes

Dit hoofdstuk beschrijft wetenschappelijke onderzoeken in verband met fruit op scholen. Het doel van dit hoofdstuk is om een algemeen beeld te schetsen van verschillende fruitprojecten in Vlaanderen en buurlanden en de evaluaties die hiervan reeds uitgevoerd werden.

3.1 Wetenschappelijke literatuur

Aan de vele promotiecampagnes die op poten gezet worden in ons land en andere landen is wetenschappelijk onderzoek voorafgegaan. Vele studies hebben onderzoek verricht naar de bepalende factoren voor de inname van een adequate hoeveelheid fruit. Een campagne om de fruitconsumptie bij kinderen te verhogen, moet bijgevolg dan ook inspelen op deze factoren.

In een onderzoek van Wind M et al. werd nagegaan welke de huidige fruitinname van elfjarige schoolkinderen is en in welke mate bepaalde persoonlijke, sociale en omgevingsfactoren een correlatie vertonen met deze fruitinname. Het onderzoek wees uit dat er bepaalde factoren zijn die een zeer sterke correlatie vertonen met de inname van fruit. Als persoonlijke factoren lieten vooral de kennis over de inname van een adequate hoeveelheid fruit, het lekker vinden van fruit en de zelfefficiëntie om fruit te eten zich optekenen als significante factoren. Op sociaal vlak scoorden vooral het fruitgedrag van ouders en vrienden en het eisen van de ouders dat er fruit gegeten wordt zeer hoog bij het nagaan van de correlatie met de fruitinname. De belangrijkste omgevingsfactor voor de inname van fruit is de beschikbaarheid en bereikbaarheid van fruit in de thuisomgeving. [33]

Uit dit onderzoek kan dus geconcludeerd worden dat bij een interventie best ingegrepen wordt op vlak van persoonlijke, sociale en omgevingsfactoren. Bij voorkeur wordt er hoofdzakelijk ingespeeld op de smaakvoorkeuren, de ouderlijke invloeden en de beschikbaarheid van fruit. [33]

Er is eveneens onderzoek verricht naar de effecten die interventiestudies op korte en op lange termijn teweegbrengen. De onderzoekers gaan na of er gedragsveranderingen optreden en eventueel of deze veranderingen op lange termijn blijven bestaan.

In een onderzoek van Tuuri G et al. wordt er binnen de schoolsetting ingegrepen op vlak van kennis over gezonde voeding. De wetenschappers trachten de psychosociale variabelen die geassocieerd worden met het eten van groenten en fruit te verbeteren en de kinderen een smaakvoorkeur voor deze voedingsmiddelen te laten ontwikkelen. [34]

De eigenlijke interventie bestond uit een deelname aan onder andere een interactieve gezondheidstentoonstelling en lessen over gezonde voeding in de klas. Het interventieprogramma duurde twaalf weken. Na deze periode hadden de kinderen een betere kennis over gezonde voeding en gaven zij aan dat zij er meer vertrouwen in hadden dat zij meer fruit konden eten of fruit konden eten in plaats van een ander dessert. De voorkeur voor bepaalde soorten fruit en groenten veranderde niet door de deelname aan het interventieprogramma. [34]

Bij een studie van Hendy HM et al. werden enkele strategieën onderzocht om de fruitconsumptie bij kinderen te verhogen. De onderzoekers beloonden de kinderen wanneer zij fruit aten en creëerden een omgeving waarin zij blootgesteld werden aan factoren die modellering beïnvloeden. De kinderen werden niet onmiddellijk na het eten

van het fruit beloond omdat zij anders de link konden leggen dat fruit eten iets ongewoons is, iets waar voor beloond dient te worden. Om dit te vermijden werd er telkens een kind een stuk fruit at, een gaatje geknipt in een persoonlijke kaart. Eenmaal per week kon deze kaart dan ingeruild worden voor een beloning. De andere strategie komt voort uit hetgeen de kinderen zelf vertelden, namelijk dat zij willen eten wat hun vrienden eten. [35]

De onderzoekers kwamen tot de conclusie dat de kinderen twee weken na de testperiode een verhoogde inname van fruit en groenten vertoonden. Vooral bij de kinderen die beloond werden bij de inname van fruit was een significante stijging merkbaar. Dit gegeven wordt veroorzaakt door het principe van operante conditionering. Operante conditionering versterkt de waarschijnlijkheid van een bepaald gedrag door het herhaaldelijk aanbieden van een positieve bekrachtiging wanneer het gewenste gedrag zich stelt. In dit geval werden de kinderen beloond voor het eten van fruit, waardoor hun fruitconsumptie verhoogd was tijdens het onderzoek en in de eerstvolgende weken na de interventie. [35]

Op korte termijn had het project duidelijk het gewenste effect, maar op lange termijn vielen de resultaten tegen. Wanneer zeven maanden na het proefproject de groente- en fruitconsumptie werd nagegaan, merkten de onderzoekers dat de inname van groenten en fruit opnieuw gedaald was tot hetzelfde niveau als aan het begin van het onderzoek. Dit kan verklaard worden door het principe van uitdoving na de operante conditionering. Wanneer het gewenste gedrag niet meer beloond wordt, zal de frequentie van het eten van fruit geleidelijk aan afnemen. In het onderzoek werd dus duidelijk dat een permanent programma om de inname van fruit en groenten te verhogen noodzakelijk is. [35]

Reinaerts E et al. onderzochten welke determinanten, in aanvulling op psychosociale factoren, bijdragen tot de inname van fruit en groenten. De meest uitgesproken factor die de fruitinname beïnvloedt, is het 'gewoonte'-aspect. Een gewoonte kan gedefinieerd worden als gedrag dat een gewoonte is geworden door herhaling, een vorm van automatisme. Wanneer er dus een fruitinterventie gehouden wordt, is het noodzakelijk dat deze lang genoeg duurt en frequent herhaald wordt, zodat er een gewoonte kan ontstaan. [6]

Hoewel het grootste deel van de variatie bepaald wordt door gewoontes, zijn ook andere factoren niet te verwaarlozen. De blootstelling aan fruit, de fruitconsumptie door de ouders en de beschikbaarheid van fruit zijn ook zeer belangrijk bij het verklaren van de fruitconsumptie van kinderen. [6]

3.2 Initiatieven in België

3.2.1 'Tutti Frutti'

Ontwerp

'Tutti Frutti' (Afbeelding 1) is een project dat gerealiseerd wordt door een samenwerking tussen de Vlaamse overheid, het LOGO en het VIGeZ. Het plan is een interventie met als doelstellingen de fruitconsumptie van jongeren op school te verhogen, de attitudes en kennis ten aanzien van fruit positief te beïnvloeden en bij te dragen tot een verdere uitwerking van een voedingsbeleid op school.

Afbeelding 1: Logo 'Tutti Frutti' [36]

Omdat voorlichtingscampagnes in verband met het belang van groenten en fruit niet het gewenste effect met zich meebrachten, besloot LOGO Leuven tien jaar geleden om over te gaan tot actie. In september 2000 waren twee basisscholen in de regio Leuven bereid om mee te werken aan een proefproject om gedurende het hele schooljaar wekelijks klassikaal fruit te verdelen als gezond tussendoortje. Na een evaluatie en bijsturing van het project, werd er in juni 2001 een draaiboekje bezorgd aan alle basisscholen in deze regio. Het voorstel werd met massale respons ontvangen en vanaf het schooljaar 2003-2004 nemen er ruim zestig scholen met tachtig vestigingen deel aan deze actie. Op deze manier worden ongeveer twintigduizend leerlingen bereikt die per schooljaar minstens zeshonderdduizend stukken fruit consumeren.

Deelnemen aan het project is mogelijk op klasniveau, maar eveneens op schoolniveau. Via het project wordt er eenmaal per week een stuk fruit voorzien voor de schoolkinderen. Op lange termijn is het de bedoeling om het eetgedrag van jongeren op een positieve manier te beïnvloeden zodat er uiteindelijk iedere dag fruit gegeten zal worden. Het project gaat bovendien verder dan enkel fruit en groenten verdelen: de vaste fruitdag vormt een aanknopingspunt voor een bredere werking en educatie rond fruit en gezonde voeding. Het project past dus binnen het gezondheidsbeleid op school. Naast de wekelijkse levering van fruit krijgen de deelnemende scholen eveneens een informatiemap met begeleidend materiaal en staan er op de website van 'Tutti Frutti'¹ verschillende educatieve materialen in verband met een gezonde voeding en levensstijl, zoals werkbladen, spelletjes, recepten...

Er bestaan twee verschillende formules om deel te nemen aan 'Tutti Frutti'. Bij het kiezen van een bepaalde formule dient de school rekening te houden met de praktische en financiële haalbaarheid van dit opzet. Bij het 'fruitabonnement' kiest de school de voordeligste fruitleverancier uit een vooropgestelde lijst met contactgegevens van fruitveilingen, groothandelaars, lokale handelaars en multinationals. De directie houdt rekening met prijs, kwaliteit, variatie, afstand, afhaal- of leveringsdata, etc. Er wordt een contract met praktische afspraken tussen school en handelaar opgesteld. Hiermee verbindt de handelaar zich ertoe een variatie van vers, rijp en seizoensgebonden fruit te voorzien. Het fruit kan volgens de overeengekomen afspraken op een vaste dag in de week geleverd of afgehaald worden, behalve in de schoolvakanties.

¹ Website: www.fruit-op-school.be

Bij 'fruit in de boekentas' maakt de school een afspraak met de ouders om op een vaste dag in de week een stuk fruit aan hun kind mee te geven. Het fruit wordt tijdens een gezamenlijk moment opgegeten. Men kan eventueel het fruitmoment koppelen aan een educatieve activiteit rond fruit, dit is echter niet altijd noodzakelijk. Naarmate de ouders en de school vertrouwd raken met het project kunnen afspraken worden gemaakt om eventueel meerdere fruitdagen per week te organiseren.

Het schoolfruit kan op verschillende manieren bekostigd worden. Het is mogelijk dat het oudercomité of de school zelf het schoolfruit geheel of gedeeltelijk betaalt. Er wordt echter de voorkeur gegeven aan de formule waarbij de ouders een bijdrage leveren. Voor de prijs van 5 à 10 euro per schooljaar ontvangt het kind iedere week een stuk fruit. Dit komt overeen met ongeveer dertig stukken fruit. De formule waarbij de ouders een bijdrage leveren, zorgt ervoor dat het project voor de school zelfbedruipend is, er wordt geen verlies gemaakt. De ouders worden op deze manier ook meer betrokken bij het project en krijgen de mogelijkheid om te investeren in de gezondheid van hun kinderen op lange termijn.

Verschillende gemeentebesturen zijn bereid om logistieke en/of financiële steun te verlenen aan scholen die deelnemen aan schoolfruitprojecten. Het is mogelijk dat zij bepaalde taken op zich nemen om de extra werkbelasting voor de school in te perken. Er zijn gemeentebesturen die zelf een leverancier zoeken, de bestellingen coördineren, het fruitaanbod evalueren, het transport naar de school organiseren of verdere financiële ondersteuning bieden. Het is ook mogelijk dat de gemeentebesturen een financiële bijdrage voorzien voor scholen die beslissen om biofruit te voorzien voor de kinderen. Meestal wordt de meerkost van het biofruitabonnement dan bijgepast door de gemeente.

De Europese Commissie maakt sinds 2009 budget vrij voor de verdeling van groenten en fruit op school. Dit wordt verder aangevuld met middelen van de Vlaamse overheid en de groente- en fruitsector. Basisscholen die voor dertig weken een contract met een handelaar afsluiten, kunnen genieten van een korting van 4 euro per deelnemende leerling. Als school kan deze subsidie aangewend worden om de prijs van het fruitabonnement ten voordele van de ouders te verlagen. Het is eveneens een goed idee om met deze subsidie extra fruit te kopen en meerdere fruitdagen te organiseren, Europa heeft immers de bedoeling om de fruitconsumptie van kinderen te verhogen. Het is wel zo dat enkel scholen die gebruik maken van het 'fruitabonnement' in aanmerking komen voor deze bijdrage, de school moet namelijk de facturen van de fruitaankopen kunnen voorleggen aan de Europese commissie. Dit is bij een 'fruit in de boekentas'-regeling niet mogelijk, aangezien de ouders hun kinderen zelf van fruit moeten voorzien. [37,38,39,40,41]

Evaluatie

'Tutti Frutti' is veel meer dan enkel een fruitdag op school. De interventiecampagne richt zich op een algemene toename van de fruitconsumptie en het toenemen van het fruitbewustzijn bij de schoolgaande jeugd. In de evaluatie van deze actie wordt nagegaan wat het effect van de interventie is na een deelname van een jaar, twee jaar of meerdere jaren op het vlak van algemene fruitconsumptie bij leerlingen, attitudes en kennis ten aanzien van fruit.

Om de effecten van de fruitinterventie na te gaan werd er een onderzoek ontworpen waarbij twee interventiegroepen, waarvan de leerlingen een, twee of meerdere jaren deelgenomen hebben aan het 'Tutti Frutti'-project, vergeleken worden met een controlegroep die nog nooit aan het project deelgenomen heeft. Om logistieke redenen

werd enkel een posttest uitgevoerd, wat betreft beginsituatie kunnen er geen verschillen worden nagegaan.

De steekproef bestond uit leerlingen van de eerste graad in het secundaire onderwijs, leerlingen van de derde graad in het lagere onderwijs en ouders van leerlingen in het kleuter- en het basisonderwijs. Per geselecteerde school werden twee klassen bevestigd.

De gegevens werden verzameld aan de hand van een gesloten vragenlijst. Bij de leerlingen werd er gepeild naar de uitkomsten inzake gedrag, intentie, attitude en kennis. De ouders werden ondervraagd over de thuisomgeving, de fruitconsumptie van de kinderen, kennis en attitudes. Er werd gebruik gemaakt van meerkeuzevragen en scoren op een puntenschaal.

Over het algemeen kan er besloten worden dat 'Tutti Frutti' een gunstige invloed heeft op de fruitconsumptie op school door het invoeren van een vaste fruitdag per week. Verder is er ook een positieve invloed op de intentie om meer fruit en minder onevenwichtige tussendoortjes te eten.

De leerlingen uit het basisonderwijs ervaren een aantal praktische nadelen van het eten van fruit, deze hinderen hen om de positieve intentie om meer fruit en minder onevenwichtige tussendoortjes te eten ook effectief om te zetten in gedrag. Zij geven aan dat zij het onprettig vinden wanneer hun handen plakken na het eten van fruit of wanneer het fruit eten op zich lang duurt. Indien de school over de mogelijkheden beschikt kan men de kinderen binnen het basisonderwijs eventueel bij het fruitmoment ondersteunen om hen van deze kleine euvels te vrijwaren.

In het secundair onderwijs heeft het project een positieve invloed op de algemene intentie om fruit te eten en onevenwichtige tussendoortjes te beperken. Deze intenties liggen lager dan in het basisonderwijs, maar leerlingen uit het secundair onderwijs ervaren minder barrières om hun intenties ook effectief om te zetten in gedrag.

Op het vlak van kennis is er een minder gunstige evolutie merkbaar, maar het is onduidelijk hoe dit komt. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat het 'Tutti Frutti'-project nog niet voldoende ondersteund is door educatieve interventies. In vele scholen blijft het project beperkt tot het aanbieden van fruit, wat op zich niet leidt tot een betere kennis.

Uit de testresultaten van de ouders blijkt dat een school- en klasinterventie een belangrijk effect kan hebben tot op het niveau van de thuisomgeving. Voornamelijk op het vlak van attitudes zijn er positieve effecten van het 'Tutti Frutti'-project merkbaar. De ouders van de experimentele groepen schatten de attitude van hun kind positiever in en er is een gunstige evolutie in hun eigen attitude en perceptie van onmiddellijke nadelen.

De testresultaten vertellen dat het zinvol is om een concept als 'Tutti Frutti' in te voeren in de schoolcontext. Het invoeren van een fruitdag op school resulteert in een hogere fruitconsumptie op school, maar het project rendeert enkel wanneer deze interventie herhaaldelijk wordt uitgevoerd. Verder wordt ook duidelijk dat het combineren van verschillende strategieën een noodzaak is. Het is niet voldoende om een aanbod van fruit op school te verzekeren, dit moet worden aangevuld met de uitbouw van gezondheidseducatie op schoolniveau. Deze interventiemix is essentieel voor een goede implementatie en voor de effectiviteit van het 'Tutti Frutti'-project. Als laatste belangrijk besluit blijkt dat een interventie op schoolniveau ook een effect kan hebben in het

thuismilieu. De realisatie van effecten in het thuismilieu vanuit een schoolinterventie vormt een meerwaarde voor duurzame effecten bij kinderen en jongeren. [38,39,40]

3.2.2 Regionaal initiatief

Ook op regionaal en lokaal vlak worden er verschillende acties ondernomen om de fruitconsumptie bij de schoolgaande jeugd te verhogen. Er loopt bijvoorbeeld een proefproject met schoolfruitautomaten in vier verschillende secundaire scholen en basisscholen in en rond Sint-Truiden. Indien de resultaten van dit onderzoek gunstig zijn, is het mogelijk dat de actie uitgebreid wordt naar andere Vlaamse scholen.

De invoering van schoolfruitautomaten sluit aan bij de promotiecampagne 'All Day Long' van het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM). Deze organisatie ondersteunt het initiatief van de gemeentelijke Raad voor Landbouw, Tuinbouw en Fruitteelt. Zij staan in voor de aankoop van de automaten en verhuren deze aan de scholen. De Belgische Fruitveilig (BFV) staat in voor de levering van het fruit. Met dit project wordt niet alleen aangeleerd dat fruit gezonder is dan snoep, de organisatie promoot eveneens de producten van de fruitstreek.

Alle scholen binnen het onderzoek namen eerder reeds deel aan het 'Tutti Frutti'-project. Zij ondervonden echter dat veel kinderen het gekregen fruit niet opaten of niet lustten. Wanneer de kinderen op het vastgelegde fruitmoment geen zin hadden in een stuk fruit, werden de vruchten zelfs vrij frequent weggegooid. Dankzij de fruitautomaten werd dit probleem verholpen. De schoolfruitautomaat werkt volgens het principe van vraag en aanbod. De leerlingen kunnen nu zelf kiezen wanneer ze een stuk fruit eten. Wanneer ze zin hebben in een stuk fruit, is er altijd een diverse voorraad beschikbaar.

De scholen hadden na de proefperiode enkele opmerkingen in verband met de logistiek van het project. Ze stelden zich de vraag of het project wel haalbaar en rendabel is op lange termijn. De huur of de leasing van de automaat kost vrij veel geld. De prijs van de individuele stukken fruit dient verhoogd te worden om het volledige kostenplaatje te dekken, maar het is te duur voor de scholen om zelf een automaat aan te kopen. Het is eveneens niet haalbaar, volgens de directies, om het project voort te zetten zonder subsidies. De huidige subsidies worden slechts gedurende één jaar uitgereikt, hierdoor valt het verdere verloop van het project omwille van het kostenplaatje vaak in duigen na het eerste proefjaar. [42,43,44]

3.3 Initiatieven in Nederland

3.3.1 Campina

Al meer dan vijftig jaar levert Campina zuivelproducten aan kinderen op basisscholen. Hiermee is de vertrouwde naam 'Schoolmelk' een begrip geworden in heel Nederland. Campina wil echter meer doen om kinderen gezond te laten groeien. Daarom hebben zij recent hun assortiment vernieuwd en uitgebreid met gezondere producten.

De nieuwe campagne gaat met de naam 'Campina op school' (Afbeelding 2) door het leven en is tot stand gekomen door een samenwerking tussen de zuivelonderneming FrieslandCampina en de Koninklijke FruitmastersGroep, welke de grootste Fruitcoöperatie van Nederland is. Met deze actie wil Campina goed eet- en drinkgedrag stimuleren door

Afbeelding 2: Logo 'Campina op School' [45]

gezonde tussendoortjes aan te bieden op basisscholen. Naast een uitgebreid en verbeterd gamma aan melkproducten is er nu op scholen eveneens vers, versneden fruit verkrijgbaar.

Het systeem van Campina is op zo een manier ontworpen dat de administratieve en logistieke belasting voor scholen en schoolpersoneel zo laag mogelijk ligt. De ouders sluiten via een website rechtstreeks een abonnement af bij Campina. De school is op deze manier niet verantwoordelijk voor bijvoorbeeld de financiële kant van het fruit, de ouders betalen onmiddellijk aan Campina zelf.

De ouders kiezen aan het begin van het schooljaar welke formule zij wensen. Indien zij kiezen voor een fruitabonnement betalen zij 87 of 90 euro per jaar, afhankelijk van het gekozen fruit. Dit geeft hun kind drie keer per week recht op een portie fruit gedurende veertig weken. Er kan gekozen worden tussen appelstukjes of een seizoensfruitmix. [46]

3.3.2 'Schoolgruiten'

Afbeelding 3: Logo 'Schoolgruiten' [47]

het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. De uitvoering van het schoolproject is in handen van het Steunpunt Schoolgruiten.

Ontwerp

'Schoolgruiten' (Afbeelding 3) is een voorlichting- en stimuleringsprogramma voor gezonde voeding, georganiseerd in Nederland. Het is een initiatief van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), het Productschap Tuinbouw, Stichting Voedingscentrum Nederland en AGF Promotie Nederland in samenwerking met het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit en het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. De uitvoering van het schoolproject is in handen van het Steunpunt Schoolgruiten.

Het concept laat basisscholen toe om structureel groenten en fruit te kunnen verstrekken aan hun leerlingen. De kern van het programma vormt het gezamenlijk groenten en fruit eten in de klas, waarvan de naam 'gruiten' afgeleid is (GRoenten en frUIT etEN). Met 'Schoolgruiten' leren kinderen spelenderwijs gezonder te eten. Op scholen die deelnemen aan de campagne wordt er minimaal twee keer in de week gezamenlijk groenten en fruit gegeten. In aanvulling op het fruit en groenten eten, zijn eveneens verschillende educatieve materialen ontwikkeld. Dit materiaal bestaat voornamelijk uit lespakketten, posters en video's over het belang van groenten en fruit.

Het eetgedrag van de kinderen blijft voornamelijk de verantwoordelijkheid van de ouders. Maar met 'Schoolgruiten' proberen de scholen eveneens een opvoedingsklimaat te scheppen waarin een gezond voedingspatroon ontwikkeld wordt. Zij proberen bij de kinderen een basis te leggen voor een gezond leven als volwassene. De ouders worden ook betrokken bij het project aangezien het collectieve doel slechts bereikt kan worden door school en thuissituatie op elkaar af te stellen. [48,49,50,51]

Evaluatie

Na een driejarig proefproject op een groot aantal Nederlandse scholen werd er een evaluatiestudie uitgevoerd. Deze studie toonde aan dat de algemene tevredenheid over het 'Schoolgruiten'-project zeer groot is en dat de kinderen op Gruitscholen effectief meer fruit en groenten gingen eten.

De proef toonde aan dat voornamelijk de fruitinname van de schoolkinderen steeg. Zij haalden nog steeds niet de aanbeveling van twee porties fruit per dag, maar de

gemiddelde inname steeg reeds met een halve portie van 1,1 naar 1,6 porties per dag. Hierbij moet wel in het achterhoofd gehouden worden dat deze evolutie voorspeld kon worden aangezien de kinderen fruit, dat zij normaal gezien niet zouden krijgen, nu op school aangeboden krijgen.

De meeste leerkrachten en ouders op de Gruitscholen geven het 'Schoolgruitten'-project een positieve evaluatie. Zij geven aan dat de kinderen enthousiast zijn over het project en dat ze het fruit ook lekker vinden. De ouders menen dat de smaakvoorkeur van de kinderen verbeterd is ten opzichte van de smaakvoorkeur vooraleer het project van start ging.

De leerlingen van de Gruitscholen geven aan dat zij het samen in de klas eten van groenten en fruit gezellig vinden. Zij zijn bereid om meer fruit en groenten te eten en willen dit ook graag in de praktijk omzetten. Door gezamenlijk in de klas groenten en fruit te eten, durven de kinderen sneller soorten te proberen die ze nog niet kennen. Dit volgt dus het principe van 'zien eten, doet eten'. [48]

3.4 Initiatieven in Groot-Brittannië

'The National School Fruit Scheme'

Ontwerp

'The National School Fruit Scheme', eveneens bekend als een onderdeel van de 'Five a day'-campagne (Afbeelding 4), is een actie die georganiseerd wordt door de Department of Health in Groot-Brittannië. Deze campagne heeft als doelstelling de fruitconsumptie bij vier- tot zesjarigen te verhogen om zo het risico op welvaartsziekten in hun latere leven te verkleinen. De 'vijf-per-dag'-regel werd gebaseerd op de aanbevelingen van de WHO en recent uitgevoerde wetenschappelijk onderzoek over de gezondheidsvoordelen van een voldoende hoge portie groenten en fruit. Er wordt aangeraden om dagelijks minstens vijf porties, ongeveer 400 gram, groenten en fruit te gebruiken.

Alle kinderen van vier tot zes jaar waarvan de scholen deelnemen aan deze actie, hebben recht op één gratis stuk fruit of groente per dag. Momenteel ontvangen in Groot-Brittannië circa 2 miljoen kinderen in zestienduizend verschillende scholen reeds dagelijks een gratis stuk fruit. Bij deze campagne horen eveneens educatieve materialen, zoals posters met indicaties van hoeveelheden van een portie, recepten, werkbladen... [53,54]

Evaluatie

Er zijn reeds verschillende evaluaties uitgevoerd over 'The National School Fruit Scheme'.

Bij de evaluatie van de pilotactie die in 2000 werd uitgevoerd, kwamen de onderzoekers tot verschillende significante conclusies. Ze onderzochten de problemen die zich voordeden in drie verschillende kritische punten binnen de fruitactie: het transport van fruitteler tot school, de distributie op school, de consumptie door de kinderen zelf. Tijdens het onderzoek maakten de wetenschappers gebruik van interviews met het betrokken schoolpersoneel, observaties van de praktische uitvoering van de actie binnen de scholen, vragenlijsten...

Just Eat More
(fruit & veg)

Afbeelding 4: Logo 'National School Fruit Scheme' [53]

Uit dit onderzoek kon afgeleid worden dat de meerderheid van de kinderen positief reageerde op de fruitbedeling. Er werd gerapporteerd dat de algemene en spontane fruitconsumptie bij de kinderen toenam. Het schoolpersoneel zag de 'Five a day'-actie als een manier om de gezondheid van de kinderen te verbeteren en als een gezonde extra binnen de dagelijkse voeding van de kinderen. De campagne werd eveneens gezien als een waardevolle ondersteuning en aanvulling bij de lessen over gezonde voeding. Meerdere scholen gaven positieve effecten aan op de concentratie en het algemene gedrag van de kinderen. Er werd eveneens geoordeeld dat de kwaliteit van het fruit en de leveringen over het algemeen goed waren.

Na de nationale implementatie van 'The National School Fruit Scheme' in 2004, werd er recent een nieuwe evaluatie uitgevoerd om de impact van deze campagne te meten. De evaluatie doelde vooral op het bepalen van de effecten van de 'Five a day'-actie op langere termijn. Er werd gebruik gemaakt van een 24-uren eetdagboek dat door de leerlingen ingevuld diende te worden en een vragenlijst bestemd voor de school.

Uit het onderzoek kan afgeleid worden dat de algemene consumptie van fruit en groenten toeneemt. De inname van groenten is voornamelijk verantwoordelijk voor deze grote stijging. Dit fenomeen zou verklaard kunnen worden door veranderingen in het schoolbeleid ten aanzien van gezonde voeding. De samenstelling van de warme maaltijden die op de scholen aangeboden worden, is overduidelijk verbeterd ten opzichte van de maaltijden die aangeboden werden bij het begin van de implementatie van de 'Five a day'-actie. De schoolkinderen kunnen op regelmatige basis fruit, groenten, fruitsappen en melk kopen en er is te allen tijde gratis water beschikbaar op de scholen. De meerderheid van de scholen heeft eveneens richtlijnen opgesteld om ouders te leren om gezonde lunchpakketten samen te stellen. Al deze individuele acties vertalen zich in een stijging van de inname van voedingsvezel, bèta-caroteen en vitamine C.

Op langere termijn werd er waargenomen dat de fruitconsumptie daalt naargelang de leeftijd van het kind toeneemt. De onderzoekers zagen ook dat de consumptie van fruit en groenten opnieuw daalde wanneer het kind niet langer deelnam aan 'The National School fruit Scheme'. Dit kan verklaard worden door het uitdovingsverschijnsel na het proces van operante conditionering. De positieve bekrachtiging die bij het eten van fruit komt kijken, bijvoorbeeld aangename lessituaties of extra aandacht van de leerkracht, verdwijnt na stopzetting van de deelname aan het schoolfruitproject. Hierdoor worden de kinderen niet langer gestimuleerd om fruit te eten, en zal de frequentie van de fruitinname bijgevolg afnemen. Er werd echter wel vastgesteld dat de consumptie van fruit en groenten na stopzetting van de actie hoger bleef naarmate het kind langer had deelgenomen aan het project. Dit fenomeen is hoogstwaarschijnlijk het gevolg van een verandering van de positieve bekrachtiger die waargenomen wordt door het kind. Waar eerder een beloning, aandacht of andere aangename situaties als positieve bekrachtiger beschouwd kon worden, leert het kind na verloop van tijd dat fruit gewoon ook lekker is. De lekkere smaak van fruit kan na langdurige deelname aan een schoolfruitproject eerder gezien worden positieve stimulans om de frequentie van fruitinname hoog te houden. Uit dit onderzoek blijkt dus dat het noodzakelijk is om continue acties te ondernemen om de consumptie van groenten en fruit te verhogen. [53,54,55]

4 Methodologie

Om de sterktes, de zwaktes, de uitdagingen en de bedreigingen binnen de promotie van groenten en fruit op scholen in kaart te brengen, dient er een kwalitatief onderzoek uitgevoerd te worden. Dergelijk onderzoek geeft aan wat er binnen een groep leeft en waarom bepaalde zaken gebeuren. De achterliggende motivaties, meningen, visies, wensen en behoeften van de doelgroep worden onderzocht aan de hand van specifieke dataverzamelingstechnieken, zoals semigestructureerde interviews. Op deze manier kunnen de deelnemende respondenten zelf meedenken over de sterktes, de zwaktes, de kansen en de bedreigingen van schoolfruit. Gaandeweg worden er in het onderzoek hypothesen en theorieën ontwikkeld over deze onderwerpen. [56,57,58]

4.1 Afbakening van de doelgroep

In de eerste fase van het onderzoek dient de doelgroep bepaald te worden. Hiervoor kunnen er enkele vragen gesteld worden: Wie is er betrokken bij de promotiecampagnes in verband met schoolfruit? Wie moet benaderd worden om de onderzoeksvraag te beantwoorden? Bij wie moet de verantwoordelijkheid gelegd worden om de meest gunstige resultaten te boeken? Welke logistieke opties zijn het beste haalbaar? Door antwoord te geven op de bovenstaande vragen kan de doelgroep voor het kwalitatieve onderzoek bepaald worden.

De betrokken personen bij de schoolfruitacties zijn de kinderen, de ouders, de scholen, de fruittelers, de landbouworganisatie, de overheid, etc. De onderzoeker kan zich afvragen wie van deze personen men dient te benaderen om de onderzoeksvraag te beantwoorden. Het doel van het onderzoek is om de knelpunten en struikelblokken binnen het voorzien van schoolfruit af te leiden uit hetgeen de geïnterviewden vertellen. Om de doelgroep te bepalen dient er dan ook de vraag gesteld te worden wie het beste zicht heeft op deze knelpunten binnen de fruitvoorziening. Hierbij vallen de kinderen reeds uit de boot. Zij ondergaan de campagnes, maar hebben doorgaans, net zoals de meeste ouders, geen idee van de logistieke problemen en financiële aspecten die bij zulke acties komen kijken.

Hiernaast kan nagegaan worden welke logistieke problemen en belasting en optreedt bij het voorzien van schoolfruit. Zo wordt er bepaald bij wie het best de verantwoordelijkheid gelegd wordt om de kinderen van schoolfruit te voorzien. Bij dit criteria wordt eveneens de deelname van de ouders aan het onderzoek geëlimineerd. Het is immers mogelijk dat door deze logistieke optie de kinderen van laaggeschoolden of minderbedeelden onbewust uitgesloten worden. Wie rond moet komen met een beperkt inkomen gaat vaak besparen op gezondheidszorg, maar ook op voeding. Ouders in gezinnen met een laag inkomen hebben de reputatie om fruit minder beschikbaar te stellen voor hun kinderen dan gezinnen met een normaal inkomen. Fruit en groenten worden in deze gezinnen dikwijls niet als prioriteit beschouwd. Zij hebben frequent de verkeerde opvatting dat gezonde voeding zeer duur en daarvoor niet te betalen is. Niet alleen de kostprijs speelt echter een rol bij de inname van een ongezonde voeding, ook bepaalde sociale en psychologische beperkingen liggen hiervan aan de basis. Ouders in gezinnen met een laag inkomen hebben, net zoals laaggeschoolde ouders, meestal weinig behoefte aan het verkrijgen van nieuwe informatie, bijvoorbeeld over gezonde voeding of een hoge fruitinname. Bij gezondheids promotie voor deze doelgroepen zijn er strategieën nodig die rekening houden met eetgedrag, het intellectuele niveau en de kost van de voedselkeuze. Het is ook mogelijk dat ouders in gezinnen met een laag

inkomen of laaggeschoolden wel open staan voor gezondheidspromotie, maar dat zij de weg niet vinden naar de juiste informatie of dat zij niet in staat zijn deze te interpreteren. De houding van de ouders ten opzichte van de fruitacties op scholen heeft een significante weerslag op de fruitconsumptie van hun kinderen. Het is eveneens logistiek een stuk eenvoudiger en gemakkelijker te controleren om fruit op school aan te bieden, dan dagelijks fruit in de boekentas mee te geven. [59,60]

Om deze redenen worden de fruittelers en de scholen mee opgenomen in het onderzoek, meerbepaald de personen die fruit leveren aan de scholen en het schoolpersoneel dat betrokken is bij de fruitactie op school. Zij hebben de vereiste inzichten in de meeste aspecten van het schoolfruit, bijvoorbeeld transport, kostenanalyse, bewaring, distributie, etc. om de zwaktes en bedreigingen te bepalen.

De doelstelling en de methodologie van het onderzoek moeten op elkaar afgestemd te worden. Zo dient de samenstelling en de omvang van de doelgroep eveneens overeen te komen met het vooropgestelde doel en de gekozen onderzoeksmethodes. Bij een kwalitatief onderzoek zal men de voorkeur geven aan een kleine groep van mensen, aangezien op deze manier de beste en meest duidelijke resultaten bekomen zullen worden. Door het kleiner aantal van de respondenten moet er een selectie doorgevoerd worden zodat de gekozen respondenten efficiënt functioneren binnen de gehanteerde onderzoekstechniek en een hoogwaardige bijdrage kunnen leveren. Een representatieve groep van ervaringsdeskundigen op het vlak van schoolfruit is vereist.

4.2 Onderzoeksmethode

Bij een kwalitatief onderzoek wordt er weinig tot geen gebruik gemaakt van kwantificerende instrumenten, zoals voorgestructureerde vragenlijsten en meetinstrumenten. Deze hulpmiddelen richten zich voornamelijk op het verzamelen van cijfergegevens, terwijl een kwalitatief onderzoek eerder handelt over het begrijpen van mensen en hun achterliggende motivaties, meningen, visies, wensen en behoeften. Hiervoor zijn andere onderzoeksmethoden nodig, bijvoorbeeld interviews. Na de verwerking van de resultaten van de semigestructureerde interviews kan er tot een SWOT-analyse overgegaan worden om de huidige sterktes en zwaktes te evalueren en de toekomstmogelijkheden van de projecten te bepalen.

Het semigestructureerde interview is een gesprek tussen de interviewer en de respondent waarbij deze laatste het meeste aan het woord gelaten wordt. De structuur van het gesprek ligt niet vast. Het eigenlijke interview verloopt aan de hand van een gesprekspuntenlijst ² ³ die op voorhand opgesteld werd. Het verloop van het gesprek is afhankelijk van de input van de respondent, de interviewer stelt zich flexibel op. Het gesprek draait om de mening van de geïnterviewde, deze moet dan ook zoveel mogelijk gestimuleerd worden. Eigen inbreng van de interviewer of suggestieve vragen zijn niet wenselijk, deze kunnen de antwoorden van de respondent beïnvloeden. Het is dus vooral aangewezen om open vragen te stellen aangezien deze de invulling van het gesprek geheel over laten aan de respondent. Indien de geïnterviewde sociaal wenselijke antwoorden geeft, of de neiging heeft om te antwoorden wat hij denkt dat de interviewer wil horen, heeft het interview geen waarde binnen het onderzoek. [56,58,61,62,63]

² Zie bijlage 1: Semigestructureerde vragenlijst voor scholen

³ Zie bijlage 2: Semigestructureerde vragenlijst voor fruitleveranciers

5 Onderzoeksresultaten

In dit hoofdstuk worden de belangrijkste bevindingen uit de semigestructureerde interviews weergegeven. De resultaten van de gesprekken met scholen en met fruitleveranciers worden apart besproken.

5.1 Scholen

Tijdens het onderzoek werd er contact opgenomen met verschillende scholen. Van deze scholen waren er vijf bereid om een gesprek te voeren over hun deelname aan het schoolfruitproject 'Tutti Frutti'. De deelnemende scholen zijn: vrije basisschool 'De Rank'⁴ uit Wezemaal, basisschool Sancta Maria Aarschot⁵, Gemeentelijke basisschool Pellenberg⁶, Gemeentelijke basisschool 'De Negensprong'⁷ uit Everberg en kleuter- en basisschool 'De Winge'⁸ uit Tielt-Winge.

Er werden vragen gesteld over verschillende deelaspecten van de schoolfruitactie. Zo werden er onder andere inlichtingen ingewonnen over de deelname van de scholen aan het schoolfruitproject, het fruitaanbod dat de scholen ter hun beschikking krijgen, de leveringen van het fruit, het financiële kantje van de schoolfruitactie, de reacties van de omgeving op het schoolfruitproject, de opinie en de toekomstvisie van de scholen in verband met de schoolfruitactie.

Er waren eveneens verschillende scholen die niet wensten deel te nemen aan dit onderzoek. Onder andere Steinerschool 'De Zonnewijzer', Freinetschool 'De Zevensprong' en 'De appeltuin' weigerden om hun medewerking te verlenen aan dit onderzoek. Zij gaven aan dat zij onvoldoende tijd konden vrijmaken om een gesprek te voeren in verband met het uitgewerkte fruitbeleid op hun school.

5.1.1 Deelname

Er werd tijdens het onderzoek gepolst naar hoe lang de scholen reeds deelnamen aan het schoolfruitproject 'Tutti Frutti' en hoe zij met deze actie in contact gekomen zijn. Verder werd er nagegaan welke beweegredenen de scholen aangeven waarom zij met deze actie van start zijn gegaan.

De duur van de deelnamen aan het schoolfruitproject zijn zeer sterk uiteenlopend. Twee geïnterviewde scholen nemen reeds deel aan het schoolfruitproject sinds het in 2002 grootschalig van start ging. De andere scholen hun deelname aan het schoolproject varieert van zes tot drie schooljaren. Toch geven alle scholen aan dat zij nog altijd zeer enthousiast zijn over het project en het voorzien van fruit aan hun leerlingen.

Voor vier van de vijf geïnterviewde scholen is het schoolfruitproject begonnen nadat er met hen contact opgenomen werd door het LOGO uit hun regio. Zij kregen informatie over dit project en besloten na overleg binnen de school zelf of binnen de scholengemeenschap dat het project wel de moeite waard was om eens uit te proberen. Enkel bij vrije basisschool 'De Rank' in Wezemaal werd de school niet rechtstreeks gecontacteerd door het LOGO.

⁴ Bijlage 4: Interview 2: Vera Huybrechts (Vrije basisschool 'De Rank')

⁵ Bijlage 5: Interview 3: Marleen Dierckx (Basisschool Sancta Maria Aarschot)

⁶ Bijlage 6: Interview 4: Mia Roskams (Gemeentelijke basisschool Pellenberg)

⁷ Bijlage 7: Interview 5: Noëla Dewit (Gemeentelijke basisschool 'De Negensprong')

⁸ Bijlage 8: Interview 6: Anja Preuveneers, Diana Ons, Arlette Van Keijenbergh (Kleuter- en basisschool 'De Winge')

"Binnen de gemeente Rotselaar werd er een overleg rond 'Tutti Frutti' georganiseerd met alle scholen. Daarbij kregen de scholen de kans om in te tekenen bij het project." (Vera Huybrechts- 'De Rank')

Over het algemeen kan over de beweegredenen van de verantwoordelijken op alle basis- en kleuterscholen besloten worden dat zij zich zeer goed realiseren dat de meeste kinderen veel te weinig fruit eten en veel te weinig fruit mee naar school brengen. Daarom besloten zij deel te nemen aan het schoolfruitproject om hier verandering in proberen te brengen. De scholen proberen om de fruitconsumptie van de kinderen te verhogen en de kinderen bewuster te maken van hun eigen gezondheid en hoe ze deze kunnen verbeteren. Het project past vaak ook perfect binnen het uitgewerkte gezondheidsbeleid van de vele geëngageerde scholen.

"De beslissing om deel te nemen aan de actie kwam er vooral omdat wij als school maar al te goed beseffen dat kinderen veel te weinig fruit eten en ook te weinig fruit meebrengen naar school. We willen het bewustzijn voor de gezondheid van de kinderen een beetje opkrikken door deel te nemen aan dit project." (Mia Roskams-Pellenberg)

Vera Huybrechts van 'De Rank' geeft eveneens aan dat het wekelijkse fruitmoment mogelijk gemaakt wordt door het gemeentebestuur van Rotselaar. Mede dankzij het engagement van de gemeente is het mogelijk voor de school om de prijs van het schoolfruitabonnement, die reeds zeer voordelig was, laag te houden.

5.1.2 Fruitaanbod

Er werd aan de verantwoordelijken van de verschillende basis- en kleuterscholen gevraagd welke aspecten zij belangrijk vinden binnen het fruitaanbod voor de kinderen.

Vier van de vijf ondervraagde scholen geven aan dat zij het zeer belangrijk vinden dat er sterk gevarieerd wordt binnen het fruitaanbod. Drie van deze scholen vinden dat het hun plicht is dat zij binnen hun opvoedende functie de kinderen kennis leren maken met verschillende en minder vertrouwde fruitsoorten.

"Ik vind persoonlijk de kwaliteit van het fruit heel belangrijk en er moet voldoende afwisseling zijn binnen het aanbod. Kinderen die thuis niet veel fruit krijgen, zijn op een bepaalde manier afhankelijk van de school om verschillende fruitsoorten te leren kennen. Daarom heb ik het liefst een zo afwisselend mogelijk aanbod voor de kinderen." (Marleen Dierckx- Sancta Maria Aarschot)

Noëla Dewit van Gemeentelijke Basisschool 'De Negensprong', de vierde school die veel belang hecht aan een gevarieerd fruitaanbod, vindt dat er naast variatie ook rekening gehouden dient te worden met de voorkeuren van de kinderen.

"Ik vind de afwisseling binnen het fruitaanbod eerder belangrijk, maar we moeten bij de keuze van het fruit rekening houden met hetgeen de kinderen lusten. Wanneer we dit niet doen, wordt het fruit veel te vaak weg gesmeten, dan mist het schoolfruitproject natuurlijk zijn effect." (Noëla Dewit-'De Negensprong')

De overige geïnterviewde school, gemeentelijke basisschool Pellenberg, heeft bewust gekozen voor een fruitleverancier die enkel appels en peren levert. Variatie speelt bij hen een minder grote rol, zij vinden het belangrijker dat de kinderen fruit krijgen dat zij zeker lusten, waarmee zij vertrouwd zijn en dat zelfs voor de kleinsten gemakkelijk is om op te eten.

Ook Marleen Dierckx van Sancta Maria Aarschot hecht veel belang aan de moeilijkheidsgraad van het fruit. Op deze school werd er eveneens bewust voor gekozen om de kinderen van biofruit te voorzien.

"Het is ook zeer belangrijk dat het eten van het fruit haalbaar is voor de leerlingen. Binnen de lagere school levert dit meestal niet zo heel grote problemen op, maar de kleuters hebben vaak meer moeite met bepaalde vruchten. De kleuterjuffrouwen moeten dan het fruit schillen en verdelen, zeker wanneer de kinderen hier specifiek om vragen." (Marleen Dierckx-Sancta Maria Aarschot)

Twee van de vijf ondervraagde scholen geven ook expliciet aan dat zij zeer veel belang hechten aan de versheid en de kwaliteit van het geleverde fruit. Zij vinden in het bijzonder de eetbaarheid van het geleverde fruit op het moment van de levering zeer belangrijk. Het fruit wordt meestal geleverd op de fruitdag zelf of de dag ervoor. Wanneer het geleverde fruit dan niet rijp genoeg is, kan het niet op dat moment opgegeten worden. Dit stoorde de verantwoordelijken bij deze scholen regelmatig bij de kiwi's en de bananen. De kinderen rekenen er op de vaste fruitdag echt op dat zij een stuk fruit krijgen, zij hebben vaak geen ander tussendoortje voorzien.

5.1.3 Leveringen

Binnen het aspect van de leveringen aan de scholen werd er onderzocht omwille van welke redenen een school koos voor een specifieke leverancier. Er werd eveneens nagegaan of zij klachten hebben of problemen gehad hebben bij hun huidige leverancier.

Leverancier

De verschillende redenen waarom de scholen gekozen hebben voor hun eigen specifieke leverancier lopen ver uit elkaar. Vrije Basisschool 'De Rank' uit Wezemaal wordt sinds dit schooljaar door een lokale uitbater van een kleine groenten- en fruitsupermarkt wekelijks van één stuk fruit voorzien.

"Deze leverancier werd niet geselecteerd omwille van een voordelige prijs, het schoolfruitabonnement is zelfs iets duurder geworden. [...] Ondanks deze prijsverhoging kozen we toch voor deze leverancier omdat hij een plaatselijke handelaar is." (Vera Huybrechts-'De Rank')

In Gemeentelijke basisschool 'De Negensprong' uit Everberg werd er geopteerd om naast de warme middagmaaltijden ook het fruit voor de schoolfruitactie te bestellen bij Sodexo. Zij hebben in het verleden met andere leveranciers samengewerkt en waren absoluut niet tevreden over de service en de kwaliteit van het fruit.

"Nu levert Sodexo het schoolfruit op dinsdag samen met de schoolmaaltijden. Dit systeem werkt, naar mijn mening, beter aangezien we aan het begin van onze samenwerking betere afspraken hebben kunnen maken met Sodexo en de kwaliteit van het fruit is gewoonweg beter." (Noëla Dewit-'De Negensprong')

Anja Preuveneers van 'De Winge' geeft eveneens aan dat hun school de warme maaltijden ontvangt van Sodexo, voor het fruit van 'Tutti Frutti' kiezen zij echter voor een andere, lokale leverancier. Met deze leverancier zijn zij aan het schoolfruitproject begonnen en zij hebben nog nooit een overstap overwogen. De verantwoordelijken voor het schoolfruitproject van 'De Winge' geven aan dat zij enorm tevreden zijn over de kwaliteit van het fruit, de service en de flexibiliteit die door hun leverancier aan banden wordt gelegd. Wanneer er wegens onvoorziene omstandigheden een bestelling afgezegd moet worden, maakt hun leverancier hier geen problemen van.

Kleuter- en basisschool 'De Winge' besloot net zoals Gemeentelijke basisschool Pellenberg voor hun leverancier te kiezen omdat deze dichtbij gelegen is. Beide scholen gaan het fruit zelf afhalen bij de leverancier, hierdoor is de afstand tussen de school en de vestiging van de leverancier van groot belang om de belasting voor de school zo laag mogelijk te houden.

"We hebben uiteindelijk vooral voor deze leverancier gekozen omdat hun vestiging hier best kortbij is. Onze buschauffeur gaat het fruit een keer per week zelf halen, daarmee was afstand toch wel een belangrijk punt." (Mia Roskams-Pellenberg)

Mia Roskams van Gemeentelijke basisschool Pellenberg gaf eveneens aan dat het financiële plaatje voor een schoolfruitabonnement eveneens een rol speelde bij het bepalen van een geschikte fruitleverancier.

"Een fruitabonnement kost de ouders 5 euro om hun kind voor dertig weken van één stuk fruit per week te voorzien. [...] Wanneer je zelf naar de winkel zou moeten gaan om dit fruit te kopen ben je meer kwijt." (Mia Roskams-Pellenberg)

De financiële kant van het schoolfruitproject is eveneens belangrijk voor Marleen Dierckx, verantwoordelijke van het schoolfruitproject in Sancta Maria Aarschot. Deze school is een enorme voorstander van biofruit, zij wilden de kinderen graag iedere week van biofruit voorzien voor een voordelige prijs. Zij zouden financieel gesteund worden door de gemeente op voorwaarde dat zij kozen voor hun huidige leverancier. De gemeente past het verschil tussen een gewoon fruitabonnement en het biofruitabonnement bij. Op deze manier moeten de ouders niet meer betalen voor het schoolfruitabonnement dan zij op eender welke andere school zouden doen.

"Er wordt bij samenwerking met deze leverancier door de gemeente per leerling 3,50 euro teruggestort aan de school. [...] Het financiële voordeel is natuurlijk mooi meegenomen, zowel voor de school als voor de ouders. En de school is een enorm voorstander van biofruit, daarvoor was deze handelaar ook de meest voor de hand liggende keuze." (Marleen Dierckx-Sancta Maria Aarschot)

Klachten

Op Gemeentelijke Basisschool Pellenberg wordt aangegeven dat er nog nooit problemen zijn opgetreden met het schoolfruit of met de leverancier. De scholen waarbij het fruit geleverd wordt, geven aan dat de leveringen altijd op tijd zijn. Enkel bij Gemeentelijke basisschool 'De Negensprong' wordt er aangegeven dat er soms problemen optreden met de stiptheid van de levering. Het is mogelijk dat er een fruitpakket afgezet wordt in een verkeerde vestiging binnen de scholengemeenschap. Dit probleem kan doorgaans snel en zonder al te veel moeite opgelost worden, maar het zorgt toch voor de nodige hinder.

Bij de scholen in Aarschot, Pellenberg en Tielt-winge werd er aangegeven dat er nog nooit een fruittekort is geweest op de fruitdag, zij spreken doorgaans zelfs van een overschot aan fruit. De andere twee scholen geven niet aan dat er een overschot aan fruit is bij de levering, maar zij vermelden wel dat er geen problemen zijn om fruit bij te krijgen wanneer er eventueel tekorten zijn.

Drie van de vijf ondervraagde scholen geven aan dat zij soms problemen ondervinden met de rijpheid van het fruit, in het bijzonder bij de Zesprikiwi's en de bananen.

"We hebben eens een keer veel te harde, bijna onrijpe kiwi's geleverd gekregen. De kinderen konden dit niet makkelijk opeten, daarmee dat we dit echt niet goed vonden." (Vera Huybrechts-'De Rank')

"Het is al eens gebeurd dat er bananen geleverd waren die in principe nog een week nodig hadden om rijp te worden. Die waren nog zo groen dat ze niet eens gepeld konden worden." (Marleen Dierckx-Sancta Maria Aarschot)

Basisschool Sancta Maria Aarschot, de enige ondervraagde school die voorzien wordt van biofruit, heeft geen bijkomende ernstige opmerkingen bij het aangeboden biofruit.

"De kwaliteit van het biofruit is zeker niet slecht, in tegendeel. Soms heeft het fruit wel eens een andere vorm dan het fruit wat je bijvoorbeeld in de supermarkt kan kopen. Sommige kinderen kunnen hierover wel eens moeilijk doen, maar ik vind dit absoluut geen probleem." (Marleen Dierckx-Sancta Maria Aarschot)

Tenslotte maakte Noëla Dewit van Gemeentelijke basisschool 'De Negensprong' nog een bedenking bij de timing van bepaalde vruchten in de fruitkalender.

"Het is ook mogelijk dat het fruit een beetje smakeloos is. Hier bedoel ik mee dat bijvoorbeeld de pruimen nogal weinig smaak hebben wanneer zij buiten het pruimenseizoen geleverd worden. Dan heb ik soms wel een beetje mijn twijfels over de juiste timing van het inplannen van bepaalde vruchten." (Noëla Dewit-'De Negensprong')

5.1.4 Financiële analyse

Binnen dit onderdeel van het onderzoek werd er nagegaan hoeveel een fruitabonnement op de ondervraagde scholen kost en aan wie de kosten aangerekend worden. Er werd eveneens achterhaald of de scholen gebruik maken van de subsidies van het Agentschap voor Landbouw en Visserij en of zij hier noemenswaardige problemen bij ondervinden.

Bij vier van de vijf ondervraagde scholen wordt het fruitabonnement bekostigd door de ouders. De vereiste bijdrages variëren van 2 euro tot 6,50 euro voor een fruitabonnement van één stuk fruit per week gedurende dertig weken.

De vijfde school, 'De Winge', levert zelf de volledige bijdrage om het schoolfruitabonnement voor alle leerlingen te bekostigen.

"De kinderen en de ouders betalen niets voor het fruitabonnement, voor hen is het volledig gratis, de school dekt alle kosten. We zijn van mening dat het beter is om geld uit te geven aan een schoolfruitproject dan aan snoep- of frisdrankautomaten." (Anja Preuveneers-'De Winge')

Van de vijf geïnterviewde scholen zijn er drie die de subsidies van het Agentschap voor Landbouw en Visserij aanvragen. De twee andere scholen, Sancta Maria Aarschot en Gemeentelijke basisschool Pellenberg, geven aan dat zij nooit informatie hebben ontvangen omtrent deze subsidies of dat zij zeer tegenstrijdige informatie gekregen hebben. Naar hun mening is er iets misgelopen bij de communicatie omtrent het uitreiken van deze subsidies, het is volgens hun noodzakelijk dat hieromtrent duidelijkheid geschept wordt.

De andere drie scholen doen wel een aanvraag om de subsidies van het Agentschap voor Landbouw en Visserij te ontvangen. Deze overheidsbijdrage bedraagt 4 euro per schoolfruitabonnement van één stuk fruit gedurende dertig weken. Op deze manier kunnen de scholen de kosten voor de ouders of de kosten voor eigen rekening drukken.

Het is echter wel zo dat alle ondervraagde scholen die een subsidieaanvraag doen, aangeven dat dit zeer veel extra werk en ergernis met zich meebrengt. Dit zal verder besproken worden bij de "Negatieve punten" die bij '5.1.6 Opinie' aangegeven worden.

5.1.5 Omgeving

Binnen het onderzoek werd er eveneens gepeild naar de houding die de omgeving aanneemt tegenover het schoolfruitproject. Deze omgeving kan ingedeeld worden in de reacties van de school zelf, van de kinderen en van de ouders.

School

Binnen de houding van de school werd er onderzocht of er bepaalde factoren waren die een positieve houding rond het fruitmoment verhinderen. Er werd eveneens nagegaan of er voldoende tijd uitgetrokken wordt voor de kinderen om het fruit op te eten en of er buiten het fruitmoment ook nog educatieve activiteiten rond fruit en gezonde voeding voorzien worden.

Bij de meeste scholen wordt er aangegeven dat het fruitmoment niet veel extra belasting veroorzaakt. In de basisscholen wordt het fruit doorgaans uit het vuistje gegeten, hier hebben de leerkrachten dus enkel de taak om het fruit uit te delen en eventueel om de kinderen te helpen wanneer het fruit moeilijk te eten is. Bij de kleuterscholen wordt het fruit meestal wel geschild. Dit zorgt voor wat extra belasting, maar de meeste scholen maken hier geen problemen van of hebben hier een oplossing voor gezocht.

"Het deelnemen aan het schoolfruitproject vraagt heel wat tijd en inspanning, maar het is de taak van de school gezondheid en gezonde voeding te promoten bij de kinderen. Hierdoor wordt er geen punt gemaakt van die extra belasting die het schoolfruit met zich meebrengt." (Vera Huybrechts-'De Rank')

"Het fruitmoment levert bij de kleuters wel wat extra belasting op voor de kleuterleidsters. [...] Hierdoor hebben we er voor gezorgd dat de kinderverzorgster op woensdag tijdens het fruitmoment komt helpen bij het verdelen van het fruit." (Marleen Dierckx-Sancta Maria Aarschot)

"Om de last voor de leerkrachten niet te hoog te maken, zijn er ouders en grootouders die op woensdag om negen uur komen helpen om het fruit te tellen en te snijden." (Anja Preuveneers-'De Winge')

Binnen alle ondervraagde scholen werd er aangegeven dat de leerlingen voldoende tijd krijgen om hun stuk fruit op te eten. In de meeste scholen krijgen de kinderen het stuk fruit aan het begin van een korte pauze en mogen zij dit dan gedurende de deze pauze buiten opeten. In het kleuteronderwijs wordt er een andere regeling gehanteerd, zij organiseren vooraleer de pauze begint een fruitmoment waarbij de kinderen rustig de tijd krijgen om hun stuk fruit te verorberen.

Alle geïnterviewde scholen organiseren naast of binnen het schoolfruitproject ook nog educatieve activiteiten in verband met fruit, gezondheid en gezonde voeding. De meeste deelnemende scholen hebben een zeer breed uitgewerkt gezondheidsbeleid, waarbinnen het schoolfruitproject een prominente plaats inneemt. Drie van de vijf deelnemende scholen doen eveneens mee aan het 'gezonde ontbijt' en enkelen laten de wekelijkse fruitdag kaderen binnen andere lessen.

"Het fruitproject gaat dus gepaard met lessen in verband met het milieu. Woensdag is voor de leerlingen de 'gezonde dag' ofwel de 'afvalarme dag'. Groenafval kan

gecomposteerd worden, maar papiertjes van koeken en dergelijke niet. Op woensdag is het dan ook verboden om een koek te eten.” (Mia Roskams–Pellenberg)

De meeste scholen organiseren projectweken rond gezondheid, gezonde voeding en het milieu. Vooral in de wereldoriëntatielessen komen deze onderwerpen in wisselende mate bod, meestal afhankelijk van hetgeen voor specifieke jaren voorgeschreven wordt in het leerplan.

Kinderen

Er werd nagegaan welke indruk de verantwoordelijken van het fruitproject binnen de verschillende scholen krijgen van de houding van de kinderen ten opzichte van het schoolfruitproject.

Vier van de vijf verantwoordelijken geven aan dat de kinderen op hun school enthousiast reageren op het schoolfruit. Op de meeste van deze scholen wordt er zelfs aangegeven dat de kinderen het schoolfruitproject volledig gewoon zijn, het project is volledig ingeburgerd. Er wordt opgemerkt dat er slechts zeer sporadisch problemen zijn met kinderen die hun stuk fruit niet willen opeten.

"Ik heb de indruk dat de meeste kinderen wel enthousiast zijn over het fruit. Zij zijn er doorgaans echt wel fier op dat ze fruit mogen eten op school.” (Marleen Dierckx–Sancta Maria Aarschot)

Wanneer de leerlingen in kleuter- of basisschool 'De Winge' het stuk fruit dat op de planning staat niet lusten, mogen zij die dag zelf een stuk fruit mee naar school nemen dat zij wel lusten. Binnen de Gemeentelijke basisschool Pellenberg wordt er gevraagd dat de kinderen die niet deelnemen aan het schoolfruitproject of een bepaald soort fruit niet lusten op de vaste fruitdag als tussendoortje toch een stuk fruit mee naar school nemen.

Noëla Dewit, de directrice van 'De Negenspong', vermeldt dat zij geen zicht heeft op de reacties van de kinderen, zij meent dat de houding van de kinderen doorgaans afhankelijk is van de mentaliteit van de ouders.

Ouders

Binnen het onderzoek werd er gevraagd welke indruk de verantwoordelijken van de schoolfruitprojecten op de verschillende scholen krijgen van de houding die de ouders aannemen ten opzichte van het schoolfruitproject. Er werd nagegaan of de kinderen van hun ouders nog op andere dagen als de vaste fruitdag fruit mee naar school krijgen en in hoeverre de actie bijval krijgt van de thuisomgeving.

Drie van de vijf ondervraagde scholen geven aan dat zij geen goed zicht hebben op hetgeen de kinderen zelf als tussendoortje meebrengen. Marleen Dierckx van Sancta Maria Aarschot geeft evenwel aan dat zij in de eetzaal regelmatig fruitafval in de containers ziet. Op 'De Rank' en Gemeentelijke Basisschool Pellenberg geven de verantwoordelijken aan dat zij geregeld kinderen zien die fruit bijhebben tijdens de pauze, Mia Roskams vermeldt echter dat dit verschilt van jaar tot jaar. Alle verantwoordelijken zijn het er wel over eens dat de fruitconsumptie van de kinderen doorgaans sterk afhankelijk van de mentaliteit van de ouders. Wanneer de ouders de kinderen niet van fruit voorzien, zullen zij ook geen fruit eten.

"Ik zie kinderen regelmatig fruit eten op de speelplaats en tijdens de pauzes, maar volgens mij nog altijd niet voldoende. [...] Daarom zou het wat vroeg zijn om van een

mentaliteitsverandering bij de kinderen of bij de ouders te spreken.” (Vera Huybrechts-‘De Rank’)

Het enthousiasme van de thuisomgeving is bij drie van de vijf geïnterviewde scholen zeer groot. De ouders beseffen doorgaans zelf dat gezonde voeding zeer belangrijk is en de school neemt in zekere zin de taak van de ouders hier een beetje in over.

“De meeste ouders zijn zeer positief over het schoolfruitproject. Sommige ouders zouden misschien zelfs graag hebben dat de school nog meer dingen organiseert rond gezondheid en gezonde voeding, maar niet noodzakelijk specifiek over fruit.” (Vera Huybrechts-‘De Rank’)

In Kleuter- en basisschool ‘De Winge’ worden er door de verantwoordelijke weinig reacties van de thuisomgeving waargenomen. Ze krijgen geen positieve reacties van de ouders over het project, maar ook geen negatieve reacties.

“We krijgen doorgaans gewoon geen reacties over het project. De ouders zijn het ondertussen zo gewoon, zij staan er niet bij stil dat dit de school veel moeite en geld kost.” (Arlette Van Keijenberg-‘De Winge’)

Noëla Dewit, de directrice van Gemeentelijke basisschool ‘De Negensprong’, geeft aan dat zij persoonlijk geen zicht heeft op de reacties van de thuisomgeving omtrent het schoolfruitproject. Het is voor haar niet duidelijk in hoeverre de ouders de actie steunen.

5.1.6 Opinie

Binnen de afgenomen interviews werd er gepolst naar hetgeen de verantwoordelijken voor het schoolfruitproject in de verschillende scholen goed vinden aan het systeem van de schoolfruitactie en welke aspecten van dit systeem zij graag anders zouden zien.

Positieve punten

De meeste scholen geven aan dat het belangrijkste positieve punt van de schoolfruitactie is dat het project bestaat. Zij vinden het huidige systeem relatief goed en hebben de nodige routines kunnen ontwikkelen om het project goed te laten verlopen. Veel scholen vinden dat zij door hun deelname aan het schoolfruitproject reeds veel bereikt hebben op het gebied van fruitconsumptie, zij vinden het al een hele verbetering dat zij zo ver gekomen zijn.

“Het project verloopt vlot, het werkt goed, er zijn ieder jaar veel inschrijvingen. Het systeem zit volgens mij zeer goed in elkaar.” (Marleen Dierckx-Sancta Maria Aarschot)

Vera Huybrechts van Vrije Basisschool ‘De Rank’ geeft nog enkele specifieke punten aan die zij persoonlijk goed vindt aan het verloop van het schoolfruitproject bij haar op school.

“Het project heeft een zeer gunstige prijs. [...] Dat maakt dat het project zeer laagdrempelig is voor de ouders om aan deel te nemen.” (Vera Huybrechts-‘De Rank’)

“Het engagement van de gemeente om het vervoer van het fruit te verzorgen is zeer mooi meegenomen. Dit concept werkt zeer goed en het helpt om scholen over de streep te trekken om in het schoolfruitproject te stappen.” (Vera Huybrechts-‘De Rank’)

Negatieve punten

De negatieve punten die aangegeven worden door de meeste scholen hebben voornamelijk te maken met het aanvragen en het verkrijgen van de subsidies van het Agentschap voor Landbouw en Visserij.

De twee scholen die aangeven dat zij geen aanvraag deden om deze subsidies te verkrijgen, wijten dit over het algemeen aan een gebrek aan informatie en communicatie van bevoegde instanties.

"Ik denk dat er misschien verwarrende informatie verspreid is geweest aan het begin van het schooljaar. Ik denk niet dat de school omtrent de subsidies op dezelfde golflengte zat met het LOGO, dit is zeer spijtig. Misschien dat dit naar volgend schooljaar toe geregeld kan worden." (Mia Roskams-Pellenberg)

De overige drie scholen geven allen aan dat het aanvragen van de subsidies zeer veel extra werk en extra administratieve belasting met zich meebrengt. Zij ondervinden zeer veel hinder bij het in orde maken van de subsidieaanvraag en bij het invullen van het e-loket. Ditzelfde e-loket wordt regelmatig zelfs omschreven als "tijdrovend" en "een bron van ergernis" (Vera Huybrechts-'De Rank').

Noëla Dewit van 'De NegenSprong' hekelt de extra administratieve belasting die de subsidieaanvragen met zich meebrengen. Ze vindt dat de begeleiding in verband met deze subsidies sterk tekort geschoten heeft en dat het project omwille van deze moeilijkheden eerder als een last omschreven kan worden dan als een zegen.

Vooraf de administratieve bedienden van 'De Winge' hadden geen goed woord over voor het systeem waarop de subsidieaanvragen moeten gebeuren.

"Wanneer wij bijvoorbeeld binnen één trimester tweemaal dezelfde fruitsoort gekregen hebben, kan ik deze twee facturen niet apart ingeven op het e-loket. Dan moeten we deze twee aparte fruitmomenten samentellen, maar dit is soms nogal moeilijk aangezien de facturen van 'Versland' niet altijd in dezelfde eenheid weergegeven zijn." (Arlette Van Keijenberg-'De Winge')

"Er zou volgens mij toch eens een degelijke handleiding opgesteld moeten worden voor het e-loket of men zou het e-loket eens stevig onder handen moeten nemen en vereenvoudigen. Het kan volgens mij niet zijn dat wij de enige school zijn die problemen hebben met deze subsidieaanvragen." (Arlette Van Keijenberg-'De Winge')

5.1.7 Toekomstvisie

Er werd nagegaan wat de toekomst van het schoolfruitproject op deze scholen brengen zou. Men onderzocht of de scholen van plan waren om het schoolfruitproject de komende schooljaren verder te zetten en of de mogelijkheid bestond dat zij het project zouden uitbreiden naar meerdere fruitdagen per week.

Alle scholen leken bereid om het schoolfruitproject 'Tutti Frutti' de komende jaren verder te zetten. Ze tonen ook allemaal een zekere vorm van enthousiasme en geven aan dat het project de komende jaren zeker niet afgebouwd zal worden.

"We zijn als school zeker en vast van plan om dit project verder te blijven zetten. Het is blijvend! Iedereen is er zeer tevreden over, ik zie geen reden om de actie stop te zetten." (Mia Roskams-Pellenberg)

Bepaalde personen stellen wel enkele eisen aan het voortzetten van het project of zij zouden liever een andere formule gebruiken om het schoolfruitproject verder te zetten, maar de voortzetting is desondanks verzekerd.

"Wij zijn als school zeker van plan om het project verder te blijven zetten, zolang de ouders en de leerkrachten enthousiast zijn. Een voorwaarde hiervoor is wel dat het met hetzelfde systeem en dezelfde leverancier voortgezet kan worden. [...] Het

schoolfruitproject op onze school is een goed geoliede machine, daar wordt het best zo weinig mogelijk in aangepast.” (Mia Dierckx–Sancta Maria Aarschot)

“Wij zijn als scholengemeenschap zeker van plan om het project verder te blijven zetten. Ikzelf zou echter liever opteren voor optie van ‘fruit in de boekentas’ in plaats van het fruitabonnement, maar dit is een beslissing die genomen wordt met de scholengemeenschap.” (Noëla Dewit–‘De Negensprong’)

Op de vraag of het mogelijk en haalbaar zou zijn voor de scholen om het fruitaanbod uit te breiden naar meerdere dagen werd er doorgaans met iets meer aarzeling gereageerd. De meningen over een uitbreiding zijn redelijk verdeeld. Er zijn twee ondervraagde scholen die het absoluut niet mogelijk achten om meerdere fruitdagen per week in te lassen. De ene school ziet het uitbreiden van de schoolfruitactie naar meerdere dagen per week niet haalbaar op praktisch vlak, zij vrezen vooral dat het veel extra werk zou opleveren voor de kleuterleidsters en veel meer administratieve belasting. De andere school vreest dat een uitbreiding van het schoolfruitproject hen in budgettaire problemen zou kunnen brengen aangezien zij het schoolfruit volledig zelf bekostigen.

“Ik denk persoonlijk niet dat meerdere fruitdagen per week niet mogelijk zijn voor onze school. Vooral budgettair zou het voor ons heel wat problemen opleveren. Wij voorzien de kinderen gratis van één stuk fruit per week, dit kost ons reeds 10 euro per kind.” (Anja Preuveneers–‘De Winge’)

Twee van de geïnterviewde scholen zijn eventueel wel bereid om het fruitproject op hun school uit te breiden naar meerdere fruitdagen per week. Zij hebben echter wel enkele opmerkingen omtrent deze uitbreiding. Mia Roskams van de Gemeentelijke Basisschool Pellenberg geeft aan dat zij persoonlijk een absolute voorstander is van meerdere fruitdagen, maar ze heeft er zo haar bedenkingen bij of iedereen zo enthousiast zou zijn over een uitbreiding.

“Andere leerkrachten zouden het dagelijks voorzien van fruit misschien iets minder zien zitten, zij zouden misschien wel wat moeilijk kunnen doen in het begin. Het zou normaal gezien wel haalbaar zijn, maar we zouden er zeker en vast even aan moeten wennen. Eens er zich een routine gevormd heeft, zou dit geen problemen meer mogen opleveren.” (Mia Roskams–Pellenberg)

Noëla Dewit van Gemeentelijke basisschool ‘De Negensprong’ geeft eveneens aan dat zij een uitbreiding van het aantal fruitdagen per week zou zien zitten door van systeem te veranderen. Zij kan hier echter niet alleen over beslissen, dit zou voorgelegd moeten worden aan de volledige scholengemeenschap.

“We laten de kleuters momenteel elke dag een hapklare portie fruit meebrengen van thuis. Op die manier eten zij iedere dag fruit en krijgen zij zeker fruit mee dat zij lusten. [...] Ik zou graag willen dat de lagere school hetzelfde systeem zou gaan volgen als de kleuterschool.” (Noëla Dewit– ‘De Negensprong’)

Op Basisschool Sancta Maria Aarschot was er nog nooit nagedacht over een uitbreiding van het schoolfruitproject naar meerdere fruitdagen per week. Zij konden dan ook niet eenduidig antwoorden of dit voor hen een mogelijkheid zou zijn. Zij waren het er wel over eens dat het vermeerderen van het aantal fruitdagen per week heel wat extra belasting met zich zou meebrengen, vooral voor de kleuterleidsters aangezien zij de kinderen moeten helpen met het opeten van het fruit.

5.2 Leveranciers

Tijdens het onderzoek werden en drie leveranciers ondervraagd in verband met hun deelname aan het schoolfruitproject 'Tutti Frutti'. Deze gesprekken vonden plaats met Mia Morren uit Herent⁹, Sociale Werkplaats IGO-W¹⁰ en Milieubewust fruit- en sorteerbeidrijf Vanhellemont¹¹. Er kwamen tijdens deze gesprekken verschillende onderwerpen aan bod. Zo werd er onder andere gesproken over hun deelname aan het project, het fruit dat zij aanbieden aan de scholen, de leveringen en de mogelijke problemen en klachten die zij hierbij ondervinden, de financiële kant van het schoolfruitproject, hun eigen mening over 'Tutti Frutti' en de toekomstvisie in verband met het project.

Er waren eveneens fruitleveranciers die onvoldoende tijd konden vrijmaken om hun deelname aan een schoolfruitproject toe te lichten. Zo zagen onder andere 'Davé bvba' uit Leuven en Hans Meyhi uit Huldenberg zich genoodzaakt om verstek te laten gaan voor een deelname aan dit onderzoek.

5.2.1 Deelname

Tijdens de gesprekken werd er nagegaan hoe lang de respondenten reeds deelnemen als leverancier aan het schoolfruitproject. Er werd eveneens onderzocht welke beweegredenen de fruitleveranciers hadden om deel te nemen aan 'Tutti Frutti'.

Alle fruitleveranciers nemen reeds meerdere jaren deel aan het schoolfruitproject 'Tutti Frutti'. Vanhellemont levert reeds drie à vier jaar fruit aan scholen, de andere twee fruitleveranciers doen sinds 2005 mee aan het project.

De geïnterviewde fruitleveranciers hebben doorgaans verschillende redenen om deel te nemen aan het schoolfruitproject, maar zij zijn het er over eens dat kinderen veel te weinig fruit eten. Zij willen natuurlijk de fruitconsumptie stimuleren, maar zij houden er ook nog enkele specifieke individuele redenen op na.

Mia Morren werd, net zoals de andere lokale fruittelers in Herent, gecontacteerd door de gemeente om deel te nemen aan het project. Zij krijgt de onkosten voor het fruittransport naar de scholen vergoed. Het gemeentebestuur betaalt haar wekelijks 5 euro per levering per school.

"De gemeente wilde enkel deelnemen aan 'Tutti Frutti' als het fruit aangeleverd zou worden door de lokale telers. [...] Ik was enthousiast over het project en op deze manier kreeg ik het in handen." (Mia Morren)

Filip Haesen van de Sociale Werkplaats IGO-W vermeldde dat bij hen het project van start ging door een samenwerking aan te gaan met Vredeseilanden. IGO-W was zeer te vinden voor het initiatief en haalt zelf nog enkele extra voordelen uit het project.

"Het opzet van Vredeseilanden was om de kinderen meer fruit te leren eten, in het bijzonder biofruit. Hier hebben wij ons als sociale werkplaats achter geschaard. [...] We willen dus voornamelijk biofruit promoten en natuurlijk ook Fairtrade. Bijkomend is voor ons dan nog het voordeel van de extra tewerkstelling en de extra inkomsten." (Filip Haesen)

⁹ Bijlage 3: Interview 1: Mia Morren

¹⁰ Bijlage 9: Interview 7: Filip Haesen (IGO-W)

¹¹ Bijlage 10: Interview 8: Gert Vanhellemont (Milieubewust fruit- en sorteerbeidrijf Vanhellemont)

Fruit- en sorteerbedrijf Vanhellemont geeft vooral een promotionele invulling aan hun deelname aan het schoolfruitproject 'Tutti Frutti'

"Ons doel is vooral om kinderen warm te maken voor lokale appels en peren. Door een goede kwaliteit aan hen aan te bieden, willen we de kinderen leren om opnieuw fruit te eten en liefst lokaal fruit." (Gert Vanhellemont)

5.2.2 Fruitaanbod

Er werd nagegaan welke fruitsoorten de fruitleveranciers voorzien voor de scholen en op welke manier zij hun fruitaanbod aanpassen aan de noden en wensen van de kinderen.

Mia Morren en fruit- en sorteerbedrijf Vanhellemont leveren appels en peren van hun eigen teelt. Mia zorgt ervoor dat deze fruitsoorten afgewisseld worden met andere fruitsoorten, zoals bananen, mandarijnen, kiwi's of wortels. Vanhellemont varieert binnen het aanbod van appels en peren, maar zij voorzien geen andere fruitsoorten.

Sociale werkplaats IGO-W voorziet twintig scholen binnen Vlaams-Brabant van biofruit. Door het fruitproject te organiseren met biofruit laten zij hun deelname aan het schoolfruitproject kaderen binnen de bredere, milieuvriendelijke werking van de sociale werkplaats. Filip Haesen wil eveneens, door het biofruit zelf uit te kiezen op de veiling, proberen om de vooroordelen rondom biofruit uit de wereld helpen.

"Ik wil aantonen dat biofruit minstens even mooi kan zijn als gewoon fruit. Het biofruit dat wij aan de scholen leveren moet vergeleken kunnen worden met het andere, gewone fruit uit de winkel." (Filip Haesen)

IGO-W hecht dus duidelijk veel belang aan het uitzicht van het fruit dat aan de scholen geleverd wordt, maar zij zijn niet de enige. Ook Mia Morren en Gert Vanhellemont gaven aan dat het uitzicht van de stukken fruit zeer belangrijk zijn.

"Het fruit dat de scholen krijgen is zeer mooi, er is niets mis aan. Dat moet ook wel, want kinderen zijn kieskeuriger als je zou denken. Als er putjes in het fruit zitten dan willen ze het al niet meer opeten, daarom lever ik altijd eerste keus fruit." (Mia Morren)

De fruittelers stellen nog enkele andere voorwaarden aan het fruitaanbod voor de scholen. Zo vertelden Mia Morren en Gert Vanhellemont dat het ook belangrijk is dat er fruit voorzien wordt waarvan de grootte aangepast is aan de noden van de kinderen.

"Het fruit mag niet te dik zijn voor de kinderen, maar ook niet te klein. [...] Dit formaat van fruit is net iets kleiner als het fruit dat we aan volwassenen zouden geven, het is perfect eetbaar voor kinderen van de lagere school." (Gert Vanhellemont)

IGO-W en Mia Morren geven beiden aan dat zij veel belang hechten aan variatie binnen het fruitaanbod. Filip Haesen geeft aan dat schoolfruitprojecten de ideale setting zijn om kinderen fruitsoorten te leren eten waar zij niet bekend mee zijn.

"Ik vind het vooral zeer belangrijk dat de kinderen een brede waaier van variatie aangeboden krijgen. Op die manier kunnen de kinderen nieuwe fruitsoorten leren kennen." (Filip Haesen)

Mia Morren vertelt dat dit echter niet altijd even eenvoudig is. Zij vindt het belangrijker om voldoende te variëren binnen haar aanbod, maar toch fruit te leveren waar de kinderen wel bekend mee zijn.

"Ik denk dat het ook nuttig is om fruitsoorten te leveren die de meeste kinderen kennen en lusten, anders eten ze het meestal toch niet op en dat is absoluut niet de bedoeling."
(Mia Morren)

5.2.3 Leveringen

Er werd navraag gedaan bij de fruitleveranciers welke extra belasting hun deelname aan het schoolfruitproject met zich meebrengt. Er werd eveneens gevraagd welke klachten de scholen reeds naar de fruitleveranciers verwoordden over de levering of over het fruitaanbod.

Extra belasting

Over het algemeen geven de fruitleveranciers aan dat zij weinig extra last ondervinden van hun deelname aan het schoolfruitproject. Zij ondervinden doorgaans slechts weinig extra hinder op administratief vlak, op fysiek vlak of op gebied van timemanagement.

De deelname aan het schoolfruitproject levert voor fruitleverancier Vanhellemont, naar eigen zeggen, zeer weinig extra belasting. De scholen komen het fruit zelf ophalen, hij moet dus zelf geen extra inspanning doen om het fruit tot bij de scholen te brengen.

"We moeten er natuurlijk rekening mee houden dat het we het fruit voor de schoolfruitactie op tijd hier hebben en dat het op tijd klaarstaat, maar veel extra last bezorgt dit ons niet." (Gert Vanhellemont)

Bij IGO-W wordt de deelname aan het schoolfruitproject beschouwd als een leuke opdracht waarmee er voor extra tewerkstelling en extra inkomsten gezorgd wordt. Filip Haesen geeft aan dat zijn werknemers de deelname aan het schoolfruitproject toejuichen. Zij vinden het een zeer aangename job om uit te voeren.

Bij Mia Morren zorgt haar deelname aan de schoolfruitactie doorgaans voor iets meer last. Er wordt ook extra belasting waargenomen wanneer bepaalde scholen pedagogische studiedag hebben, dan moet bij bepaalde vestigingen het fruit op een andere dag geleverd worden. Dit zorgt ervoor dat er twee dagen na elkaar geleverd moet worden.

"Het is een heel karwei om iedere week al het fruit beginnen te tellen. [...] Dit kost doorgaans toch wel heel wat tijd." (Mia Morren)

"Het transport van het fruit is ook niet niks. Vaak moet ik met mijn karretje met kisten op nog een heel eind rijden tot ik ben waar ik moet zijn, dat is soms fysiek best wel zwaar." (Mia Morren)

Over het algemeen wordt er ook niet veel extra administratieve belasting waargenomen. Gert Vanhellemont en Filip Haesen geven beiden aan dat zij weinig administratieve hinder ondervinden van hun deelname aan het schoolfruitproject 'Tutti Frutti'.

"We stellen aan het begin van het jaar een contract op waarbij het aantal fruitabonnementen en de prijs van het abonnement vermeld wordt. Normaal gezien is dit dan in orde." (Gert Vanhellemont)

"Op administratief vlak krijgen wij te maken met verschillende subsidies. [...] We maken alles zodanig klaar dat de scholen alleen nog maar de formulieren dienen in te vullen, te tekenen en op te sturen. [...] Deze subsidies veroorzaken niet heel erg veel extra administratieve belasting." (Filip Haesen)

Mia Morren geeft echter wel aan dat het voorzien van de correcte facturen aan de scholen om in aanmerking te komen voor de subsidies van de overheid, heel wat extra werk met zich meebrengt.

"Zodat de scholen recht zouden hebben op deze subsidies moeten zij allemaal aparte facturen hebben. [...] Voor grote fruitbedrijven die iemand in dienst hebben om de boekhouding te doen, valt dit misschien nog wel mee, maar voor ons brengt het toch heel wat extra werk met zich mee." (Mia Morren)

Klachten

De fruitleveranciers geven aan dat zij over het algemeen nog niet veel klachten te horen gekregen hebben over hun fruit of over de leveringen. Zij vermelden allemaal dat zij er voor zorgen dat alle scholen enkele stukken fruit als reserve meegeleverd krijgen.

"Meestal tellen we de juiste aantallen af en doen we dan nog vijf à tien extra stuks in de kist. Als er dan vruchten gekwetst worden tijdens het transport zijn er nog altijd een paar reserves aanwezig." (Filip Haesen)

De scholen klagen bij de fruitleveranciers doorgaans ook niet vaak over de kwaliteit van het fruit. Bij fruit- en sorteerbedrijf Vanhellemont werd er aangegeven dat er nog nooit klachten zijn geweest over de kwaliteit van het fruit. Mia Morren en Filip Haesen, brachten wel aan dat er soms enkele kleine problemen opduiken over de kwaliteit van het geleverde fruit. Het is mogelijk dat het geleverde fruit nog niet rijp genoeg is om onmiddellijk te kunnen opeten of dat de kinderen weigeren om het fruit te omdat het niet volledig gaaf is.

"Ik heb ooit eens een keer meegemaakt dat de kiwi's die geleverd waren veel te hard waren. De kleuters kregen ze bijna niet uitgelepeeld met die lepeltjes die ze erbij kregen, zo hard waren ze." (Mia Morren)

"Mensen stellen nu eenmaal hogere eisen aan biofruit. Zo werd er laatst geklaagd over de structuur van de schil van de appel. Deze zou te ruw geweest zijn, terwijl dit vrij normaal is bij bio-appels." (Filip Haesen)

"Ik heb wel al eens een keer te horen gekregen van de leerkrachten dat de kinderen klaagden over de putjes die in het fruit zaten. We hadden tijdens de kweek van het fruit last gehad van hagel en daarmee zaten die putjes daarin." (Mia Morren)

Mia Morren en Filip Haesen van IGO-W geven ook aan dat verschillende scholen bepaalde fruitsoorten liever niet geleverd hebben. Dit gaat dan meestal om kiwi's of sinaasappels omdat deze niet eenvoudig te eten zijn voor de kinderen. Dit zorgt natuurlijk wel voor extra belasting voor de fruitleverancier, aangezien er dan voor deze scholen een ander soort fruit voorzien moet worden.

"Soms zijn er scholen die om de een of de andere reden een bepaalde fruitsoort niet willen, dan moet ik daar speciaal nog iets anders voor zorgen. Meestal geef ik dan appels of peren omdat ik dat toch altijd op voorraad heb, maar dan is het goed mogelijk dat de scholen klagen dat er te weinig afwisseling is binnen het aanbod." (Mia Morren)

5.2.4 Financiële analyse

Binnen dit onderdeel werd er navraag gedaan naar het financiële plaatje van de schoolfruitactie 'Tutti Frutti'. Er werd onderzocht hoeveel een fruitabonnement kost bij de verschillende fruitleveranciers en in welke mate de gemeente de fruitleveranciers steunen binnen het project.

De prijs van het schoolfruitabonnement is duidelijk afhankelijk van de soorten fruit die geleverd worden. Fruit- en sorteerbedrijf Vanhellemont voorziet enkel appels en peren vanuit hun eigen aanbod voor de scholen, het abonnement bij hen is dan ook het voordeligste. Zij bieden gedurende dertig weken eenmaal per week een appel of een peer aan, voor een prijs van 5 euro per fruitabonnement. De scholen komen het fruit zelf afhalen bij de leverancier, er dienen dus geen vervoerskosten verrekend te worden in de prijs van het fruitabonnement.

Mia Morren biedt de scholen fruit aan voor de prijs van 6 euro voor een abonnement van dertig weken, dit komt neer op ongeveer twintig eurocent per stuk fruit. Zij voorziet naast appels en peren uit de eigen teelt ook andere fruitsoorten voor de kinderen, dit zorgt voor een extra kost aangezien er hiervoor een andere leverancier ingeschakeld dient te worden. De gemeente Herent vergoedt het vervoer van het fruit naar de scholen, dit zorgt er voor dat de prijs van het schoolfruitabonnement niet verder omhoog gaat.

"[...] Een voordeel is wel dat de gemeente de transportkosten van het fruit naar de scholen betaalt, anders maakten we denk ik helemaal geen winst met de schoolfruitactie." (Mia Morren)

Een school die bij IGO-W een fruitabonnement aangaat, betaalt hiervoor 10 euro per leerling. Dit bedrag komt overeen met een levering van biofruit eenmaal per week gedurende twintig weken, IGO-W krijgt dus vijftig eurocent per stuk fruit. Deze vijftig eurocent moet de kosten dekken van de aankoop van het fruit, het transport naar de sociale werkplaats, de werkuren van het personeel en het transport naar de scholen. Er wordt uiteindelijk, na het bekostigen van alle uitgaven, geen winst gemaakt met de schoolfruitactie. Filip Haesen gaf aan dat de meeste gemeentes de meerkost voor het biofruit bijpassen. Waar een biofruitabonnement 10 euro kost, kost een abonnement bij een andere fruitleverancier vaak slechts 5 of 6 euro. De gemeentes leggen doorgaans deze meerkost van 3 à 4 euro bij om de ouders minder op kosten te jagen.

5.2.5 Opinie

Positieve punten

De fruitleveranciers kennen geen specifieke positieve punten toe aan de schoolfruitactie, zij zijn over het algemeen gewoon tevreden dat de schoolfruitactie bestaat.

"Ik vind het zeer belangrijk dat het eten van fruit binnen de school gepromoot wordt. Kinderen eten nu eenmaal veel te weinig fruit, het is echt wel nodig dat het belang van het eten van fruit benadrukt wordt." (Gert Vanhellemont)

"Ik vind het zeer positief dat een project zoals 'Tutti Frutti' bestaat, anders zouden er zeer veel kinderen zijn die nooit fruit zouden eten." (Filip Haesen)

Filip Haesen van IGO-W haalt eveneens aan dat het concept "bio" enorm leeft bij de scholen die bij hen deelnemen aan de schoolfruitactie.

"We merken echt wel dat scholen begaan zijn met fruit en de fruitconsumptie van hun leerlingen. Zij vragen ook regelmatig na hoe zij een bedrijfsbezoek kunnen regelen bij een bioboer." (Filip Haesen)

Negatieve punten

De verschillende fruitleveranciers halen op vlak van de negatieve aspecten van de schoolfruitactie zeer veel verschillende topics naar voren.

Alle fruitleveranciers merken op dat hun deelname aan de schoolfruitactie op financieel vlak op zich niet veel oplevert voor hen, er wordt zeer weinig winst gemaakt. De fruitleveranciers maken hier echter geen probleem van, zij zijn overtuigd van het goede doel van deze actie en zijn tevreden met wat ze krijgen.

"We houden aan het einde van de rit een heel klein beetje over, maar dit is niet echt veel. [...] Onze deelname is vooral voor de promotie van lokale fruithandelaars en lokaal fruit, niet zozeer om veel winst te maken." (Gert Vanhellemont)

Filip Haesen van IGO-W vermeldt zelfs dat het voor hem helemaal niet de bedoeling is om winst te maken. Zolang de sociale werkplaats geen verlies maakt wanneer alle kosten gedekt zijn, heeft de schoolfruitactie voldoende opgebracht. Hij haalt eveneens aan dat de kostprijs van het biofruit echt in hun nadeel kan spelen als leverancier bij de schoolfruitactie 'Tutti Frutti'. Het prijsverschil tussen biofruit en gewoon fruit is zo groot dat veel mensen, volgens hem, de overstap naar biofruit niet maken.

Gert Vanhellemont van fruit- en sorteerbeidrijf Vanhellemont geeft aan dat het lastig is om de kostprijs van het schoolfruitabonnement aan het begin van het schooljaar zo te bepalen dat alle kosten aan het einde van het schooljaar gedekt zijn en er nog een beetje winst wordt gemaakt.

"Het is voor ons heel moeilijk om aan het begin van het jaar te bepalen hoeveel een fruitabonnement gaat kosten doorheen het hele jaar. De kostprijs van een abonnement is eigenlijk afhankelijk van de veilingprijzen, maar doordat we de prijzen vooraf moeten opstellen kunnen we geen rekening houden met een verandering in de veilingprijzen." (Gert Vanhellemont)

Zowel Mia Morren als Filip Haesen geven aan dat zij problemen hebben met de manier waarop in sommige scholen omgegaan wordt met de overschotten van het geleverde fruit.

"We komen regelmatig tegen dat het fruit dat over is bij de levering de volgende week nog in de kisten ligt. Dit vinden we zeer spijtig. Het fruit ligt dan gewoon weg te rotten terwijl het evengoed opgegeten had kunnen worden." (Filip Haesen)

Fruitleverancier Mia Morren geeft eveneens aan dat het nieuwe systeem met de subsidies voor haar heel veel extra werk met zich meebrengt. Vanhellemont en IGO-W geven echter niet aan dat deze subsidies voor extra administratieve belasting zorgen. Dit werd reeds aangehaald bij "Extra belasting" in punt "5.2.3 Leveringen".

De promotie van inheems fruit en fruit uit eigen streek is de reden waarom het fruit- en sorteerbeidrijf Vanhellemont besloten heeft om deel te nemen aan de schoolfruitactie 'Tutti Frutti'. Gert Vanhellemont geeft daarom als laatste nog aan dat hij het zeer spijtig vindt dat er binnen het schoolfruitproject niet meer de nadruk wordt gelegd op inheems fruit.

5.2.6 Toekomstvisie

Er werd nagevraagd of de fruitleveranciers de instelling hadden om het schoolfruitproject verder te zetten gedurende de volgende schooljaren. Er werd eveneens onderzocht of de mogelijkheid voor de leveranciers bestond om het schoolfruitproject uit te breiden tot meerdere dagen per week.

Alle geïnterviewde fruitleveranciers zijn van plan om het schoolfruitproject verder te zetten. Filip Haesen van IGO-W en Gert Vanhellemont geven beiden aan dat zij het zelfs nog mogelijk achten dat zij hun deelname aan 'Tutti Frutti' uitbreiden.

"Het liefst zouden we onze deelname uitbreiden naar het gehele arrondissement en op die manier een derde leveringsronde opstarten." (Filip Haesen)

"We zijn zeker van plan om het project verder te blijven zetten. Ik hoop zelfs dat het project nog mag groeien. Het zou me echt verheugen mochten er meer scholen zijn die bij ons hun fruit zouden bestellen." (Gert Vanhellemont)

Mia Morren geeft de indruk dat het voor haar niet meer mogelijk zou zijn om aan nog meer scholen wekelijks fruit te leveren. Zij staat binnen haar bedrijf helemaal alleen in voor de leveringen van de schoolfruitactie, aan nog meer scholen leveren behoort voor haar niet tot de opties.

Alle geïnterviewde fruitleveranciers geven aan dat zij het mogelijk achten om de schoolfruitactie uit te breiden naar meerdere fruitdagen per week. Zij maken hier wel allen enkele kleine bedenkingen bij.

Filip Haesen van IGO-W geeft aan dat meerdere fruitdagen per week enkel mogelijk zijn wanneer er meerdere scholen hieraan willen deelnemen. Wanneer zij extra fruit moeten leveren aan slechts één of twee scholen, schieten zij hier eerder geld bij in dan dat zij hier winst op maken.

Gert Vanhellemont beweert dat meerdere fruitdagen per week geen problemen zouden mogen opleveren voor de scholen en de kwaliteit van het fruit.

"Fruit kan op zich vrij lang goed houden als het onder goede omstandigheden bewaard wordt. Één levering of één keer afhalen per week zou op zich genoeg zijn om meerdere fruitdagen per week te organiseren. De scholen moeten dan natuurlijk wel ruimte voorzien om het fruit te bewaren, liefst een koele en donkere ruimte, zeker in de zomer." (Gert Vanhellemont)

Alle fruitleveranciers merkten ook op dat er zich bij meerdere fruitdagen per week waarschijnlijk problemen zouden stellen op vlak van het fruitaanbod.

"Twee fruitdagen per week zou bijvoorbeeld goed mogelijk zijn, ook praktisch gezien. Het lijkt me alleen moeilijk om dan afwisseling te blijven brengen binnen het geleverde fruit. Je vindt niet veel soorten fruit waarbij je één stuk kan krijgen voor twintig eurocent." (Mia Morren)

"We zouden ook voor meer variatie moeten zorgen binnen ons aanbod. Dit is echter niet altijd even eenvoudig binnen het huidige aanbod aan biofruit." (Filip Haesen)

6 SWOT-analyse

Door gebruik te maken van een SWOT-analyse kunnen toekomstmogelijkheden van een campagne onderzocht worden. SWOT staat voor Strengths, Weaknesses, Opportunities en Threats, in het Nederlands zijn dit sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen. Deze elementen worden achtereenvolgens geanalyseerd om inzicht te krijgen in de toekomstmogelijkheden van de campagne en om doelstellingen te formuleren. Men probeert de eigenschappen van de sterktes en de kansen maximaal te benutten en de impact van de zwaktes en de bedreigingen te minimaliseren. [64]

6.1 Scholen

De sterktes van het schoolfruitproject 'Tutti Frutti' bestaan uit drie verschillende onderdelen. Ten eerste sluit de schoolfruitactie perfect aan bij het gezondheidsbeleid dat op de meeste basisscholen geïmplementeerd wordt. Deze raakvlakken zorgen voor een eenvoudige integratie van het schoolfruitproject binnen de lessen. Het project creëert als het ware een extra dimensie om kinderen op een andere manier bewust te maken van het belang van gezonde voeding en fruit.

Ten tweede worden de scholen bij hun deelname aan dit project zeer frequent ondersteund door het gemeentebestuur. Zij engageren zich meestal voor het schoolfruitproject door logistieke of financiële steun te bieden aan de scholen. Het is mogelijk dat zij de levering van het fruit voor hun rekening nemen of zij staan de scholen financieel bij door hen tegemoet te komen bij de meerkost van een biofruitabonnement.

Tenslotte is het besef van de lage fruitconsumptie van schoolkinderen zeer groot bij de scholen. Deze sterktes dragen allemaal bij tot het grote enthousiasme waarmee de deelnemende scholen voor de dag komen. Zij zijn zeer sterk geëngageerd om het beste te maken van het project.

De zwaktes die de deelnemende scholen aangaven, kunnen eveneens opgedeeld worden in drie verschillende onderdelen. De eerste en grootste zwakte betreft de subsidies van het Agentschap voor Landbouw en Visserij. Rondom deze subsidies werd er in het verleden vanuit bepaalde overheidsinstanties en het LOGO zeer weinig gecommuniceerd naar de scholen toe. Hierdoor ontstonden er misverstanden en waren enkele scholen zelfs niet op de hoogte van het bestaan van deze subsidies. De begeleiding die de scholen uiteindelijk kregen bij het aanvragen van deze subsidies kan eveneens ondermaats genoemd worden. Het is daarom ook niet verwonderlijk dat veel scholen deze subsidies als 'een bron van ergernis' beschouwen.

Ten tweede kan de extra belasting die het schoolfruitproject in het kleuteronderwijs met zich meebrengt als een zwakte beschouwd worden. De deelnemende scholen gaven deze belasting niet aan als een zwakte, maar er kan aangenomen worden dat bij andere scholen dit aspect wel als een extra last ervaren kan worden. De steekproef bij dit onderzoek is te beperkt om conclusies te veralgemenen.

Tenslotte kan binnen de schoolfruitactie het fruit zelf nog als een zwakte aanzien worden. Er wordt bedenkelijk gereageerd op de timing van bepaalde fruitsoorten binnen de schoolfruitkalender. Vruchten die buiten hun seizoen geleverd worden, zijn doorgaans niet smakelijk en zijn duurder dan seizoensfruit.

De kostprijs van het biofruit is eveneens een heikel punt. Deze hoge prijs vormt, ondanks de frequente financiële tussenkomst van het gemeentebestuur, toch een barrière voor scholen om met een biofruitleverancier in zee te gaan.

Binnen het schoolfruitproject worden er voor en door de scholen ook bepaalde kansen gecreëerd. De deelnemende scholen krijgen vooreerst de kans om door hun deelname aan het schoolfruitproject de fruitconsumptie van de schoolkinderen te verhogen. Verder kunnen er uit de onderzoeksresultaten nog enkele reële toekomstmogelijkheden voor het schoolfruitproject binnen de scholen afgeleid worden.

Ten eerste bestaat er voor veel scholen de mogelijkheid om het aantal fruitdagen per week uit te breiden, hoewel de meningen over de haalbaarheid van deze vermeerdering bij de deelnemende scholen doorgaans verdeeld zijn. Ten tweede wordt er aangegeven dat de fruitconsumptie van de schoolkinderen doorgaans afhankelijk is van de mentaliteit van de ouders. De mogelijkheid om de ouders meer te betrekken bij het project, en hierdoor de actie te laten kaderen in een bredere werking, dringt zich op.

De bedreigingen die uit het onderzoek afgeleid kunnen worden voor de scholen, zijn in principe een verlengstuk van de huidige zwaktes die het project kent. Indien er geen veranderingen doorgevoerd worden bij het aanvragen van de subsidies van het Agentschap voor Landbouw en Visserij kan dit een probleem opleveren voor de voortzetting van het project bij verschillende scholen. Wanneer bepaalde zwaktes, zoals de extra belasting voor de scholen in het kleuteronderwijs, in de toekomst zouden blijven bestaan, kan dit eveneens een bedreiging vormen voor de voortzetting van het schoolfruitproject. In het bijzonder wordt er dan gedacht aan de voortzetting van het project zoals het momenteel op de scholen toegepast wordt. Wanneer het gemeentebestuur bijvoorbeeld de subsidies voor biofruit stop zou zetten, kan er de vraag gesteld worden welke impact dit zou hebben op de afzetmarkt van een biofruitleverancier.

Tabel 5: SWOT-analyse van de antwoorden van de scholen die deelnamen aan het onderzoek.

STERKTES	ZWAKTES
<ul style="list-style-type: none"> - Aansluitend op het gezondheidsbeleid - Engagement van de gemeente <ul style="list-style-type: none"> o Financieel o Logistiek - Notie van te lage fruitconsumptie bij schoolkinderen 	<ul style="list-style-type: none"> - Administratie (subsidies) <ul style="list-style-type: none"> o Communicatie o Begeleiding - Extra belasting (kleuteronderwijs) - Fruit <ul style="list-style-type: none"> o Timing o Kostprijs (biofruit)
KANSEN	BEDREIGINGEN
<ul style="list-style-type: none"> - Verhogen fruitconsumptie bij schoolkinderen - Mogelijkheid tot uitbreiding van het aantal fruitdagen - Betrokkenheid van ouders vergroten 	<ul style="list-style-type: none"> - Administratie (subsidies) - Kostprijs (biofruit) - Continuïteit (gemeentelijke subsidies) - Extra belasting (kleuteronderwijs)

6.2 Leveranciers

De sterktes die de fruitleveranciers binnen het onderzoek te kennen gaven, komen tot op zekere hoogte overeen met de sterktes die bij de deelnemende scholen geconstateerd werden. Vooreerst draagt het engagement van de gemeentebesturen bij tot het grote succes van de schoolfruitactie. Door deze betrokkenheid is de drempel voor de scholen om deel te nemen aan het schoolfruitproject verlaagd.

De fruitleveranciers hebben eveneens een groot besef van de lage fruitconsumptie van de schoolkinderen. Dit kan eveneens als een sterkte van het schoolfruitproject beschouwd worden, net zoals de minimale extra belasting die het project voor de fruitleveranciers met zich meebrengt. Dit besef en de lage extra druk dragen bij tot de bereidheid van de fruitleveranciers om deel te nemen aan het schoolfruitproject. Zij zijn zeer sterk geëngageerd om naar best vermogen deel te nemen aan dit project.

De grootste zwakte die het schoolfruitproject voor de fruitleveranciers met zich meebrengt, heeft te maken met het fruit zelf. De kostprijs van het biofruit zorgt bij vele scholen voor een drempel om voor hun deelname aan het schoolfruitproject in zee te gaan met een biofruitleverancier. Ondanks de bijdragen die geleverd worden door het gemeentebestuur, kan dit punt toch als een zwakte binnen het project aanzien worden.

Een tweede zwakte is de extra administratie die de subsidies van het Agentschap voor Landbouw en Visserij voor de fruitleveranciers met zich meebrengen. Niet alle fruitleveranciers ondervinden extra last van deze subsidies, maar het onderwerp werd wel aangehaald tijdens het onderzoek.

De deelname aan het schoolfruitproject houdt voor de deelnemende fruitleveranciers doorgaans nog enkele specifieke voordelen in. Ten eerste realiseren zij door hun deelname aan het project, net zoals de scholen, een stijging van de algemene fruitconsumptie van de schoolkinderen. In bepaalde situaties kan het schoolfruitproject de fruitleveranciers eveneens de kans geven om enkele persoonlijke doelstellingen te verwezenlijken. Zo is het mogelijk dat de fruitleverancier het schoolfruitproject gebruikt voor promotionele doeleinden of om extra werkgelegenheid te creëren binnen het fruitbedrijf.

De deelname aan het schoolfruitproject biedt voor de fruitleverancier ook de mogelijkheid om voor extra inkomsten te zorgen. De deelname aan het project brengt reeds extra inkomsten met zich mee, maar de fruitleveranciers zien nog andere mogelijkheden om deze opbrengst te vergroten. Zij achten het mogelijk om hun afzetmarkt uit te breiden en het aantal scholen waaraan zij leveren te verhogen. Een eventuele uitbreiding van het aantal wekelijkse fruitdagen behoort volgens de deelnemende fruitleveranciers ook tot de mogelijkheden.

De bedreigingen die de schoolfruitactie in de toekomst eventueel zou kunnen ondervinden bij de fruitleveranciers, komen tot op zekere hoogte overeen met de bedreigingen waarmee de scholen binnen het project te maken kunnen krijgen. Er werd bij de fruitleveranciers aangegeven dat een stopzetting van de bijdragen van het gemeentebestuur het schoolfruitproject niet ten goede zou komen. De overeenkomst tussen bepaalde deelnemende scholen en de biofruitleverancier zou bij verschillende scholen geen stand kunnen houden omwille van de hoge kostprijs van het biofruit.

Tabel 6: SWOT-analyse van de antwoorden van de fruitleveranciers die deelnamen aan het onderzoek.

STERKTES	ZWAKTES
<ul style="list-style-type: none"> - Weinig extra belasting - Engagement van de gemeente <ul style="list-style-type: none"> o Financieel o Logistiek - Notie van te lage fruitconsumptie bij schoolkinderen 	<ul style="list-style-type: none"> - Kostprijs (biofruit) - Administratie (subsidies)
KANSEN	BEDREIGINGEN
<ul style="list-style-type: none"> - Verhogen fruitconsumptie bij schoolkinderen - Extra inkomsten <ul style="list-style-type: none"> o Uitbreiding van de afzetmarkt o Uitbreiding van het aantal fruitdagen - Extra werkgelegenheid - Promotionele doeleinden 	<ul style="list-style-type: none"> - Kostprijs (biofruit) - Continuïteit (gemeentelijke subsidies)

7 Conclusies en aanbevelingen

De doelstelling van dit exploratieve onderzoek bestond er uit om de sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen van de schoolfruitprojecten in het Vlaamse kleuter- en basisonderwijs te bepalen. Het onderzoek werd opgestart met de intentie om aan de hand van deze beknopte analyse het pad te effenen voor de verbetering van bestaande projecten en om een aanzet te geven tot verder onderzoek.

Vooreerst dienen de grootste sterktes van het schoolfruitproject erkend te worden. Er zijn verschillende factoren die een belangrijke rol spelen in het enthousiasme van de scholen om deel te nemen aan het project, namelijk de gemakkelijke integreerbaarheid van 'Tutti Frutti' in het gezondheidsbeleid van de meeste scholen, de grote inspanningen die de gemeentes leveren om het project te steunen en het feit dat alle deelnemende scholen maar al te goed beseffen dat de fruitconsumptie van de schoolkinderen veel te laag is.

Uit de SWOT-analyse van de fruitleveranciers bleek dat er ook enkele specifieke factoren zijn die hun enthousiasme in verband met hun deelname aan het schoolfruitproject verklaren. Vooral het engagement van de gemeentes en het besef van een te lage fruitconsumptie van schoolkinderen spelen een belangrijke rol bij de beslissing van verschillende fruitleveranciers om deel te nemen aan een schoolfruitproject. Daarnaast draagt de minimale extra belasting die het schoolfruitproject met zich meebrengt bij tot het enthousiasme waarmee aan het project deelgenomen wordt.

Vooraleer er echter algemene conclusies getrokken kunnen worden uit dit onderzoek, dient men enkele bedenkingen te maken bij de betrouwbaarheid van de onderzoeksresultaten.

Vooreerst is het onderzoek te kleinschalig om algemene conclusies te kunnen trekken. De onderzoekspopulatie bestond slechts uit vijf deelnemende scholen en drie fruitleveranciers. De vraag kan dus gesteld worden of de antwoorden die zij gaven en de conclusies die hieruit afgeleid werden wel representatief zijn voor alle scholen en fruitleveranciers die deelnemen aan een schoolfruitproject.

Ten tweede dient er altijd in acht genomen te worden dat de respondenten die toezegden om deel te nemen aan het onderzoek zeer enthousiast zijn over het schoolfruitproject. Omwille van dit enthousiasme waren zij wel bereid om mee te werken aan deze ondervraging terwijl andere gecontacteerde personen geen mogelijkheid zagen om deel te nemen. De vraag kan dus gesteld worden of de onderzoeksresultaten die afgeleid werden uit de antwoorden van de deelnemende scholen en fruitleveranciers volledig objectief genoemd kunnen worden.

De objectiviteit van de scholen kan in twijfel getrokken worden bij hetgeen aangegeven werd over de extra belasting die het schoolfruitproject binnen het kleuteronderwijs met zich meebrengt. De extra belasting kan in principe niet als zwakte van het project beschouwd worden aangezien de geïnterviewde scholen aangaven dat deze niet als storend ervaren wordt. Wanneer de scholen echter een lagere graad van enthousiasme vertonen is het zeer goed mogelijk dat het schoolfruitproject in het kleuteronderwijs voor hen wel extra last met zich meebrengt.

Over één specifieke zwakte kan er echter wel met zekerheid een algemene conclusie geformuleerd worden. Omtrent de subsidies die uitgereikt worden door het Agentschap voor Landbouw en Visserij bestaat er geen twijfel. Uit het onderzoek en de afgenomen interviews is duidelijk gebleken dat de extra last die deze subsidies teweegbrengen bijna

niet te tolereren zijn voor de scholen. Er werd regelmatig naar de subsidieaanvragen verwezen als 'een bron van ergernis', wat onweerlegbaar op een grote zwakte van het project duidt. Hieruit mag zeker geconcludeerd worden dat er dringend veranderingen doorgevoerd moeten worden om de subsidieaanvragen naar het volgende schooljaar toe te vereenvoudigen en toegankelijker te maken voor alle scholen. De vraag naar extra begeleiding bij het aanvragen van de subsidies is zeer groot. Indien er geen drastische maatregelen genomen worden om dit systeem te verbeteren, zullen hier ongetwijfeld extra problemen uit voortvloeien.

Uit de afgenomen interviews bleek dat er binnen de groep van ondervraagde personen over enkele specifieke onderwerpen en toekomstmogelijkheden nog geen duidelijkheid bestond. Het werd onder andere niet duidelijk of het voor de basisscholen mogelijk zou zijn om het aantal wekelijkse fruitdagen te verhogen of uit te breiden tot een dagelijks terugkerend fenomeen. Enkele scholen achtten het wel mogelijk om het aantal wekelijkse fruitdagen te vermeerderen, maar andere scholen stelden zich vragen bij de praktische of financiële kant van deze uitbreiding. Het is niet duidelijk of het verhogen van het aantal wekelijkse fruitdagen tot de toekomstmogelijkheden van het schoolfruitproject behoort. Het is raadzaam om hieromtrent verder onderzoek uit te voeren alvorens een algemene conclusie te formuleren.

De scholen en de fruitleveranciers die deelnamen aan dit onderzoek waren allen van mening dat de fruitconsumptie van de kinderen rechtstreeks afhankelijk is van de mentaliteit van de ouders met betrekking tot gezonde voeding in het algemeen en fruit in het bijzonder. Men kan zich afvragen of het raadzaam zou zijn om het project uit te breiden zodat de ouders hierbij meer betrokken zouden zijn. Op deze manier kan er nagegaan worden of deze uitbreiding een mentaliteitsverandering teweeg zou kunnen brengen om zo de effectiviteit van het project op langere termijn te verbeteren. Verder onderzoek op gebied van een mogelijke uitbreiding van de doelgroep van schoolfruitprojecten is noodzakelijk.

Samenvatting

De algemene fruitconsumptie van de Belgische bevolking is zeer laag, dit blijkt uit verschillende studies en voedselconsumptiepeilingen die uitgevoerd werden in België, Vlaanderen en Wallonië. De aanbevelingen van twee stukken fruit per dag worden slechts door een zeer klein deel van de bevolking gehaald.

Een adequate fruitinname kan positieve effecten hebben op de gezondheid. Een hoge fruitinname heeft een preventieve invloed bij de ontwikkeling van kanker en hart- en vaatziekten en zorgt voor een verlaging van het risico op obesitas en diabetes. De waarde van een adequate fruitinname voor de gezondheid valt niet te onderschatten, zelfs niet op jonge leeftijd. Het is dan ook noodzakelijk dat er pogingen ondernomen worden om de algemene fruitconsumptie bij deze jongeren te verhogen en een gezonde voeding en leefstijl te promoten.

Om deze promotie te bewerkstelligen, is er voor schoolkinderen nood aan sensibiliseringsacties over fruit en gezonde voeding, zoals 'Tutti Frutti'. Wanneer zulke interventies om de algemene fruitconsumptie te verhogen plaatsvinden op kinderleeftijd, hebben zij meer kans om een effect op lange termijn te veroorzaken. Het is immers zo dat gewoontes die gevormd worden op kinderleeftijd zich eveneens vaak manifesteren tijdens het volwassen leven. Men kan zich echter de vraag stellen of schoolfruitprojecten wel praktische en financieel haalbaar zijn en of zij wel het gewenste effect bereiken.

Binnen dit exploratieve onderzoek werden de sterktes, de zwaktes, de kansen en de bedreigingen van deze projecten in kaart gebracht door een beknopte SWOT-analyse uit te voeren bij vijf scholen en drie fruitleveranciers.

De grootste sterktes van het schoolfruitproject zijn de gemakkelijke integreerbaarheid van het schoolfruitproject in het gezondheidsbeleid van de meeste scholen, het grote engagement van de gemeentes en het feit dat alle deelnemende scholen zeer goed beseffen dat de fruitconsumptie van schoolkinderen veel te laag is. Bij fruitleveranciers draagt de lage extra belasting eveneens bij tot het enthousiasme waarmee er deelgenomen wordt aan het schoolfruitproject.

De grootste zwakte en eveneens de grootste bedreiging waarmee het schoolfruitproject te maken heeft, is de extra administratieve last die de subsidies van het Agentschap voor Landbouw en Visserij met zich meebrengen. Er dienen dringend maatregelen genomen te worden om de aanvragen van deze subsidies te vereenvoudigen en er is nood aan extra begeleiding voor de scholen die deze subsidies wensen aan te vragen.

Uit het gevoerde onderzoek bleek ook dat er nog enkele onduidelijkheden waren over de toekomstmogelijkheden van het schoolfruitproject. De vraag rijst of het praktische en financieel haalbaar zou zijn voor de scholen en de fruitleveranciers om het aantal fruitdagen per week uit te breiden naar meerdere dagen per week. Er wordt eveneens de vraag gesteld of een uitbreiding van de doelgroep van het project de effectiviteit van deze projecten op langere termijn zou verhogen. Rondom deze topics werd er geen unaniem antwoord geformuleerd door de geïnterviewde personen. Het is noodzakelijk hieromtrent extra onderzoek uit te voeren om zo een algemene conclusie te kunnen bereiken.

Summary

The overall fruit consumption of the Belgian population is very low. This was pointed out by several studies and food consumption surveys that were carried out in Belgium, Flanders and Wallonia. The recommendations of two pieces of fruit a day are reached by only a very small fraction of the population.

Adequate fruit intake may have beneficial effects on health. A high fruit intake has a preventive effect in the development of cancer and cardiopathy and lowers the risk of obesity and diabetes. The value of an adequate fruit intake to health can not be underestimated, even at a young age. Therefore, it is essential that attempts are made to raise the overall fruit consumption of young people and to promote a healthy diet and lifestyle.

To ensure this promotion, primary schools have a need for awareness campaigns on healthy food and fruit, such as 'Tutti Frutti'. When such interventions to increase overall fruit consumption occur in childhood, they have a greater chance to cause a long term effect. It is true that habits which are formed in childhood often manifest themselves during adulthood. However, one might ask whether school projects are practical and financially feasible and whether they achieve the desired effect.

Within this exploratory study, the strengths, weaknesses, opportunities and threats of these projects were identified by performing a brief SWOT-analysis at five schools and three fruit suppliers.

The greatest strengths of the school project are the easy integrability of the school project in the health policies of most schools, the strong commitment of the municipalities and the fact that all participating schools are very well aware that the fruit consumption of schoolchildren is far too low. The fruit suppliers indicate that the low additional work strain also contributes to the enthusiasm related to the participation in the school project.

The biggest weakness and also the greatest threat in the school project, is the additional administrative burden brought along with the grants from the Agency for Agriculture and Fisheries. Urgent measures should be taken to simplify the applications for such grants and additional guidance is needed for schools who wish to apply for these grants.

The investigations also showed that there were still some uncertainties about the future possibilities of the school project. The question arises whether it would be practical and financially feasible for the schools and fruit suppliers to increase the number of fruit days a week. Another issue is whether an extension of the target group of the project would increase the long-term effectiveness of these projects. The interviewees express no unanimous answer about these topics. It is necessary to conduct additional research with regard to these items in order to reach a general conclusion.

Referenties

1. Temme L, Huybrechts I, De Henau S, Levegue A, De Backen G, Van Oven H. De Belgische voedselconsumptiepeiling. Tijdschrift voor Voeding en Diëtiëk 2006, 3: 2-6. Beschikbaar via: www.michielvandamme.be/BronnenVVVD/TvVD200603a.pdf Geraadpleegd 2010 april 25.
2. Hoge gezondheidsraad. Voedingsaanbevelingen voor België. Brussel: Hoge gezondheidsraad; 2006.
3. UGent. Jongeren en gezondheid. Rapport 2006. Beschikbaar via: www.jongeren-en-gezondheid.ugent.be/rapport2006.html. Geraadpleegd 2010 februari 10.
4. Gahagan S. Child and Adolescent Obesity. Curr Probl Pediatr Adolesc Health Care 2004, 34: 6-43.
5. Commission of the European Communities. Green paper. Promoting healthy diets and physical activity. a European dimension for the prevention of overweight, obesity and chronic diseases. Brussel: s.n.; 2005.
6. Reinaerts E, e Nooijer J, Candel M, de Vries N. Explaining school children's fruit and vegetable consumption. The contributions of availability, accessibility, exposure, parental consumption and habit in addition to psychosocial factors. Appetite 2007, 48: 248-258.
7. Nubel. Voedingsdriehoek, fruit. Beschikbaar via: www.nubel.be/ned/manual/voedingsdriehoek_fruit.asp. Geraadpleegd 2009 oktober 5.
8. VIGeZ. Fitte school. De Actieve Voedingsdriehoek. Beschikbaar via: www.fitteschool.be/downloads/actievedriehoek/actieve%20voedingsdriehoek.pdf. Geraadpleegd 2009 oktober 4.
9. Wageningen universiteit. Wetenswaar achtergronddossier Groente en Fruit. Beschikbaar via: www.food-info.net/nl/national/ww-gf.htm. Geraadpleegd 2009 oktober 5.
10. Muls E, Vanbelle M, Christophe A, Clinquart A, Daenens P, Delcour J, et al. Belgische voedingsmiddelentabel. 5. Brussel: Nubel; 2009.
11. Van Camp J. Antioxidanten in voedingsmiddelen. Een overzicht. In: Trignon F (coördinator). Antioxidanten en voeding. Brussel: Instituut Danone; s.d. p.29-37.
12. Heber D. Vegetables, fruits and phytoestrogens in the prevention of diseases. J Postgrad Med 2004, 50: 145-149.
13. Mirmiran P, Noori N, Zavareh M.B, Azizi F. Fruit and vegetable consumption and risk factors for cardiovascular disease. Metabolism 2009, 58: 460-468.
14. Van duyn M.S, Pivonka E. Overview of the health benefits of fruit and vegetable consumption for the dietetics professional. Selected literature. J Am Diet Assoc 2000, 100 (12): 1511-1521.
15. Southon S. Increased fruit and vegetable consumption within the EU. Potential health benefits. Food Res Int 2000, 33: 211-217.

16. Van duyn M.S, Pivonka E. Overview of the health benefits of fruit and vegetable consumption for the dietetics professional. Selected literature. *J Am Diet Assoc* 2000, 100 (12): 1511-1521.
17. Kearney M, Bradbury C, Ellahi B, Hodgson M, Thurston M. Mainstreaming prevention. Prescribing fruit and vegetables as a brief intervention in primary care. *Public Health* 2005, 119: 981-986.
18. Greenwald P, Clifford C.K, Milner J.A. Diet and cancer prevention. *Eur J Cancer* 2001, 37: 948-965.
19. Bazzano L.A. The High Cost of Not Consuming Fruits and Vegetables. *J Am Diet Assoc* 2006, 106 (9): 1364-1368.
20. Boumtje P.I, Huang C.L, Lee J, Lin B. Dietary habits, demographics, and the development of overweight and obesity among children in the United States. *Food Policy* 2005, 30: 115-128.
21. Schröder H. Protective mechanisms of the Mediterranean diet in obesity and type 2 diabetes. *J Nutr Biochem* 2007, 18: 149-160.
22. Bayingana K, Demarest S, Gisle L, Hesse E, Miermans PJ, Tafforeau J, et al. Gezondheidsenquête door middel van Interview. België: Wetenschappelijk Instituut voor Volksgezondheid; 2004.
23. VIGeZ. Infocentrum. www.vig.be/content.asp?nav=themas_voeding&selnav=465,466. Geraadpleegd 2010 maart 28.
24. Drieskens S. Gezondheidsenquête, België 2008. Voedingsstatus. Brussel: Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid; 2009.
25. Davis J.N, Hodges V.A, GILLHAM M.B. Normal-Weight Adults Consume More Fiber and Fruit than Their Age- and Height-Matched Overweight/Obese Counterparts. *J Am Diet Assoc* 2006, 106: 833-840.
26. Ford E.S, Mokdad A.H. Fruit and Vegetable Consumption and Diabetes Mellitus Incidence among U.S. Adults. *Prev Med* 2001, 32: 33-39.
27. Riziv. Thematische uiteenzettingen. Diabetes in België. Stand van zaken. Beschikbaar via: www.riziv.fgov.be/information/nl/studies/study37/pdf/study37.pdf. Geraadpleegd 2010 maart 8.
28. Mann J.I, De Leeuw I, Hermansen K, Karamanos B, Karlström B, Katsilambros N, Riccardi G, et al. Evidence-based nutritional approaches to the treatment and prevention of diabetes mellitus. *Nutr Metab Cardiovasc Dis* 2004, 14: 373-394.
29. WHO. Health Behaviour in School-aged Children. Beschikbaar via www.hbsc.org. Geraadpleegd 2010 maart 10.
30. Godin I, Decant P, Moreau N, de Smet P, Boutsen M. La santé des jeunes en Communauté française de Belgique. Résultats de l'enquête HBSC 2006. Brussel: Service d'Information Promotion Education Santé (SIPES); 2008. Beschikbaar via :www.ulb.ac.be/esp/sipes/docs/HBSC_sante_jeunes_2008.pdf
31. Ocké M.C, van Rossum C.T.M, Fransen H.P, Buurma E.J.M, de Boer E.J, Brants H.A.M, et al. Dutch National Food Consumption Survey-Young Children 2005/2006. Bilthoven (NL). Ministry of Health, Welfare and Sport. rivm; 2009. RIVM Report 350070001

32. Brooks F, van der Sluijs W, Klemmera E, Morgan A, Magnusson J, Gabhainn SN, et al. Young People's Health in Great Britain and Ireland. Findings from the Health Behaviour in School-Aged Children (HBSC) 2008. Beschikbaar via: <http://www.hbsc.org/countries/england.html>. Geraadpleegd 2010 maart 10.
33. Wind M, de Bourdeauhuij I, te Velde SJ, Sandvik C, Due P, Klepp K, et al. Correlates of fruit and vegetable consumption among 11-year-old Belgian-Flemish and Dutch schoolchildren. *J Nutr Educ Behav* 2006, 38: 211-221.
34. Tuuri G, Zavonec M, Silverman L, Geaghan J, Solmon M, Holston D, et al. "Smart bodies" school wellness program increased children's knowledge of healthy nutrition practices and self-efficacy to consume fruit and vegetables. *Appetite* 2009, 52: 445-451.
35. Hendy HM, Williams KE, Camise TS. "Kids choice" School lunch program increases children's fruit and vegetable acceptance. *Appetite* 2005, 45: 250-263.
36. Logo Hageland. Afbeelding: Tutti Frutti. Beschikbaar via: www.logohageland.be/?q=node/18. Geraadpleegd 2010 april 24.
37. Vlaamse overheid, LOGO vzw, VIGeZ. Tutti Frutti. Schooljaar 2009-2010. s.l: s.n; 2009.
38. Vlaamse overheid. Schoolfruitactie (SFA) Tutti Frutti. s.l: Vlaamse overheid; 2009.
39. Moens O, Stevens V, Tambuyzer J, Van Hoecke L, Voorspoels W. Effectevaluatie van het schoolfruitproject Tutti Frutti in Vlaanderen. Brussel: VIG; 2007.
40. Tutti Frutti. Tutti Frutti. Beschikbaar via: www.fruit-op-school.be Geraadpleegd 2010 maart 10.
41. LOGO Leuven. Schoolfruit. Beschikbaar via: www.logoleuven.be/documents/voeding/schoolfruitpagina. Geraadpleegd 2010 maart 10
42. Eicker R. Fruitautomaat in vier scholen. *Nieuwsblad.be* 2010 januari 30. Beschikbaar via: www.nieuwsblad.be/article/detail.aspx?articleid=18253673-PAG3_1072. Geraadpleegd 2010 februari 15.
43. Lismond E. Automaat met fruit in plaats van frisdrank. *De Standaard online* 2010 januari 26. Beschikbaar via: www.nieuwsblad.be/article/detail.aspx?articleid=8N25JIMS. Geraadpleegd 2010 februari 15.
44. Droeven V. Experiment met pit. *De Standaard online* 2010 januari 18. Beschikbaar via: www.standaard.be/artikel/detail.aspx?artikelid=TH2KV8G8 Geraadpleegd 2010 februari 15.
45. an. Afbeelding: Campina op school. Beschikbaar via: www.jr-sr.com/fileadmin/media-archive/corporate/pressroom/Campina_op_School/CampinaOpSchool_logo_0p_wit_01.jpg. Geraadpleegd 2010 april 24.
46. Campina. Campina op school. Beschikbaar op: www.campinaopschool.nl. Geraadpleegd 2010 maart 4.
47. an. Afbeelding: Schoolgruiten. Beschikbaar via: cms.dynaweb.nl/users/veilingzaltbommel/images/test/schoolgruiten.gif. Geraadpleegd 2010 april 24.

48. Steunpunt SchoolGruiten. Schoolgruiten (Groenten+fruit=gruiten). Handboek. 3. Wageningen: Wageningen universiteit; 2009.
Beschikbaar via: schoolgruiten.kennisnet.nl/lesmateriaal_handboek
49. an. Schoolgruiten. Beschikbaar via: schoolgruiten.kennisnet.nl. Geraadpleegd 2010 maart 4
50. an. Schoolgruiten. Beschikbaar via: www.voedingscentrum.nl. Geraadpleegd 2010 maart 4.
51. an. Schoolgruiten. Beschikbaar via: www.groentenenfruit.nl/campagnes/Schoolgruiten. Geraadpleegd 2010 maart 5.
52. an. Afbeelding: 5 a day – just eat more fruit & veg. Beschikbaar via: www.greenwich.nhs.uk/a/684. Geraadpleegd 2010 april 24.
53. Department of Health. National School Fruit Scheme. Evaluation Summary 2001. Beschikbaar via: www.dh.gov.uk/en/. Geraadpleegd 2010 februari 16.
54. National Foundation for Educational Research and University of Leeds for the Department of Health. The further evaluation of the school fruit and vegetable scheme 2007. Beschikbaar via: www.dh.gov.uk/en/. Geraadpleegd 2010 februari 16.
55. an. Research Summary. Primary school food survey 2009. Beschikbaar via: www.schoolfoodtrust.org.uk/. Geraadpleegd 2010 februari 16.
56. De Jong A, Vandenbroele H, van der Arend A, Glorieux M, De Maesschalck L, Vande Moortel J, et al. Inleiding wetenschappelijk onderzoek voor het gezondheidsonderwijs. 3. Maarssen (NL): Elsevier gezondheidszorg; 2008.
57. Former-Boon M, van Duinen JJ. Evidence-based diëtetiek. Principes en werkwijze. Houten (NL): Bohn Stafleu van Loghum; 2008.
58. an. Kwalitatief onderzoek. Beschikbaar via www.rightmarktonderzoek.nl. Geraadpleegd 2010 maart 6.
59. Hennion W. Kansarmoede en gezondheidsbevordering in Vlaanderen 1998.
60. Coene I. Gezond eten voor weinig geld. knelpunten en oplossingen. Nutrinenews 2006, 4: 13-19.
61. Luyten P, Lowyck B. Practicum. Methoden van Onderzoek in de Psychologie. Handleiding bij de sessies. Onderzoeksinterview 2003-2004. Beschikbaar via: <http://ppw.kuleuven.be/FL/interview%20handl.htm>. Geraadpleegd 2010 maart 26.
62. an. Forum Leeronderzoek. Verzamel de data. Beschikbaar via: ppw.khleuven.be/FL/dataverzameling.htm. Geraadpleegd 2010 maart 26.
63. an. Lexicon Methoden en technieken. Semigestructureerd interview. Beschikbaar via: www.leidenuniv.nl. Geraadpleegd 2010 maart 26.
64. Pijlman R. SWOT-analyse. Beschikbaar via: www.carrieretijger.nl/functioneren/commerciele-vaardigheden/swot-analyse. Geraadpleegd 2010 april 10.

Bijlage 1 – Semigestructureerde vragenlijst voor scholen

1. Neemt de school deel aan een fruitproject? Heeft de school een uitgewerkt fruitbeleid?
 - a. Hoe lang reeds?
 - b. Beweegredenen?
 - c. Hoe in contact gekomen met schoolfruitactie?
2. Wat zijn voor u de kenmerken van een kwaliteitsvol fruitaanbod en een assortiment op kindermaat?
 - a. Gebluste vruchten?
 - b. Alle vruchten hetzelfde formaat?
 - c. Enkel individuele vruchten?
 - d. Zoveel mogelijk soorten fruit leren kennen?
 - e. Enkel makkelijk te eten fruitsoorten? (vb. geen omslachtig te pellen vruchten)
 - f. Geen onrijpe vruchten?
 - g. Vruchten die fruitvlekken en plakhanden vermijden?
 - h. Geschild en in stukjes gesneden voor de kleinsten?
 - i. Ook groenten moeten af en toe kunnen?
3. Leverancier:
 - a. Welke leverancier?
 - b. Beweegredenen?
 - c. Prijs-kwaliteit?
4. Leveringen:
 - a. Problemen met afspraken?
 - b. Tijdstip van levering?
 - c. Terugname leeggoed?
 - d. Aantal stukken fruit klopt niet?
 - e. Fruit is niet vooraf uitgeteld per klas?
5. Financieel:
 - a. Aan welke voorwaarden moet de prijs van het fruit voldoen?
 - i. Lagere prijs dan aangekocht in winkel?
 - ii. Winstmarge realiseerbaar voor school?
 - b. Wie betaalt er voor het schoolfruitabonnement? (ouders, oudercomité, directie, gemeente)
 - c. Tussenkost van de gemeente? (logistiek, financieel)
6. Subsidies:
 - a. Krijgt de school subsidies? Van welke instantie?
 - b. Hoe worden deze subsidies besteed? (extra fruitdag of prijsverlaging)
 - c. Worden er problemen ondervonden bij deze subsidies?
 - i. Opstart procedure?
 - ii. Aanvragen?
 - iii. Verkrijgen?
7. Zijn er aspecten die een positieve sfeer rond de schoolfruitactie in de weg staan?

- a. Extra werkbelasting voor leerkrachten?
 - b. Meegeven van fruit in boekentas?
 - c. Geen besef van ondermaatse fruitconsumptie
8. Kinderen:
- a. Krijgen de kinderen voldoende tijd om het fruit op te eten?
 - i. Fruitmoment in de klas?
 - ii. Fruit opeten tijdens pauze?
 - iii. Bewaking bij containers?
 - iv. Fruit wordt meegegeven naar huis?
 - b. Enthousiasme?
 - i. Lusten van geleverde fruit?
 - ii. Op andere dagen ook fruit meebrengen?
9. Thuisfront?
- a. Enthousiasme?
 - b. Hulp van 'schilouders' (wassen, schillen, verdelen)
10. Kinderen die niet deelnemen aan schoolfruitactie? Redenen?
- a. Allergie?
 - b. Kostprijs?
 - c. Geen fruit lusten?
 - d. Thuis al voldoende fruit?
 - e. Kinderen brengen fruit van thuis mee?
 - f. Principekwesties?
 - g. Misverstanden?
11. Extra educatie in de klassen rond fruit en gezonde voeding?
12. Systeem:
- a. Extra belasting voor scholen?
 - b. Werkpunten binnen systeem?
 - c. Zeer goede punten binnen het systeem?
13. Toekomstvisie:
- a. Blijvende deelname?
 - b. Uitbreiding naar meerdere fruitdagen per week? (haalbaarheid)

Bijlage 2 – Semigestructureerde vragenlijst voor fruitleveranciers

1. Deelname aan het schoolfruitproject:
 - a. Hoe lang al?
 - b. Redenen voor deelname?
 - c. Afzetmarkt?
 - i. Hoeveel scholen?
 - ii. Hoeveel maal er week?
 - iii. Hoeveel stukken fruit zijn dit?
2. Wat zijn voor u de kenmerken van een kwaliteitsvol fruitaanbod en een assortiment op kindermaat?
 - a. Gebluste vruchten?
 - b. Alle vruchten hetzelfde formaat?
 - c. Enkel individuele vruchten?
 - d. Zoveel mogelijk soorten fruit leren kennen?
 - e. Enkel makkelijk te eten fruitsoorten? (vb. geen omslachtig te pellen vruchten)
 - f. Geen onrijpe vruchten?
 - g. Vruchten die fruitvlekken en plakhanden vermijden?
 - h. Geschild en in stukjes gesneden voor de kleinsten?
 - i. Ook groenten moeten af en toe kunnen?
3. Leveringen:
 - a. Welke soorten fruit? (inheems, uitheems, seizoensfruit, afwisseling)
 - b. Kwaliteit van het fruit (hoogwaardig fruit of afgeschreven voor veiling)
 - c. Tevredenheid van de scholen? (problemen, klachten)
 - d. Transport? (beschadigingen)
4. Financieel:
 - a. Contract?
 - b. Kostprijs? (berekend per stuk fruit, per leerling, per kist)
 - c. Prijsverschil afhankelijk van soort fruit?
 - d. Winstgevend?
 - e. Contact met subsidies voor schoolfruit?
5. Systeem
 - a. Extra belasting voor de leverancier?
 - b. Werkpunten binnen systeem?
 - c. Zeer goede punten binnen het systeem?
6. Toekomstvisie:
 - a. Blijvende deelname?
 - b. Verandering van aantal scholen (vermeerderen, verminderen)
 - c. Uitbreiding naar meerdere fruitdagen per week?

Bijlage 3 – Interview 1: Mia Morren

Instelling:	Fruitteler
Naam:	Chris & Mia Pypen-Morren
Contactgegevens:	Sint-Benedictusstraat 1 3020 Herent 016 48 00 65
Contactpersoon:	Mia Morren
Datum:	09/03/'10
Onderwerp:	Schoolfruitproject
Medium:	Mondeling interview

Mia Morren is een van de lokale fruittelers in Herent. Zij neemt als leverancier reeds lange tijd deel aan de schoolfruitprojecten die georganiseerd worden op verschillende scholen.

Inhoud:

- L: *Ik heb vernomen dat u als leverancier deelneemt aan de schoolfruitprojecten hier in de buurt. Kunt u mij vertellen hoe u hiertoe gekomen bent?*
- M: Ik doe nu al ongeveer vijf à zes jaar mee met het project. Dit is gekomen toen de gemeente Herent besloot om hieraan mee te werken. De gemeente wilde enkel deelnemen aan 'Tutti Frutti' als het fruit aangeleverd zou worden door de lokale telers. Zij nodigden dus, vooraleer het project opgestart werd, drie regionale fruittelers uit om dit te bespreken en ik was de enige die op deze vergadering is komen opdagen. Ik was enthousiast over het project en op deze manier kreeg ik het in handen. In het begin was het natuurlijk niet gemakkelijk. We zijn zelf maar gewone fruittelers en geen grote winkel, maar na al die jaren is het ondertussen al een routine geworden.
- L: *Kunt u mij vertellen voor hoeveel scholen en kinderen u ongeveer fruit moet voorzien?*
- M: Momenteel lever ik fruit aan 1586 kinderen. Het kan wel zijn dat er in het kleuteronderwijs na de Krokusvakantie nog een paar zijn bijgekomen of dat er na de paasvakantie nog enkele bijkomen, maar daar heb ik nog niet echt een goed zicht op. Ik lever één keer per week fruit aan drie verschillende scholen op zeven verschillende vestigingsplaatsen. Meestal lever ik op woensdag en dan houden de scholen op donderdag hun fruitdag. Soms is dat ook anders, zoals bijvoorbeeld deze week. Op enkele scholen is het deze woensdag pedagogische studiedag, dan vragen zij of het mogelijk is dat ik op donderdagmorgen het fruit lever. Dat is wel een beetje extra werk natuurlijk, nu moet ik twee keer rond beginnen rijden om het fruit te leveren terwijl ik anders alles in één keer rondbreng. Maar dat is ook maar maximum één of twee keer per jaar, dus zo heel erg is dat niet.
- L: *Wat is, volgens u, het belangrijkste voor uw fruitaanbod aan de scholen? Aan welke voorwaarden moet het fruit voldoen?*

- M: Ik was bij het begin van mijn deelname aan de actie eens een kijkje gaan nemen op de website van 'Tutti Frutti'. Daar stond op dat het de bedoeling was om zoveel mogelijk het fruit uit de regio te geven aan de kinderen. Dat vond ik echter een beetje te weinig afwisseling, want op die manier krijgen ze alleen maar appels en peren. Nu zorg ik er zelf nog voor dat de kinderen ook regelmatig aardbeien, kiwi's en worteltjes krijgen. Die kiwi's, dat wordt geregeld met Zespri en de wortelen die haal ik bij de bioboeren van hier in de buurt. De aardbeien zijn ook van hier uit de streek, maar die kan ik natuurlijk alleen maar binnen het seizoen leveren. Ik zorg ook regelmatig voor bananen en mandarijnen, dit is wel iets duurder voor mij. Ik krijg per stuk fruit twintig cent van de scholen, maar bij deze fruitsoorten zit je per stuk al snel aan twintig cent. Daar maak ik dus zeker geen winst op, maar ik vind het wel zeer belangrijk dat er voldoende afgewisseld wordt.
- L: *Zijn er nog zulke dingen die u belangrijk vindt voor uw fruitaanbod aan de scholen?*
- M: Ik denk dat het ook nuttig is om fruitsoorten te leveren die de meeste kinderen kennen en lusten, anders eten ze het meestal toch niet op en dat is absoluut niet de bedoeling.
- Ik zorg er ook altijd voor dat het fruit een portie is die kinderen makkelijk opkrijgen. Zo lever ik bijvoorbeeld altijd middelgrote appels aan de scholen omdat kinderen een heel grote appel niet opkrijgen. Zij zijn vaak verplicht om hun stuk fruit op te eten en als dat dan veel te groot is, dan is dit zeker niet leuk voor hen.
- De scholen vragen soms zelf om bepaalde fruitsoorten, bijvoorbeeld sinaasappels, niet te leveren. Zij vinden dit te plakkerig of te moeilijk om te schillen en te eten en de kinderen lusten vaak ook niet graag sinaasappels.
- L: *Hebben zij met het schillen dan ook geen problemen bij andere soorten, zoals bijvoorbeeld de wortels die u vermeldde?*
- M: Op sommige scholen krijgen de kinderen de wortels zonder dat ze geschild zijn. De leerkrachten leren de kinderen dat dit biogroenten zijn en dat dit geen kwaad kan, maar op de meeste scholen wordt de schil er wel afgeschraapt. Meestal doen de leerkrachten dit, maar er zijn zelfs scholen waar hiervoor speciale schilouders zijn. In de hogere graden van de lagere school wordt fruit doorgaans uit het vuistje gegeten, maar in de lagere jaren en in het bijzonder in de kleuterklas is dit soms nogal moeilijk. Daarom schillen deze mensen het fruit voor de kinderen en zorgen zij ervoor dat het fruit hapklaar is, bijvoorbeeld met appelsnijders, dan zijn dat acht mooie gelijke delen om op te eten.
- Ik heb ook ooit eens een keer meegemaakt dat de kiwi's die geleverd waren veel te hard waren. De kleuters kregen ze bijna niet uitgelepeld met die lepeltjes die ze erbij kregen, zo hard waren ze. Daarom zijn er nu veel scholen die ook de kiwi's op voorhand schillen en in stukken snijden vooraleer ze aan de kinderen gegeven worden.
- L: *Wat voor fruit levert u aan de scholen? Is dat hoogwaardig fruit of fruit dat goed is, maar toch werd afgekeurd voor de veiling?*
- M: Ik lever altijd eerste keus fruit. Het fruit dat de scholen krijgen is zeer mooi, er is niets mis aan. Dat moet ook wel, want kinderen zijn kieskeuriger als je zou

denken. Als er putjes in het fruit zitten dan willen ze het al niet meer opeten, daarom lever ik altijd eerste keus fruit.

L: *Heeft u al ooit klachten gekregen van scholen over de levering of over het geleverde fruit? Of heeft u ooit problemen gehad met de scholen over de levering van het fruit?*

M: Eigenlijk heb ik nog nooit echt grote klachten gehad. Hier en daar is er wel eens iets wat voor een school niet helemaal in orde is, maar nooit iets ernstigs.

Soms zijn er scholen die om de een of de andere reden een bepaalde fruitsoort niet willen, dan moet ik daar speciaal nog iets anders voor zorgen. Meestal geef ik dan appels of peren omdat ik dat toch altijd op voorraad heb, maar dan is het goed mogelijk dat de scholen klagen dat er te weinig afwisseling is binnen het aanbod. Als het dan een kleine school is die dit vraagt, dan valt het nog mee. Als het een grote school is, bijvoorbeeld een school van meer dan vierhonderd leerlingen, dan wordt het al iets moeilijker om nog iets speciaals te kunnen regelen.

Ikzelf heb nog geen klachten gekregen over de kwaliteit van mijn fruit. Soms krijg ik wel een opmerking over het fruit dat van andere leveranciers komt. Zo waren, zoals ik eerder al aanhaalde, een tijdje geleden de kiwi's eens veel te hard. Het is ook al eens voorgekomen dat de wortels die geleverd waren veel te groot waren en een veel te groot hard deel binnenin hadden. Het was echt onmogelijk voor de kleutertjes en de kinderen om deze op te eten. Dat heb ik dan ook doorgegeven aan de boeren waar ik de wortelen haalde en sindsdien heb ik hierover geen klachten meer gekregen.

Ik heb wel al eens een keer te horen gekregen van de leerkrachten dat de kinderen klaagden over de putjes die in het fruit zaten. We hadden tijdens de kweek van het fruit last gehad van hagel en daarmee zaten die putjes daarin. Ondertussen hebben de leerkrachten dat uitgelegd aan de kinderen en vinden zij dit niet meer erg, ze zijn het al gewoon. En natuurlijk zijn er ook op veel scholen schilouders, wanneer de schil eraf is, zijn de putjes niet meer zichtbaar.

L: *Is het deelnemen aan het schoolfruitproject enigszins winstgevend voor u?*

M: Het is niet zo dat we rijk gaan worden van hetgeen het schoolfruitproject opbrengt, maar er wordt zeker wel een beetje winst gemaakt. Deze winst komt vooral van de appels en de peren, aangezien we deze zelf kweken. De twintig cent die we van de scholen per stuk fruit krijgen, ligt natuurlijk hoger dan de prijs die we op de veiling voor hetzelfde fruit zouden krijgen. De winst die dit oplevert is voldoende om het project verder te willen zetten, maar het is niet zeer veel. Op het andere fruit maak ik geen winst, aangezien ik dat zelf moet gaan aankopen bij een andere leverancier. Een voordeel is wel dat de gemeente de transportkosten van het fruit naar de scholen betaalt, anders maakten we er denk ik helemaal geen winst op. De gemeente geeft een bijdrage van 5 euro per wekelijkse levering per school.

L: *Levert het deelnemen aan de schoolfruitactie nog een extra belasting op voor u als leverancier?*

M: Ja, het is een heel karwei om iedere week al het fruit beginnen te tellen. De levering gebeurt niet per gewicht, maar per stuk en dat moet natuurlijk allemaal

kloppen. Dit kost doorgaans toch wel heel wat tijd. In het begin was dit soms wel eens moeilijk, maar na een tijdje wordt zo iets routine.

Het transport van het fruit is ook niet niks. Vaak moet ik met mijn karretje met kisten op nog een heel eind rijden tot ik ben waar ik moet zijn, dat is soms fysiek best wel zwaar.

Het is ook mogelijk dat een school op uitstap gaat of een pedagogische studiedag heeft, zoals ik eerder al vermeldde. Dan kan het zijn dat ik op een andere dag moet gaan leveren. Dat is ook wel wat extra werk, want dan moet ik twee dagen na elkaar leveren. Of wanneer een school ineens beslist dat zij een bepaalde fruitsoort niet willen, dan moet ik ineens nog iets anders regelen. Dat is dan wel even nogal hectisch, maar de week daarna ben ik dat alweer vergeten.

L: *Zijn er aspecten binnen het schoolfruitproject waarvan u vindt dat ze misschien best zouden veranderen?*

M: Soms zie ik dat het fruit dat op overschot is, gewoon blijft staan. Wanneer er soms veel kindjes ineens ziek zijn dan kan het zijn dat er fruit overblijft en dan laten de scholen dit staan in de kisten waarin het geleverd is. Als ik de week daarna dan ga leveren dan kan ik het mee terug nemen, maar dan is het natuurlijk niet meer goed. Dat vind ik dan wel zeer spijtig. Ik vind dat ze dat fruit dan misschien beter zouden kunnen uitdelen, bijvoorbeeld in de lerarenkamer. Op sommige scholen is er ook naschoolse opvang, dat zou toch ook geen kwaad kunnen om het overschot daar uit te delen of te verwerken.

Ik heb ook nog een opmerking over dat nieuwe systeem met die subsidies, dat mag misschien toch ook wel eens doorgegeven worden. Ze zeggen dan wel dat ze de administratieve last zoveel mogelijk willen verminderen, maar voor de leveranciers is dit zeer veel extra werk. Wij zijn maar een gewoon fruittelerbedrijf, wij hebben niemand in dienst om onze facturen te doen. Voor ons brengen die subsidies dan ook veel extra werk met zich mee. Zodat de scholen recht zouden hebben op deze subsidies moeten zij allemaal aparte facturen hebben. Ik moet een aparte factuur maken voor iedere vestigingsplaats van alle scholen. Dan moet er een aparte factuur gemaakt worden voor de leerlingen die recht hebben op deze subsidie en eentje voor de leerkrachten want die krijgen geen subsidies. Wanneer er dan in de loop van het jaar nog kinderen instappen in het project dan komen zij niet in aanmerking voor die subsidies en moet er voor hen ook nog eens een aparte factuur gemaakt worden. Voor grote fruitbedrijven die iemand in dienst hebben om de boekhouding te doen, valt dit misschien nog wel mee, maar voor ons brengt het toch heel wat extra werk met zich mee.

L: *Wat is uw toekomstvisie voor het schoolfruitproject waar u aan deelneemt?*

M: Ik ben zeker van plan voor het project verder te blijven zetten. In het begin was het niet eenvoudig, maar na zes jaar zit de routine er wel in. Ik ben wel niet van plan om nog veel scholen bij te nemen. Ik regel alles voor het schoolfruit helemaal alleen, dus veel extra scholen of extra leerlingen zou me misschien niet lukken. Als er nog een kleinere school uit de buurt zich zou aanbieden dan zou ik dat eventueel wel nog kunnen aanvaarden. Op die paar kisten fruit zou het dan ook niet aankomen, dat zou nog wel gaan.

Ik was laatst ook nog aan het denken om misschien nog wat meer afwisseling te brengen in het gamma dat ik aanbied, maar dat zou ik eerst nog eens met de

scholen moeten overleggen. Ik dacht eraan om misschien voor komkommer of kerstomaatjes te zorgen of zo, maar dat geeft de scholen misschien extra werk. Daarmee kan ik daarover best nog eens navragen. En het zou natuurlijk ook extra werk zijn voor mezelf, want dan zou ik ook op zoek moeten gaan naar andere leveranciers.

L: *Zou het voor u haalbaar zijn om uw deelname aan de schoolfruitactie uit te breiden naar meerdere dagen per week?*

M: Dat is op zich nogal een delicate vraag, vind ik. Het zou haalbaar zijn voor mij om meerdere dagen in de week fruit te leveren aan scholen. Twee fruitdagen per week zou bijvoorbeeld goed mogelijk zijn, ook praktisch gezien. Het lijkt me alleen moeilijk om dan afwisseling te blijven brengen binnen het geleverde fruit. Je vindt niet veel soorten fruit waarbij je één stuk kan krijgen voor twintig eurocent. Sommige scholen stellen dan ook nog eens extra eisen, zo zijn er scholen die bijvoorbeeld geen sinaasappels of kiwi's willen. Dan is het zeker heel moeilijk voor mij om voor voldoende afwisseling te zorgen. Ik denk wel dat twee fruitdagen met voldoende afwisseling goed mogelijk zouden zijn als de scholen tevreden zijn met één appel per week aangevuld met nog een ander stuk fruit op de andere dag fruitdag. Dan lijkt het me goed te doen omdat een appel voor mij zeker niet meer kost dan twintig cent.

L: *Mevrouw Morren, u bent zeer vriendelijk bedankt voor dit interview. Ik wens u verder nog veel succes met uw deelname aan het 'Tutti Frutti'-project.*

M: Dat is graag gedaan.

Bijlage 4 – Interview 2: Vera Huybrechts (Vrije basisschool 'De Rank')

Instelling:	Vrije Basisschool
Naam:	De Rank
Contactgegevens:	Aarschotsesteenweg 172 3111 Wezemaal (Rotselaar) 016 58 20 68
Contactpersoon:	Vera Huybrechts
Datum:	11/03/'10
Onderwerp:	Schoolfruitproject
Medium:	Mondeling interview

Vrije basisschool 'De Rank' is een lagere school gelegen in Wezemaal. Zij doen reeds enkele jaren mee aan het schoolfruitproject 'Tutti Frutti' en zijn zeer enthousiast over dit project.

Inhoud

- L: *Uw school neemt deel aan het schoolfruitproject 'Tutti Frutti'. Hoe lang doet u hier al aan mee?*
- V: We doen al verschillende jaren mee aan het project. Ik denk dat we sinds 2004 deelnemen, we zijn dus zeker niet aan ons proefstuk toe. De school is zeer enthousiast over het project.
- L: *Hoe bent u in contact gekomen met de schoolfruitactie? En waarom hebt u besloten om hieraan deel te nemen?*
- V: Binnen de gemeente Rotselaar werd er een overleg rond 'Tutti Frutti' georganiseerd met alle scholen. Daarbij kregen de scholen de kans om in te tekenen bij het project. We hebben met het gemeentebestuur samen gezeten en zij besloten om de kosten voor het vervoer van het fruit op zich te nemen. Het OCMW zorgt er nu voor dat het fruit iedere week op donderdagmorgen geleverd wordt.
- Onze school stond onmiddellijk achter het project. We vinden dat kinderen tegenwoordig veel te veel koeken, snoep en chocolade mee naar school nemen als tussendoortje. De prijs voor het schoolfruit was zeer goed haalbaar op jaarbasis en door het engagement van de gemeente kan de prijs laag gehouden worden. We willen de kinderen sensibiliseren om een stuk fruit te eten, daar kan toch niemand iets op tegen hebben?
- L: *Wat zijn voor u de kenmerken van een kwaliteitsvol fruitaanbod op school? Aan welke voorwaarden moet het fruit voor u voldoen?*
- V: Ik vind het vooral heel erg belangrijk dat het fruitaanbod zeer gevarieerd is. Er is een periode geweest waarin de kinderen bijna alleen maar appels kregen, dat vind ik als directie dan wel spijtig. Wanneer we dit echter melden bij de leverancier probeert deze hier, in de mate van het mogelijke, rekening mee te houden.

Het is volgens mij ook zeer belangrijk dat het geleverde fruit vers is en eetklaar. We hebben eens een keer veel te harde, bijna onrijpe kiwi's geleverd gekregen. De kinderen konden dit niet makkelijk opeten, daarmee dat we dit echt niet goed vonden. Het fruitaanbod is best ook seizoensgericht. Op die manier is er voldoende afwisseling doorheen het hele schooljaar en wordt de prijs laag gehouden.

Ik vind het zeer belangrijk dat wij, als directie, zien dat het geleverde fruit ook effectief opgegeten wordt. Er zijn maar weinig kinderen die niet intekenen op de actie. Op de volledige groep van 350 leerlingen zijn er slechts een tiental waarvan de ouders wensten dat hun kind niet deelnam aan het schoolfruitproject.

L: *Stelt u verder nog bepaalde voorwaarden aan het fruit? Of zijn er bepaalde fruitsoorten die u liever niet geleverd krijgt omdat zij bijvoorbeeld voor de kinderen te moeilijk zijn om op te eten?*

V: Het speelt natuurlijk een rol of het fruit makkelijk te eten is of niet. Sinaasappels zijn bijvoorbeeld niet zo eenvoudig voor de kinderen om te eten, maar dit aspect mag geen reden zijn om bepaalde fruitsoorten te weigeren. Wanneer de leverancier beslist om citrusvruchten te leveren, kan het wel zijn dat we opteren voor mandarijntjes in plaats van sinaasappels. Dat is nog net iets eenvoudiger te eten als sommige andere citrusvruchten.

L: *Zijn er mensen die de kinderen helpen op de fruitdag? Maakt de school gebruik van schilouders of helpen de leerkrachten de kinderen bij het eten van fruit?*

V: We hebben geen schilouders op deze school. In de kleuterschool en in de eerste jaren van de basisschool schillen de juffen alle fruit onder de speeltijd en snijden zij het in partjes. Dit vraagt wel wat extra tijd. De kinderen van de oudere jaren van de basisschool eten het fruit meestal uit het vuistje.

L: *Welke leverancier heeft u en op welke basis werd deze leverancier geselecteerd?*

V: De vorige jaren leverde 'Davé' het fruit. Ik weet niet precies waarom er voor deze leverancier gekozen werd, maar ik denk dat dit in overleg vanuit de gemeente is gebeurd.

Vanaf dit schooljaar doen wij beroep op een handelaar hier uit het dorp die een kleine supermarkt met groenten en fruit uitbaat. Hij heeft zelf gevraagd om als leverancier deel te nemen aan het project. In het begin liep de levering van het fruit wat moeilijk, maar dat is natuurlijk begrijpelijk. Momenteel loopt alles vlotjes. Aan het einde van het schooljaar doen we een evaluatie. Deze leverancier werd niet geselecteerd omwille van een voordelige prijs, het schoolfruitabonnement is zelfs iets duurder geworden. Vorig jaar betaalden de ouders slechts 4 euro voor een heel schooljaar, nu zou dat normaal gezien 6 euro zijn. Ondanks deze prijsverhoging kozen we toch voor deze leverancier omdat hij een plaatselijke handelaar is.

L: *Heeft u al problemen ondervonden inzake leveringsafspraken?*

V: Neen, zover ik weet hebben we nog nooit problemen gehad met de levering van het fruit. In het begin van het schooljaar liep de organisatie van levering niet altijd even vlot omdat we sinds dit jaar samenwerken met een andere leverancier. Hij had nog geen ervaring met schoolfruitprojecten, waardoor hij eerst wat tijd nodig had om de noodzakelijke routines op te bouwen. De klusjesman van het

OCMW brengt iedere donderdag het fruit naar hier. Meestal is het fruit om acht uur 's morgens al geleverd.

Omdat het fruit zo vroeg geleverd wordt, kunnen de leerkrachten vanaf negen uur het mandje met fruit al mee naar de klas nemen. Iedere klas heeft zijn eigen mandje, met daarop het aantal stukken fruit die nodig zijn. Het fruit wordt zelf, door een personeelslid, afgeteld en in de mandjes gedaan. Het tellen van het fruit gaat vrij snel, maar er kruipt toch altijd wel wat tijd in. Ik denk dat dit meestal minstens een half uur duurt.

Soms is het wel zo dat er minder goed fruit tussen de levering zit, maar dit komt zelden voor. Dan kan het zijn dat het fruit ofwel veel te rijp is, ofwel nog niet rijp genoeg. Het kan ook soms zijn dat er rotte vruchten tussen zitten, maar dat komt ook niet vaak voor. Wanneer dit echter wel zo is, kunnen wij dit doorgeven aan de leverancier. Dan wordt er meestal extra fruit bezorgd.

Ik vind het wel heel spijtig dat de nieuwe leverancier geen extra fruit meer levert voor de leerkrachten. De vorige leverancier leverde altijd extra fruit dat dan aan de leerkrachten gegeven kon worden, maar de nieuwe leverancier levert enkel zoveel als doorgegeven werd. Dit is natuurlijk ook wel logisch, maar het is wel een beetje spijtig.

L: *Wie betaalt er voor het schoolfruit?*

V: De ouders betalen voor het fruit. Vroeger moesten zij op jaarbasis 4 euro betalen, maar met het uitreiken van de subsidies en de verandering van leverancier komt hier verandering in. Door onze samenwerking met een nieuwe leverancier zou het schoolfruit de ouders op jaarbasis 6 euro kosten in plaats van 4 euro. Maar dankzij de subsidiële tussenkomst van de overheid moeten de ouders jaarlijks maar 2 euro meer betalen.

Die subsidies zijn wel een heel gedoe. Het verhoogt de administratieve belasting toch wel heel wat. Nu moet er iedere maand opnieuw het aantal en nog enkele andere dingen doorgegeven worden. Dit is toch wel heel wat meer werk als vroeger. Ik vind het ook zeer spijtig dat de leerkrachten geen subsidies krijgen voor het schoolfruit, enkel de kinderen. Niet dat het fruitabonnement voor hen op zich enorm veel kost, maar ik vind het toch spijtig dat zij niet in aanmerking komen voor de subsidies.

Ik heb ook al opgemerkt dat het e-loket niet altijd even goed werkt. Het is iets zeer tijdrovend en voor sommigen hier op school soms echt wel een bron van ergernis.

L: *Wat is verder nog belangrijk voor de school om de extra belasting die de schoolfruitactie met zich meebrengt tot een minimum te beperken?*

V: De doorrekening van het schoolfruit naar de ouders verloopt vlot, dit geeft niet zoveel extra belasting. Zij betalen eenmaal per jaar de vaste bijdrage van 2 euro.

Het bedelen van het fruit kost wel heel wat extra tijd en moeite. Eerst moet al het fruit per klas worden uitgeteld. Dit duurt al gauw minstens een half uur. Daarna moet er constant rondgelopen worden om extra fruit naar de klassen te brengen indien er te weinig fruit in de mand zat of indien er slecht fruit bij was.

Het deelnemen aan het schoolfruitproject vraagt heel wat tijd en inspanning, maar het is de taak van de school gezondheid en gezonde voeding te promoten

bij de kinderen. Hierdoor wordt er geen punt gemaakt van die extra belasting die het schoolfruit met zich meebrengt.

Het enige wat me wel stoorde was het e-loket. Dat kostte heel wat extra werk en tijd, het was in het begin echt een hele heksenketel. Hopelijk loopt dit volgend jaar iets vlotter.

L: *Krijgen de kinderen voldoende tijd om het fruit op te eten?*

V: In de basisschool wordt er een gezellig kringmomentje georganiseerd voor het fruit uit te delen. De kinderen mogen het fruit dan tijdens de pauze op de speelplaats opeten, dus ik denk dat zij zeker wel genoeg tijd hebben hiervoor.

Voor de kleuters is dit doorgaans een heel stuk moeilijker. Sommige fruitsoorten zijn niet zo gemakkelijk om te eten, zij zijn vaak zeer sappig of plakkerig. Dan kan het zijn dat de kinderen nogal wel eens vuil worden. Ik begrijp zeer goed dat sommige scholen hiervoor schilouders inschakelen, maar wij doen dit hier niet.

L: *Heeft u enig idee van wat de kinderen zelf aangeven over de schoolfruitactie? Zijn zij hier enthousiast over? Lusten zij het geleverde fruit? Eten ze het fruit ook effectief op?*

V: Daar heb ik eigenlijk niet echt opmerkingen bij. Wij doen reeds meerdere jaren mee met het schoolfruitproject, ik denk dat de meeste kinderen de fruitdag al gewoon zijn. De school staat enorm achter dit project en we combineren het dan ook met andere aspecten uit ons gezondheidsbeleid. Zo is bij ons iedere donderdag een 'gezonde donderdag'. Dit wil zeggen dat de kinderen deze dag absoluut geen koeken of snoep mogen meebrengen naar school. In aanvulling hierop krijgen zij dan dankzij 'Tutti Frutti' een stuk fruit tijdens de pauze.

Het enige wat ik wel merk is dat de kinderen meer moeite hebben met sinaasappels te eten. Wanneer er sinaasappels geleverd worden, ligt achteraf de hele speelplaats vol met schillen en stukjes appelsien.

L: *Merkt u dat er ook nog andere fruitsoorten zijn die problemen opleveren voor de kinderen?*

V: Niet echt. Bij de kleuters zijn er wel regelmatig wat problemen indien de geleverde vruchten zeer sappig zijn, maar ik denk dat dit normaal is. Zij moeten toch sowieso begeleid worden bij het eten van hun fruit, dus ik denk niet dat dit een grote hindernis is voor het schoolfruitproject. Ik vind het veel belangrijker dat het fruit vers is en niet te rijp, maar ook niet te groen.

L: *Wordt er buiten de fruitdag nog extra educatie gegeven in de klas in verband met fruit en gezonde voeding?*

V: Educatie in verband met fruit en gezonde voeding is opgenomen in het gezondheidsbeleid van de school. Het is een zeer belangrijk aspect in de visie van de school. Deze thema's komen bijvoorbeeld zeer regelmatig terug in de wereldoriëntatielessen (WERO). De kinderen leren over het lichaam, over het milieu... Er wordt altijd een combinatie gemaakt met fruit, gezondheid en gezonde voeding.

Wij nemen als school ook deel aan het gezond ontbijt en organiseren naast 'gezonde donderdag' ook regelmatig activiteiten rond 'fite dinsdag'.

L: *Brengen de leerlingen op andere dagen als de schoolfruitdag ook fruit mee als tussendoortje?*

V: Ik zie kinderen regelmatig fruit eten op de speelplaats en tijdens de pauzes, maar volgens mij nog altijd niet voldoende. Koeken en snoep zijn veel eenvoudiger voor de ouders om aan hun kind mee te geven. Daarom zou het wat vroeg zijn om van een mentaliteitsverandering bij de kinderen of bij de ouders te spreken.

Het is natuurlijk zo dat de fruitconsumptie van de kinderen grotendeels afhankelijk is van de mentaliteit van de ouders. Wanneer er thuis gezonder gegeten wordt, is de kans groter dat de kinderen ook effectief fruit mee naar school nemen. Dit is echter niet altijd even eenvoudig, het fruit kan bijvoorbeeld geplet raken in de boekentas. Het is de taak van de ouders om te zorgen dat de kinderen het fruit veilig op school krijgen, maar misschien is dit voor veel ouders te veel werk. Koeken zijn nu eenmaal makkelijker om mee te geven.

L: *Hoe groot is de steun van het thuisfront voor dit project?*

V: De meeste ouders zijn zeer positief over het schoolfruitproject. Sommige ouders zouden misschien zelfs graag hebben dat de school nog meer dingen organiseert rond gezondheid en gezonde voeding, maar niet noodzakelijk specifiek over fruit. Het is natuurlijk voor de ouders ook zeer gemakkelijk wanneer de school zulke dingen stimuleert. Op die manier neemt de school de taken van de ouders soms een beetje over.

De ouderraad van de school doet wel mee aan speciale projecten rond gezondheid, maar dit is alleen maar indien de school hier specifiek om vraagt. Zo maken zij bijvoorbeeld geen constant deel uit van de schoolfruitactie. De ouderraad is wel zeer sterk betrokken bij het gezondheidsbeleid van de school, dit moet echter veel breder gezien worden dan enkel fruit.

L: *Zijn er kinderen die niet intekenden op de schoolfruitactie? Wat zijn de belangrijkste redenen hiervoor?*

V: De meeste kinderen die niet deelnemen aan de fruitdag werden niet ingeschreven omdat zij niet graag fruit lusten. Er is momenteel slechts één leerling die niet deelneemt aan het project omwille van een allergie voor citrusvruchten.

L: *Wat is er volgens u goed aan het systeem van het schoolfruitproject?*

V: Het stimuleren van de fruitconsumptie bij kinderen is ook een stimulans voor de school om het gezondheidsbeleid verder door te trekken en uit te breiden. 'Tutti Frutti' is een zeer goed project, waar iemand onmogelijk iets op tegen kan hebben.

Het project heeft een zeer gunstige prijs. Voor 2 euro per jaar krijgt het kind ongeveer dertig weken één stuk fruit per week. Dat maakt dat het project zeer laagdrempelig is voor de ouders om aan deel te nemen.

Het engagement van de gemeente om het vervoer van het fruit te verzorgen is zeer mooi meegenomen. Dit concept werkt zeer goed en het helpt om scholen over de streep te trekken om in het schoolfruitproject te stappen.

L: *Wat kan er volgens u nog beter aan het schoolfruitproject?*

V: Ik kan niet zo onmiddellijk iets bedenken. Ik zou graag misschien hier en daar iets veranderd zien aan het aanvragen van de subsidies of het e-loket, zoals ik

eerder al aangaf. Voor de rest vind ik het vooral belangrijk dat het fruit van de kleuters misschien beter eetbaar zou moeten zijn op het moment van levering zelf. Vaak is dit fruit te hard voor de kinderen om te kunnen eten.

L: *Wat is uw toekomstvisie voor het fruitproject hier bij u op school? Zou u overwegen om meerdere fruitdagen per week in te lassen?*

V: De school is zeker van plan om te blijven deelnemen aan het project, maar we zien het niet echt zitten om het project uit te breiden naar meerdere dagen. We hebben het project wel al uitgebreid naar het stimuleren van kinderen om groenten en fruit zelf mee naar school te brengen.

Wij hebben niet zozeer de ambitie om bij het fruitproject een uitbreiding naar meerdere dagen per week door te voeren. Dit lijkt me praktisch niet haalbaar voor onze school. Ik denk dat er zeer veel extra belasting bij zou komen kijken. Meerdere dagen per week fruit tellen, meer administratie... De groene vuilniscontainers op de speelplaats zouden ook veel te snel vol zitten op die manier, dat merken we nu soms al na een fruitdag. En ik denk ook niet dat meerdere fruitdagen per week praktisch haalbaar zou zijn voor de kleuters. Zij hebben veel hulp nodig en meerdere dagen zou hun leerkrachten volgens mij veel te veel belasten.

L: *Mevrouw Huybrechts, u bent zeer vriendelijk bedankt voor dit interview. Ik wens u verder nog veel succes met de deelname van uw school aan het schoolfruitproject 'Tutti Frutti'.*

V: Dat is graag gedaan.

Bijlage 5 – Interview 3: Marleen Dierckx (Basisschool Santa Maria Aarschot)

Instelling:	Basisschool
Naam:	Sancta Maria Aarschot
Contactgegevens:	Kardinaal Mercierstraat 10 3200 Aarschot 016/56 74 92
Contactpersoon:	Marleen Dierckx
Datum:	17/03/'10
Onderwerp:	Schoolfruitproject
Medium:	Mondeling interview

Sancta Maria in Aarschot is een instituut waar zowel een secundaire, een basisschool en een kleuterschool gelegen is. Enkel de lagere school en de kleuterschool nemen deel aan de schoolfruitactie 'Tutti Frutti'. Marleen Dierckx staat als deel van de administratieve staf van deze school in voor deze fruitactie.

Inhoud

L: *Ik heb vernomen dat uw school deelneemt aan het 'Tutti Frutti'-project. Hoe lang doet u hier reeds aan mee?*

M: De school doet nu voor het derde jaar op rij mee aan het project, sinds het schooljaar 2007-2008, en we zijn er zeer enthousiast over.

L: *Hoe bent u in contact gekomen met de schoolfruitactie?*

M: We kregen enkele jaren terug informatie van LOGO Hageland in verband met het project. We zijn dan zelf nog hier en daar iets gaan opzoeken en hebben toen besloten om mee in het project te stappen. Wij beseffen als school maar al te goed dat kinderen niet genoeg fruit eten, zelfs in de thuissituatie krijgen veel kinderen bijna nooit fruit. Daarom hebben we besloten om deel te nemen aan deze actie, zo kunnen we de fruitconsumptie van de kinderen ondersteunen in het kader van hun gezondheid.

L: *Wat zijn volgens u de kenmerken van een kwaliteitsvol fruitaanbod op kindermaat? Aan welke voorwaarden moet het fruit voor u en voor de school voldoen?*

M: Ik vind persoonlijk de kwaliteit van het fruit heel belangrijk en er moet voldoende afwisseling zijn binnen het aanbod. Kinderen die thuis niet veel fruit krijgen, zijn op een bepaalde manier afhankelijk van de school om verschillende fruitsoorten te leren kennen. Daarom heb ik het liefst een zo afwisselend mogelijk aanbod voor de kinderen.

Wij hebben binnen de school ook bewust gekozen voor een leverancier die ons kan voorzien van biofruit. De school is een groot voorstander van biofruit, het is soms wel zo dat de kinderen hierover een beetje klagen. Het is mogelijk dat het fruit dat geleverd wordt niet altijd een even mooie vorm heeft, of het kan hier en daar een plek op de schil hebben omwille van de weersomstandigheden tijdens de kweek. Sommige kinderen hebben dan wel eens de neiging om te klagen dat ze

een mooie, rode appel willen, maar dit komt zeer zelden voor. Het fruit is zeer goed van smaak, dus daar hebben ze zeker niet over te klagen.

Ik vind de eetbaarheid van het fruit op het moment van levering zelf eveneens zeer belangrijk. Het fruit wordt dinsdagnamiddag geleverd en de kinderen eten het woensdagmorgen tijdens de tien-uur-pauze op. Het is al eens gebeurd dat er bananen geleverd waren die in principe nog een week nodig hadden om rijp te worden. Die waren nog zo groen dat ze niet eens gepeld konden worden. Het is ook al eens voorgevallen dat de kiwi's die geleverd werden, nog veel te hard waren. De kinderen konden ze niet uitlepelen met het bijgeleverde lepeltje. Het is natuurlijk wel de bedoeling dat de kinderen het fruit woensdag echt wel kunnen opeten. Het doel van een vaste fruitdag is dat het fruit ook effectief die dag opgegeten wordt. De kinderen rekenen deze dag echt op dit fruit, zij hebben vaak dan ook geen ander tussendoortje bij.

Het is ook zeer belangrijk dat het eten van het fruit haalbaar is voor de leerlingen. Binnen de lagere school levert dit meestal niet zo heel grote problemen op, maar de kleuters hebben vaak meer moeite met bepaalde vruchten. De kleuterjuffrouwen moeten het fruit schillen en verdelen, zeker wanneer de kinderen hier specifiek om vragen. Kiwi's leveren vaak ook een probleem. Kleine kinderen zijn niet handig genoeg om zelfstandig een kiwi te kunnen eten, zeker niet wanneer de kiwi's zeer hard zijn, zoals nog wel eens het geval is.

L: *U zegt dat de kleuterjuffrouwen het fruit voor de kinderen schillen, gebeurt dit ook nog op de lagere school?*

M: De kleuterleidsters snijden en schillen het fruit indien de kleuters hier zelf om vragen. Sommige kleuters zijn gewend van thuis om fruit uit het vuistje te eten. Zij geven er dan ook niets om om een ongeschilde appel te eten. Andere kinderen vragen dan weer wel dat het fruit geschild wordt, het hangt er natuurlijk van af wat de kinderen zelf willen.

Binnen de lagere school wordt het fruit niet geschild. Zij krijgen de vruchten en eten deze uit het vuistje op. We hebben er wel voor gezorgd dat iedere klas een snijplank heeft en een appelsnijder. Als de leerlingen dan willen kan hun fruit voor hun gesneden worden door de leerkracht. Dit eet veel gemakkelijker voor hun, zeker bij de kleuters en bij het eerste en tweede leerjaar. De appelsnijders worden zeer frequent gebruikt bij het fruitmoment.

L: *Welke is de fruitleverancier van uw school en hoe bent u ertoe gekomen om deze leverancier in te schakelen?*

M: Onze leverancier is de IGO-Leuven. Zij leveren ons biofruit in samenwerking met Vredeseilanden.

Wij hebben voor deze leverancier gekozen uit een lijst die we van LOGO Hageland kregen omdat IGO-Leuven voor onze school enkele specifieke voordelen opleverde. Wanneer een school deze leverancier kiest, wordt het 'Tutti Frutti'-project door de stad/gemeente ondersteund. Er wordt bij samenwerking met deze leverancier door de gemeente per leerling 3,50 euro teruggestort aan de school. Het fruitabonnement dat normaal gezien 10 euro zou kosten voor de ouders om hun kinderen voor dertig weken van te voorzien, kost op deze manier slechts 6,50 euro meer.

Het financiële voordeel is natuurlijk mooi meegenomen, zowel voor de school als voor de ouders. En de school is een enorm voorstander van biofruit, daarvoor was deze handelaar ook de meest voor de hand liggende keuze.

L: *U heeft dus geselecteerd op basis van de financiële voordelen bij deze leverancier, maar speelde de kwaliteit ook enigszins een rol binnen uw keuze?*

M: De kwaliteit van het biofruit is zeker niet slecht, in tegendeel. Soms heeft het fruit wel eens een andere vorm dan het fruit wat je bijvoorbeeld in de supermarkt kan kopen. Sommige kinderen kunnen hierover wel eens moeilijk doen, maar ik vind dit absoluut geen probleem. Ik zeg hen dat altijd dat ze minstens eerst eens van het fruit moeten proeven en daarna hoor ik ze niet meer klagen. De smaak van het fruit is namelijk altijd zeer goed. De kiwi's en de bananen zijn soms wel niet onmiddellijk eetbaar, zij zijn soms nog niet voldoende rijp.

L: *Heeft u al ooit problemen ondervonden omtrent de leveringsafspraken voor het fruit?*

M: Ik denk niet dat we al ooit problemen hebben gehad met de leverancier. De levering gebeurt op dinsdag in de namiddag en de leverancier is nog nooit te laat geweest.

We hebben ook nog nooit fruit tekort gehad. Binnen de school zijn er 170 leerlingen die deelnemen aan het schoolfruitproject. Dat zijn dan ook 170 stukken fruit die geleverd moeten worden, maar we krijgen er altijd teveel. Toen we dit eens tegen de leverancier zeiden, gaf hij als reden dat hij wilde dat er zeker voldoende fruit aanwezig was voor als er eens een slecht of een minder mooi stuk fruit bij de levering zat. Dat kunnen we als school alleen maar toejuichen natuurlijk, het is zelfs al gebeurd dat er twintig stukken fruit teveel geleverd worden.

L: *Wanneer er fruit teveel geleverd wordt, wat wordt hier dan mee gedaan?*

M: Op woensdag is het fruitdag en dan wordt er gekeken dat alle deelnemende kinderen een stuk fruit gehad hebben. Het fruit dat over is wordt dan op donderdag in de lerarenkamer gezet.

L: *Op welke manier verloopt de verdeling van het fruit bij u op school? Zijn de hoeveelheden op voorhand uitgeteld door de leverancier of moet dit nog op de school zelf gebeuren?*

M: De levering van het fruit gebeurt op dinsdagnamiddag. Het fruit wordt afgeteld in mandjes met het nummer van de klas erop, deze gevulde mandjes worden in de koele berging geplaatst. De kinderen komen de mandjes woensdagmorgen ophalen om mee naar de klas te nemen. Het aftellen van het fruit doe ik zelf, het duurt ongeveer een kwartiertje.

L: *Wie betaalt er voor het fruit?*

M: Het fruitabonnement kost 10 euro per kind voor dertig weken van fruit voorzien te worden. Hiervan betaalt de stad 3,50 euro omwille van de leverancier van biofruit, de overige 6,50 euro wordt door de ouders bijgedragen.

L: *Krijgt de school buiten de bijdrage van de stad nog andere subsidies, bijvoorbeeld de subsidies van de Europese Commissie voor schoolfruit?*

M: Neen, dat geloof ik niet. Ik heb nog nooit iets over deze subsidies vernomen.

- L: *De Europese Commissie reikt sinds dit schooljaar een subsidie uit voor fruit op scholen. Alle kinderen die gedurende dertig weken iedere week één stuk fruit ontvangen komen in aanmerking. Het subsidiële bedrag bedraagt 4 euro per kind.*
- M: Daar weet ik niets van. Ik heb hieromtrent volgens mij ook nog nooit informatie ontvangen. Ik vraag mij wel af of onze school wel in aanmerking zou komen voor deze subsidies, aangezien wij al een bijdrage van de stad ontvangen.
- L: *Verdere informatie en verduidelijking over deze subsidie kan u terugvinden op de site www.fruit-op-school.be van 'Tutti Frutti'. Of u kan naar volgend schooljaar toe eventueel eens contact opnemen met de verantwoordelijke van uw LOGO, zij kunnen u hierbij zeker verder helpen.*
- M: Dat zal ik zeker doen.
- L: *Welke administratieve belasting brengt de schoolfruitactie met zich mee?*
- M: De administratieve belasting die bij 'Tutti Frutti' komt kijken, ligt naar mijn mening niet zo heel erg hoog. De school moet twee keer per jaar een bepaald bedrag betalen aan de leverancier. Wij krijgen jaarlijks twee facturen waarbij we het gewenste bedrag naar de leverancier moeten overschrijven.
- Het volledige bedrag van het fruitabonnement, namelijk 6,50 euro, wordt eind oktober in één keer doorgerekend naar de ouders via de schoolrekening. Dit tijdstip komt ongeveer overeen met de eerste schijf die aan de leverancier betaald moet worden. De tweede schijf moeten we in februari betalen.
- Om de subsidies van de stad te ontvangen moeten we slechts een kopie van het contract tussen de school en de leverancier naar de gemeente doorsturen. Hier staat op hoeveel kinderen deelnemen aan de actie. Voor ieder kind krijgen we dan 3,50 euro terugbetaald.
- L: *Zijn er bepaalde dingen die een positieve sfeer rondom het fruitmoment belemmeren? Zowel voor de kinderen als voor de leerkrachten?*
- M: Bij de kinderen van de basisschool is er meestal geen extra belasting voor het personeel. Het fruitmoment verloopt doorgaans heel erg vlot. Het is wel zo dat, wanneer de kinderen moeite ondervinden met het pellen van het fruit, de leerkrachten hen hierbij helpen. Vandaag waren bijvoorbeeld de mandarijntjes nogal moeilijk te pellen, daarom hebben de meeste leerkrachten hierbij hulp geboden.
- L: *Zijn er nog fruitsoorten die problemen opleveren?*
- M: Als ik kon kiezen zou ik misschien liever geen kiwi's geleverd krijgen. Deze zijn meestal vrij hard en daarom ook moeilijk uit te lepelen. Zelfs met het lepeltje dat de kinderen erbij krijgen. En ook met sinaasappels zijn er soms problemen. Veel kinderen hebben dit niet graag en uiteindelijk zijn deze vruchten ook vrij plakkerig.
- L: *Denkt u dat de leverancier rekening zou houden met deze wensen indien u het aan hem vroeg?*
- M: Dat denk ik zeker wel, maar ik ga om deze kleine dingen niet moeilijk doen bij hem. Het is natuurlijk ook zo dat wanneer er enkele fruitsoorten geëlimineerd worden, dit onmiddellijk weer de variatie binnen het fruitaanbod zou verminderen. En aangezien ik de afwisseling binnen het fruitaanbod zeer hoog in

het vaandel draag zou ik dit zeer spijtig vinden voor de kinderen. Op die manier leren zij vrij standaard vruchten misschien niet kennen.

Het fruitmoment levert bij de kleuters wel wat extra belasting op voor de kleuterleidsters. Het fruit moet geschild of gepeld worden en meestal ook gesneden. Hierdoor hebben we er voor gezorgd dat de kinderverzorgster op woensdag tijdens het fruitmoment komt helpen bij het verdelen van het fruit.

L: *Heeft de school reeds geopteerd om schilouders in te schakelen tijdens het fruitmoment?*

M: Wij hebben dat voorstel wel al eens gedaan aan de kleuterleidsters, omdat we de extra last voor hen zoveel mogelijk wilden verminderen, maar dit voorstel hebben zij afgewezen. Ze zeiden dat ze het ook zonder de extra hulp van de ouders wel klaar zouden krijgen. Volgens hen was het niet zozeer gemakkelijk geweest om ouders in de klas te hebben tijdens de les. Ik denk dat het de kleuters misschien ook enorm zou afleiden wanneer hun mama of papa daar ineens ook zit. De kleuterleidsters vragen wel dat zij op voorhand weten welk fruit er geleverd gaat worden, op die manier kunnen zij zich hier eventueel op voorbereiden. Ik ben er wel zeker van overtuigd dat we, wanneer we een oproep zouden lanceren, voldoende ouders bereid zouden vinden om hieraan mee te werken.

L: *Krijgen de kinderen voldoende tijd om het fruit helemaal op te eten?*

M: Ik denk het wel. Zij krijgen het fruit mee als tien-uurtje tijdens de voormiddagpauze. Deze pauze duurt vijftien minuten, dat zou normaal gezien toch wel genoeg moeten zijn.

L: *Is er controle op de speelplaats dat alle kinderen hun fruit opeten?*

M: Ik weet het niet zeker, maar ik denk van niet. In de basisschool wordt het zeker niet gecontroleerd, daar krijgen de kinderen het fruit wanneer zij naar buiten gaan. Voor hetzelfde geld gooien ze het daar stiekem in de containers, dat valt niet gemakkelijk te controleren. Lagere schoolkinderen durven waarschijnlijk ook al eerder iets weg te gooien als bijvoorbeeld de kleutertjes. Zij zullen eerder de neiging hebben om het fruit terug te geven aan de juffrouw. Die zijn nog net ietsje minder zelfstandig op dat vlak, dat valt dus gemakkelijker te controleren.

L: *Wat geven de kinderen zelf aan over de schoolfruitactie? Zijn zij hier enthousiast over? Lusten zij het fruit?*

M: Ik heb de indruk dat de meeste kinderen wel enthousiast zijn over het fruit. Zij zijn er doorgaans echt wel fier op dat ze fruit mogen eten op school. Het is natuurlijk ook een beetje spannend voor hen. Zij weten dat ze iedere woensdag fruit krijgen, maar ze weten nooit op voorhand welk fruit het is. Op die manier blijft het voor hen iedere week een verrassing.

Er zijn natuurlijk altijd wel kinderen die hun fruit niet willen opeten. Een paar kinderen moeten van hun ouders deelnemen aan 'Tutti Frutti'. Die ouders hebben geen zin om hun kinderen thuis van fruit te voorzien, dus dan moet de school dat maar doen. Maar de kinderen willen het fruit dan soms niet opeten omdat ze het niet lusten.

L: *Zijn er ook kinderen die zich niet ingeschreven hebben voor de schoolfruitactie?*

- M: Jazeker, maar ik vind dat het nog goed meevalt. De school heeft ongeveer 230 leerlingen, waarvan er 170 ingeschreven zijn voor de schoolfruitactie, ik vind dit best wel veel. Dat is meer als de helft!
- L: *Worden er bepaalde redenen aangegeven waarom de ouders hun kind niet willen laten meedoen aan het project?*
- M: Neen, hier heb ik nog nooit navraag naar gedaan. Ik denk wel dat de meeste kinderen niet meedoen omdat zij volgens de ouders geen fruit lusten. Het kan ook zijn dat er kinderen bij zijn met een bepaalde fruitallergie, maar hier ben ik niet van op de hoogte. Wij vragen wel dat ouders, van wie de kinderen niet ingeschreven zijn, wel proberen om hun kind op die welbepaalde dag fruit van thuis mee te geven naar school. Sommige ouders doen dit dan ook, anderen niet. We kunnen hen hiertoe natuurlijk ook niet verplichten. Het is wel zo dat zij hun kinderen geen snoep mogen meegeven naar school, dat staat zo in het schoolreglement. Koeken zijn wel nog toegelaten.
- L: *Brengen de leerlingen op andere dagen als de vaste fruitdag ook fruit mee als tussendoortje?*
- M: Daar heb ik eigenlijk niet zo heel veel zicht op. Dat is moeilijk voor mij om te zeggen aangezien ik geen permanentie doe op de speelplaats tijdens de pauzes. Ik heb wel al gemerkt dat er in de eetzaal, bij het middageten regelmatig fruitafval te zien is. Dat zijn dan meestal kinderen die bananen bij hebben, of mandarijntjes wanneer die in het seizoen zijn.
- L: *Hoe groot is de steun van het thuisfront voor de schoolfruitactie?*
- M: De meeste ouders zijn doorgaans zeer enthousiast. Er zijn natuurlijk altijd wel een paar mensen bij die over sommige dingen moeten klagen, bijvoorbeeld dat het biofruit geen mooie vorm zou hebben, maar dat is echt wel een minderheid. De ouders zijn doorgaans zelfs zo enthousiast dat, wanneer er kinderen tijdens het schooljaar bijkomen in de klasjes, deze ouders ook willen dat hun kind nog fruit krijgt.
- L: *Worden er buiten de fruitdag op school ook nog educatieve activiteiten voorzien rondom schoolfruit of gezonde voeding?*
- M: Natuurlijk. Vooral in de lagere school worden er projecten georganiseerd rond gezonde voeding. In mei hebben we dit jaar zelfs een hele projectweek in verband met gezonde voeding en het milieu. We doen ook mee aan het gezonde ontbijt, dat vindt een keer per jaar plaats en daar is ook altijd fruit bij. Ik geloof dat het ontbijt in samenwerking is met Delhaize. Rond fruit op zich doen we misschien niet zo heel veel, dat kadert vooral binnen de lessen over gezonde voeding. Voor de WERO-lessen maken wij gebruik van het aanbod van Averbode met 'Zonnestraal' en 'Zonnekind'. Binnen deze magazines komt het thema 'groenten en fruit' jaarlijks terug. Dit wordt dan ook binnen de lessen behandeld.
- L: *Wat is er volgens u goed aan het systeem van de schoolfruitacties?*
- M: Ik vind eigenlijk dat er niets slecht is aan het systeem van 'Tutti Frutti'. Het project verloopt vlot, het werkt goed, er zijn ieder jaar veel inschrijvingen. Het systeem zit volgens mij zeer goed in elkaar.

- L: *Zijn er dan helemaal geen dingen waarvan u zou zeggen dat er iets aan veranderd mag worden?*
- M: Ik zou, als het van mij afhing, graag nog wat meer variatie zien binnen het fruitaanbod. Wij krijgen vooral inlands fruit van de leverancier, behalve natuurlijk bananen of mandarijnen, maar die zijn doorgaans ook vrij verkrijgbaar. Ik zou het fijn vinden mochten er ook wat meer minder gekende fruitsoorten aan bod komen binnen de fruitactie. Op die manier kunnen de kinderen ook met deze fruitsoorten kennismaken. De vraag is dan natuurlijk of een uitbreiding van het aanbod zou passen binnen dezelfde prijs.
- L: *Wat is uw toekomstvisie voor het schoolfruitproject bij u op school?*
- M: Wij zijn als school zeker van plan om het project verder te blijven zetten, zolang de ouders en de leerkrachten enthousiast zijn. Een voorwaarde hiervoor is wel dat het met hetzelfde systeem en dezelfde leverancier voortgezet kan worden. Ik heb van sommige andere scholen gehoord dat het wel eens voorkomt dat zij problemen hebben met de levering of andere zaken, dat willen wij graag voorkomen. Het schoolfruitproject op onze school is een goed geoliede machine, daar wordt het best zo weinig mogelijk in aangepast.
- L: *Zou het tenslotte voor uw school haalbaar zijn om 'Tutti Frutti' bij u op school uit te breiden naar meerdere fruitdagen, of naar iedere dag schoolfruit? Denkt u dat dit praktisch haalbaar is?*
- M: Een uitbreiding van het aantal dagen zou misschien mogelijk zijn, maar de vraag is hier nog niet gesteld geweest. Ikzelf heb hier nog niet over nagedacht en bij de ouders en leerkrachten is deze vraag ook nog niet gerezen. Persoonlijk ben ik al vrij tevreden dat we eenmaal per week aan zoveel leerlingen tegelijk een stuk fruit kunnen geven. dat vind ik op zich al vrij uniek.
- Het zou natuurlijk nodig zijn om hierover eerst de ouders aan te spreken, want zo een regeling zou een prijsstijging van het fruitabonnement met zich meebrengen. Daarvoor is hun toestemming natuurlijk nodig.
- Een extra fruitdag zou natuurlijk ook heel wat extra werk met zich meebrengen. Voor de lagere school zou dit eventueel nog wel haalbaar zijn, aangezien zij minder hulp nodig hebben bij het opeten van het fruit. Bij de kleuters zou een extra fruitdag zeker en vast heel wat werk met zich meebrengen. Ik weet niet of de kleuterleidsters wel opgezet zouden zijn met deze extra belasting. Het zou hierbij een mogelijkheid zijn om buitenstaanders in te schakelen bij het schillen, het pellen en het verdelen van het fruit, maar dit is ook niet altijd even eenvoudig. Veel leerkrachten hebben het niet graag als er zich andere mensen binnen hun klas komen moeien. Dit is op zich wel goed te begrijpen en het is misschien ook vrij verwarrend voor de kleutertjes op zich.
- L: *Mevrouw Dierckx, u bent zeer vriendelijk bedankt voor dit interview. Ik wens u en de school verder nog zeer veel succes toe bij het voortzetten van het schoolfruitproject.*

Bijlage 6 – Interview 4: Mia Roskams (Gemeentelijke basisschool Pellenberg)

Instelling:	Basis- en kleuterschool
Naam:	Gemeentelijke basisschool Pellenberg
Contactgegevens:	Kerkplein 2 3212 Pellenberg 016/46 02 28
Contactpersoon:	Mia Roskams
Datum:	19/03/'10
Onderwerp:	Schoolfruitproject
Medium:	Mondeling interview

In de Gemeentelijke basisschool in Pellenberg kan men zowel een kleuterschool al een lagere school terugvinden. Mia Roskams is hier kleuterleidster in de derde kleuterklas. Ze leidt op deze school eveneens op een zeer enthousiaste manier het schoolfruitproject 'Tutti Frutti' in goede banen.

Inhoud

L: *Ik heb vernomen dat uw school deelneemt aan het schoolfruitproject 'Tutti Frutti'. Hoe lang neemt uw school reeds deel aan deze actie en op welke manier is het zo ver gekomen?*

M: Ik denk dat de school al zeker zeven of acht jaar deelneemt aan het schoolfruitproject. We kregen op een bepaald moment informatie van LOGO Hageland over een nieuw project wat opgestart werd in kleuter- en basisscholen. Deze informatie zijn we dan eens grondig gaan bekijken en we besloten dat het wel eens het proberen waard was. Nu, zeven jaar later, loopt het project nog altijd vlotjes.

De beslissing om deel te nemen aan de actie kwam er vooral omdat wij als school maar al te goed beseffen dat kinderen veel te weinig fruit eten en ook te weinig fruit meebrengen naar school. We willen het bewustzijn voor de gezondheid van de kinderen een beetje opkrikken door deel te nemen aan dit project.

L: *Wat is er voor u belangrijk binnen het fruitaanbod zodat het fruit afgestemd is op de behoeften van de kinderen?*

M: Het fruitaanbod bij ons op school zit naar mijn mening vrij goed. Wij zijn ingeschreven bij Zespri om deel te nemen aan de kiwidagen, deze vinden viermaal per jaar plaats. Deze kiwi's zijn dan een soort van supplement bovenop de normale fruitdag. In die weken krijgen de kinderen dan twee stukken fruit in plaats van een. Voor de rest krijgen de kinderen alleen maar appels en peren aangeboden. Onze leverancier beschikt uit eigen aanbod enkel over deze fruitsoorten en dit is natuurlijk ook het gemakkelijkste fruit voor de kinderen om te eten. Ze kunnen dit los uit de hand oppeuzelen. Bijna alle kinderen lusten ook appels en peren, zij komen hier dan ook het meeste mee in contact. In het begin van onze deelname was er ook sprake van de levering van aardbeien wanneer deze in seizoen zijn, maar dit lag toch net iets te moeilijk.

L: *Welke is uw leverancier en op welke basis werd de beslissing genomen om deze leverancier in te schakelen?*

M: Onze fruitleverancier is momenteel Vanhellemont uit Meensel. Voordien werd ons fruit geleverd door de fruitveiling, maar zij stopten hun deelname aan het project. Zij hadden besloten om niet meer mee te werken aan zulke kleine afnamen. Zij hebben ons dan voorgesteld om eens navraag te doen bij Vanhellemont.

We hebben uiteindelijk vooral voor deze leverancier gekozen omdat hun vestiging hier best kortbij is. Onze buschauffeur gaat het fruit een keer per week zelf halen, daarmee was afstand toch wel een belangrijk punt.

De prijs van de leverancier is ook zeer voordelig. Een fruitabonnement kost de ouders 5 euro om hun kind voor dertig weken van één stuk fruit per week te voorzien. Dat is, naar mijn mening, absoluut niet veel. Wanneer je zelf naar de winkel zou moeten gaan om dit fruit te kopen ben je meer kwijt.

L: *Heeft u al eens problemen ondervonden bij het geleverde fruit of met de leverancier zelf?*

M: Vanhellemont is een zeer flexibele leverancier. Tijdens de verschillende jaren dat we met hen samenwerken, hebben we een goede band met de leverancier opgebouwd. We mogen zelfs vrij vaak met een klasje kleuters op rondleiding gaan in hun bedrijf. Dit kost de school en de kinderen niets omdat wij bij hen wekelijks fruit afnemen. Daarbovenop krijgen de kinderen dan ook nog eens een 'gezonde snoepzak' mee aan het einde van de rondleiding. Hierin zit dan een appel en een peer en nog enkele dingen. Dit is natuurlijk een kleine reclame stunt naar de ouders van die kinderen toe, maar het is wel zeer mooi van hun dat zij dit voor ons mogelijk maken.

Verder heb ik nog nooit problemen gehad met de leverancier. Er is slechts zeer zelden slecht fruit bij de levering. Wanneer dit toch het geval is, is het geen probleem om extra fruit vast te krijgen. Meestal is er echter geen extra fruit nodig. Wij bestellen het fruit niet per stuk, maar per kist. Er is dus altijd voldoende fruit over om iedereen van een lekker vers stuk fruit te voorzien.

L: *Wat gebeurt er dan met het overschot van het fruit?*

M: Van het overige fruit gaat nooit iets verloren. Het overschot blijft bij mij in de klas staan en de andere leerkrachten en kinderen weten dit. Wanneer zij zin hebben in een stuk fruit hoeven zij het alleen maar te komen halen. Ik vraag ook vrij vaak in mijn klas: 'Moet er nog iemand een peer?' of 'Lust er nog iemand een appel?'. Vrij veel kinderen willen er dan ook nog wel eentje opeten. Sommige kinderen eten hier zelfs iedere dag van de week fruit, gewoon dankzij het overschot van de levering.

Soms komen de kinderen van de lagere school ook fruit halen voor in de wiskundeles. Wanneer zij bijvoorbeeld over breuken aan het leren zijn, is fruit de ideale oplossing voor hen om zich dit visueel te kunnen voorstellen.

L: *Wie betaalt er voor het fruitabonnement? Krijgt de school ook subsidies voor hun deelname aan het project?*

M: De ouders betalen 5 euro per fruitabonnement per kind. Dit dekt de voorziening van één stuk fruit per week, gedurende dertig weken. Voor de rest krijgen wij geen subsidies of andere bijdragen.

- L: *Uw school dient dus ook geen aanvraag in om subsidies te ontvangen van de Europese commissie?*
- M: Neen. Wij hebben hier iets van vernomen en hebben toen een nagekeken wat deze subsidies voor onze school konden opleveren. Toen hebben we besloten dat het niet de moeite was voor ons om hieraan mee te doen. Volgens hetgeen wij begrepen hebben, zouden we de prijs van ons fruitabonnement moeten verhogen om in aanmerking te komen voor deze subsidies. Maar wanneer we dit zouden doen, is het nog niet eens zeker dat we deze bijdrage van de Europese commissie zouden ontvangen. Dat kunnen wij als school toch niet maken, de prijs voor de ouders verhogen terwijl het niet zeker is dat we deze terug kunnen verlagen. Dat zou volgens mij toch wel op een heel wat protest stuiten.
- L: *Normaal gezien komt iedere school die met een handelaar een contract afsluit om gedurende dertig weken iedere week een stuk fruit te leveren in aanmerking voor deze subsidies. Deze bijdrage bedraagt 4 euro per kind ongeacht de startprijs van het fruitabonnement. De keuze is dan aan de school of zij deze bijdrage gebruiken om de kosten voor de ouders te drukken, of om een extra fruitdag te organiseren*
- M: Zo heb ik het niet begrepen uit de informatie die ik bekeken heb. Misschien is er iets misgelopen bij de communicatie in verband met deze subsidies. Ik denk dat het toch wel belangrijk is dat er hieromtrent duidelijkheid geschept wordt.
- L: *Levert de schoolfruitactie voor u of voor uw school verder nog een extra belasting op administratief vlak?*
- M: Neen, dat valt volgens mij vrij goed mee. Ik behandel de administratieve kant van de actie niet, maar ik heb nog nooit iemand horen klagen. In september wordt er naar de ouders gecommuniceerd dat wij deelnemen aan 'Tutti Frutti'. De ouders die willen deelnemen of juist niet, delen dit op dat moment mee. Eind september wordt er gevraagd dat alle ouders het fruitabonnement betalen.
- De facturatie van de leverancier gebeurt om de twee à drie maanden.
- L: *Zijn er nog andere elementen binnen de fruitactie die voor een extra belasting zorgen voor de school of voor de leerkrachten?*
- M: In het begin van onze deelname aan de schoolfruitactie was er wel een beetje protest bij de leerkrachten. Zij hadden schrik dat het schoolfruit heel wat extra werk met zich zou meebrengen, zoals wassen en schillen. Nu is het uitdelen van het schoolfruit al een routine geworden na zoveel jaar, er wordt niet meer geklaagd en ik krijg geen reclamaties.
- Vooraf bij de kleuters is het toch wel wat extra werk voor de kleuterleidsters. Als de kinderen het willen, schillen zij het fruit en snijden ze het in partjes. Maar er zijn veel kinderen die het fruit ook uit het vuistje eten. Op de lagere school wordt het fruit niet geschild, daar krijgen ze het sowieso uit het vuistje.
- Het fruit wordt niet geleverd door de leverancier, onze eigen buschauffeur gaat het fruit iedere week halen. Dit is ook wel wat extra belasting voor hem, maar aangezien de leverancier niet zo heel ver van hier ligt valt dit ook nog wel mee.
- Op de fruitdag komen de verantwoordelijken van de klas naar mijn lokaal met hun mandje om het fruit te halen. Dit is misschien wat extra last voor hun, maar zij vinden dit niet erg.

Aan het einde van de speeltijd komen de kinderen van het vierde leerjaar de groene emmer met fruitafval halen. Deze resten brengen zij dan naar de composthoop om te leren composteren. Het fruitproject gaat dus gepaard met lessen in verband met het milieu. Woensdag is voor de leerlingen de 'gezonde dag' ofwel de 'afvalarme dag'. Groenafval kan gecomposteerd worden, maar papiertjes van koeken en dergelijke niet. Op woensdag is het dan ook verboden om een koek te eten. Wanneer de kinderen het geleverde fruit niet lusten, mogen zij wel een ander stuk fruit meebrengen van thuis om op te eten tijdens de pauze.

L: *Wanneer wordt het fruitmoment gehouden? Krijgen de leerlingen voldoende tijd om het fruit op te eten?*

M: De kinderen van de lagere school krijgen hun stuk fruit aan het begin van de speeltijd. Dan hebben zij ongeveer een kwartiertje om het fruit op te eten, dit is doorgaans zeker wel voldoende. Bij de kleuters is er rond tien uur een momentje in de klas waarop de kinderen rustig kunnen eten en drinken. Zij krijgen dus ook ruim voldoende tijd om hun stuk fruit op te eten. Zij worden hier ook bij geholpen door de kleuterleidsters en in de laagste kleuterklas ook de kinderverzorgster.

L: *Wat geven de kinderen zelf aan over het schoolfruitproject 'Tutti Frutti'?*

M: De kinderen zijn onze deelname aan het project al helemaal gewoon. Ze weten dat ze iedere week een stuk fruit krijgen en vinden dit echt wel leuk. Soms krijgen we zelfs te horen dat de kinderen thuis woensdag omdopen tot 'appeldag'. Wanneer zij dan de dagen van de week leren, zeggen ze vaak: maandag, dinsdag, 'appeldag', donderdag, vrijdag... Het is bijzonder goed dat het project voor hun zulke routine geworden is, maar we mogen hen natuurlijk geen verkeerde woorden aanleren.

Meestal hebben we geen problemen met kinderen die het fruit niet lusten. Het komt natuurlijk wel eens voor dat ze het fruit niet lusten of niet willen opeten, maar meestal zijn er hier geen problemen mee.

L: *Zijn er kinderen die niet deelnemen aan het schoolfruitproject? Welke zijn hier dan de redenen voor?*

M: Momenteel zijn er twee kinderen die niet ingetekend hebben op een fruitabonnement. Dit is vooral voor de ouders en principiële kwestie. Zij beweren dat zij zelf willen beslissen wanneer hun kind fruit eet en welke fruit hun kind eet, dat het niet aan de school is om dit voor hen te bepalen. Dat is natuurlijk hun goed recht, wij vragen hen wel om op de vaste fruitdag een stuk fruit mee te geven aan hun kind, maar ik weet niet of zij dit ook effectief doen. De leerkrachten waarbij deze kinderen in het klasje zitten, zijn op de hoogte van het feit dat deze kinderen niet deelnemen, zij krijgen dan ook geen stuk fruit mee naar de speelplaats tijdens de pauze.

L: *Wordt er binnen de school nog extra educatie georganiseerd rondom fruit, gezondheid en gezonde voeding?*

M: Vooral in het vierde leerjaar komt fruit, gezondheid en gezonde voeding voor in de WERO-lessen. De leerlingen van dit jaar zijn ook verantwoordelijk voor het composteren van de fruitresten.

De volledige school besteedt veel aandacht aan gezonde voeding. Er wordt jaarlijks een themaweek georganiseerd in verband met gezonde voeding, maar

eigenlijk zijn de meeste leerkrachten, inclusief mezelf, er continu mee bezig. Soms komt het voor dat ik tegen een leerling zeg: 'Je brengt de laatste tijd wel heel veel koekjes mee, hé?' Gewoon om hen erop te wijzen dat dit niet gezond is. Het beleid van de school verbiedt ook aan de kinderen om snoep mee te brengen naar school. Wanneer zij dit bijhebben, mogen ze het niet opeten. Dan moeten ze het terug in hun boekentas steken om mee naar huis te nemen.

Het beleid voor gezonde voeding op deze school is heel erg breed uitgewerkt. Iedereen neemt deel aan een projectweek rond gezondheid en gezonde voeding. We nemen altijd deel aan het gezonde ontbijt en we doen regelmatig projecten rond gezondheid en gezonde voeding. De leerlingen van het vierde leerjaar zijn bijvoorbeeld dit jaar naar een fruitsorteringsbedrijf geweest en de kinderen van de kleuterklas brachten al een bezoekje aan een boomgaard.

L: *Weet u of de leerlingen op andere dagen als de vaste fruitdag ook fruit van thuis mee naar school brengen als tussendoortje?*

M: Dit jaar zijn er heel veel kinderen die op eigen initiatief, of op initiatief van de ouders natuurlijk, fruit mee naar school brengen als tussendoortje. Dit is echter afhankelijk van jaar tot jaar, sommige jaren gebeurt dit bijna nooit. We proberen als school de ouders aan het begin van het jaar te stimuleren om hun kinderen fruit mee te geven aan de hand van een infobrief. Ik zeg de ouders van de kinderen in mijn klasje altijd dat ik het absoluut niet erg vind om het fruit dat zij aan hun kinderen meegeven te schillen. Ik heb hier absoluut geen problemen mee, dat weten de ouders ook, maar het hangt natuurlijk nog altijd af van hun eigen mentaliteit of zij hun kinderen fruit meegeven. Voor mij persoonlijk vind ik dat fruit en gezonde voeding een gewoonte moet worden, daarom probeer ik dit ook zoveel mogelijk te stimuleren in mijn klasje. Veel ouders geven hun kinderen echter gemakkelijheidshalve koeken mee naar school. Fruit is vaak moeilijk te transporteren en wanneer het geplet raakt, is dit zeker niet leuk voor de kinderen. Die verschillende bananen- en appeldoosjes die er de laatste tijd overal te koop zijn, zijn hiervoor echt wel een goede oplossing. We zien deze doosjes ook regelmatig opduiken in de klasjes en op de speelplaats. Het is natuurlijk een stuk gemakkelijker om op die manier fruit mee te nemen.

L: *Hoe groot is de steun van het thuisfront? Zijn de ouders enthousiast over het project?*

M: Ja, absoluut! De ouders zijn zeer enthousiast. We krijgen heel vaak de reactie dat zij het heel tof vinden dat hun kind iedere week fruit krijgt. Ze vinden het ook geweldig dat we hiervoor zoveel moeite willen doen en hun kinderen hierbij helpen. De ouders beseffen natuurlijk ook zelf dat gezonde voeding voor hun kind heel belangrijk is, als school willen wij hierin de opvoeding die zij hun kinderen hieromtrent geven op een positieve manier ondersteunen.

L: *Heeft u ooit overwogen om de hulp van ouders in te schakelen bij het wassen, schillen en pellen van het fruit?*

M: In het begin hebben we hier wel eens aan gedacht, maar uiteindelijk hebben we besloten dat het niet nodig was. Veel kinderen eten het fruit gewoon uit het vuistje. In de kleuterklassen schillen de kleuterleidsters het fruit voor de kinderen, in de eerste kleuterklas wordt de juf hierbij zelfs bijgestaan door de kinderverzorgster. Op die manier raakt alle fruit zeker op tijd geschild. Je zou ons

na al die jaren zelfs al wel bijna professionele schillers kunnen noemen, zo goed zit de routine er in.

L: *Wat is er volgens u goed aan het systeem van het schoolfruitproject?*

M: Ik vind het een zeer goed systeem. Het is natuurlijk ook een automatisme geworden op deze manier, dus veel hinder hebben we er niet mee.

Voor mij persoonlijk zou de school de kinderen wel iedere dag van fruit mogen voorzien! Ik ben hier echt een voorstander van, ik moedig de kinderen sowieso al aan om iedere dag fruit mee te brengen van thuis. Andere leerkrachten zouden het dagelijks voorzien van fruit misschien iets minder zien zitten, zij zouden misschien wel wat moeilijk kunnen doen in het begin.

L: *Denkt u dat het praktisch haalbaar zou zijn voor de school om de kinderen iedere dag van fruit te voorzien?*

M: Ik denk het wel. Het zou normaal gezien wel haalbaar zijn, maar we zouden er zeker en vast even aan moeten wennen. Eens er zich een routine gevormd heeft, zou dit geen problemen meer mogen opleveren.

L: *Wat vindt u dat er best zou veranderen aan het systeem van het schoolfruitproject?*

M: Ik geloof dat ik toch eens contact moet opnemen met het LOGO in verband met de subsidies. Ik denk dat er misschien verwarrende informatie verspreid is geweest aan het begin van het schooljaar. Ik denk niet dat de school omtrent de subsidies op dezelfde golflengte zat met het LOGO, dit is zeer spijtig. Misschien dat dit naar volgend schooljaar toe geregeld kan worden.

L: *Wat is tenslotte uw toekomstvisie in verband met de schoolfruitactie?*

M: We zijn als school zeker en vast van plan om dit project verder te blijven zetten. Het is blijvend! Iedereen is er zeer tevreden over, ik zie geen reden om de actie stop te zetten.

L: *Hartelijk bedankt voor dit interview. Ik wens u verder nog heel veel succes met het voortzetten van het schoolfruitproject 'Tutti Frutti' op uw school.*

M: Dank u wel, dat is zeer graag gedaan.

Bijlage 7 – Interview 5: Noëla Dewit (Gemeentelijke Basisschool 'De Negensprong')

Instelling:	Basis- en kleuterschool
Naam:	Gemeentelijke Basisschool De Negensprong
Contactgegevens:	Annonciadenstraat 1 3078 Everberg 027/59 96 22
Contactpersoon:	Noëla Dewit
Datum:	22/03/'10
Onderwerp:	Schoolfruitproject
Medium:	Mondeling interview

De Negensprong is de gemeentelijke basisschool van Everberg. Zij bestaat uit een basisschool en een kleuterschool. Enkel de basisschool neemt deel aan het schoolfruitproject 'Tutti Frutti' zoals omschreven staat op de website 'www.fruit-op-school.be'. Op de kleuterschool wordt eveneens een fruitproject georganiseerd, maar dit is niet in samenwerking met het LOGO. Aan het hoofd van deze school staat de directrice, Noëla Dewit.

Inhoud

L: *Ik heb vernomen dat u deelneemt aan de schoolfruitactie 'Tutti Frutti'. Hoe lang doet u hier reeds aan mee? Op welke manier bent u hiertoe gekomen?*

N: Ik weet niet precies hoe lang we al deelnemen aan het project. We doen al vrij lang mee, ik denk vanaf de start van het project.

We kregen jaren geleden informatie van LOGO omtrent dit schoolfruitproject. Daarna zijn we met de scholengemeenschap gaan samen zitten en is er besloten om deel te nemen aan dit initiatief. De voornaamste reden hierbij was dat we vonden dat kinderen bewust gemaakt dienen te worden van hun gezondheid en hoe ze deze kunnen verbeteren.

L: *Wat zijn voor u de belangrijkste aspecten waar rekening mee gehouden dient te worden bij het fruitaanbod?*

N: Voor de kinderen is het vrij belangrijk dat het fruitaanbod vertrouwde vruchten bevat. Wanneer zij de fruitsoort niet kennen, zullen zij sneller geneigd zijn om het fruit niet op te eten of gewoon weg te gooien. Wanneer er een minder gekende of geliefde fruitsoort geleverd wordt, merken wij dit duidelijk aan de containers.

Soms is het fruit dat geleverd wordt te hard om onmiddellijk op te kunnen eten, dit gebeurt echter slechts zeer sporadisch. Het is ook mogelijk dat het fruit een beetje smakeloos is. Hier bedoel ik mee dat bijvoorbeeld de pruimen nogal weinig smaak hebben wanneer zij buiten het pruimenseizoen geleverd worden. Dan heb ik soms wel een beetje mijn twijfels over de juiste timing van het inplannen van bepaalde vruchten.

Ik vind de afwisseling binnen het fruitaanbod eerder belangrijk, maar we moeten bij de keuze van het fruit rekening houden met hetgeen de kinderen lusten. Wanneer we dit niet doen, wordt het fruit veel te vaak weg gesmeten, dan mist het schoolfruitproject natuurlijk zijn effect.

Ik vind dat we hier op de kleuterschool een goed systeem hebben bedacht om de kinderen iedere dag fruit te laten eten. Hierdoor zijn er geen problemen over welk een geschikt fruitaanbod is voor de kinderen. We laten de kleuters momenteel elke dag een hapklare portie fruit meebrengen van thuis. Op die manier eten zij iedere dag fruit en krijgen zij zeker fruit mee dat zij lusten. Indien zij een fruitabonnement genomen zouden hebben, zouden zij veel vaker de neiging hebben om het fruit weg te gooien als ze het niet lusten of als ze er geen zin in hebben. Dit project loopt dus heel goed.

L: *Welke is uw fruitleverancier en op welke basis heeft u deze gekozen?*

N: Momenteel wordt het fruit geleverd door Sodexo, zij verzorgen eveneens de warme maaltijden hier op school. We hebben vroeger reeds met een paar andere leveranciers samengewerkt, maar hier waren we niet zozeer tevreden over. Het kwam soms voor dat een heel deel van het geleverde fruit reeds halfrot was. Dat is natuurlijk niet tolererbaar. Nu levert Sodexo het schoolfruit op dinsdag samen met de schoolmaaltijden. Dit systeem werkt, naar mijn mening, goed aangezien we aan het begin van onze samenwerking betere afspraken hebben kunnen maken met Sodexo en de kwaliteit van het fruit is gewoonweg beter.

L: *Komt het soms voor dat er problemen optreden bij de levering van het fruit?*

N: Neen, eigenlijk hebben we zeer weinig problemen met Sodexo. Meestal ontdekken ze zelf wanneer er een probleem is en dan nemen zij zelf contact met ons op om de fout recht te zetten.

Het komt soms wel eens voor dat er een pakket met fruit op de verkeerde school binnen de scholengemeenschap afgezet wordt. Deze fout komt echter slechts zeer beperkt voor en kan eveneens zeer eenvoudig opgelost worden. Meestal bellen we zelf al naar de andere vestigingen om na te gaan waar ons pakket geleverd is.

L: *Hoe verloopt de verdeling van het fruit op school zelf?*

N: Het fruit wordt door het onderhoudspersoneel afgeteld in mandjes. Deze mandjes worden dan in de klas gezet. De leerkrachten delen het fruit uit in de klas aan het begin van de pauze. Aan het begin van de onze deelname aan het project hadden we een oproep gedaan naar de ouders om te helpen bij het verdelen van het fruit, maar die hebben ondertussen afgehaakt.

L: *Hoeveel kost het fruitabonnement bij u op school?*

N: Het abonnement hier op school kost 4,50 euro voor de ouders. Het is wel zo dat wij de kinderen niet gedurende dertig weken van fruit voorzien, maar gedurende vijfendertig weken. Wij krijgen eveneens subsidies van de Europese commissie.

L: *Heeft u opmerkingen over deze subsidies? Bijvoorbeeld over de aanvraag of het verkrijgen hiervan?*

N: De combinatie van het uitvoeren van het schoolfruitproject en de subsidieaanvragen is gewoon te veel. Ik heb het gevoel dat we als school gebruikt worden. We worden in principe opgezadeld met het schoolfruitproject, omdat het de verantwoordelijkheid is van scholen om de kinderen meer bewust te maken

van gezondheid en gezonde voeding. Wanneer we dan daarnaast ook nog zoveel extra administratieve belasting moeten opvangen om deze subsidies te verkrijgen wordt het project eerder een last dan een zegen.

Wanneer er geklaagd wordt over de extra belasting die de aanvraag van deze subsidies met zich meebrengt, dan wordt hierop gereageerd dat we deze subsidies toch niet móeten aanvragen, dat dit niet verplicht is. Het is echter zo dat de media zeer veel gecommuniceerd heeft omtrent deze subsidies. Hierdoor verwachten veel ouders dat zij van deze extra bijdrage kunnen genieten. Wanneer wij deze subsidies niet zouden aanvragen voor onze school, is het goed mogelijk dat wij zeer veel klachten zouden krijgen van de ouders.

De aanvraag van de subsidies op zich levert zeer veel extra administratie op, we moeten echt wel zeer veel moeite doen om de subsidies in handen te krijgen. Er zijn me vaak heel veel zaken niet duidelijk. We moeten zeer veel verschillende dingen invullen en aanduiden en dit moet dan ook nog eens zeer vaak opnieuw gebeuren. Ik vind dat we hierbij misschien te weinig begeleiding hebben gekregen.

We hadden als school besloten om driemaandelijks de administratieve rompslomp in verband met de subsidies in orde te brengen. We waren dit echter de laatste keer bijna vergeten. Gelukkig dachten we er nog net op tijd aan, maar toen scheelde er van alles met het e-loket en kregen we dit niet klaar. We belden hiervoor naar de helpdesk, zij zouden ons terugbellen, maar zij hebben dit nooit gedaan. Toen kregen we achteraf een melding dat we dringend onze subsidieaanvraag moesten vernieuwen, dat was toch wel pure ironie.

L: *Hoe wordt voor de rest de administratie rond het schoolfruitproject geregeld, bijvoorbeeld met de leverancier?*

N: Het fruit wordt maandelijks gefactureerd van de leverancier naar ons toe. Er wordt hiervoor een aparte factuur opgemaakt, naast de factuur voor de schoolmaaltijden. De ouders betalen aan het begin van het schooljaar het volledige bedrag van het fruitabonnement aan de school.

L: *Heeft u opmerkingen over het verloop van het fruitmoment of over de extra belasting die dit met zich meebrengt voor school en leerkrachten?*

N: Het fruitmoment levert sowieso extra werk voor de leerkrachten, zij moeten immers het fruit uitdelen in de klas. Soms is het zo dat de kinderen wanneer de bel van de pauze gegaan is, al in de gangen zijn om naar buiten te lopen wanneer de leerkrachten zich realiseren dat het fruit nog uitgedeeld moet worden. Dan roepen zij alle kinderen die een fruitabonnement hebben terug naar de klas om hun stuk fruit op te halen. Ik zie echter ook zeer vaak dat de fruitmandjes niet leeg geraken of we zien na de pauze aan de containers dat het fruit niet opgegeten wordt. We hebben er de beste bedoelingen bij om dit project te organiseren, maar misschien is dit toch niet helemaal haalbaar gedurende het hele schooljaar.

Het onderhoudspersoneel van de school en ikzelf staan ook iedere fruitdag klaar om de kinderen op de speelplaats te helpen met het opeten van het fruit. We zullen het fruit niet schillen, maar als ze willen kunnen we de appels bijvoorbeeld wel in stukken verdelen met onze appelsnijders. Wanneer de kinderen toch de schil niet willen opeten, zeggen we hen dat ze dan best tot aan de schil eten en

die daarna dan wegsnijten. Op een andere manier zou het denk ik praktisch niet haalbaar zijn voor de school om een fruitmoment te organiseren.

L: *Krijgen de kinderen voldoende tijd om het fruit volledig op te eten?*

N: De kinderen krijgen een volledige pauze de tijd om hun stuk fruit op te eten. Ik denk dat dit zeker wel tijd genoeg is. Het zijn vooral de kinderen uit de lagere graden van de basisschool die eventueel nog wat hulp nodig hebben bij het opeten van hun fruit, voor de anderen is er zeker geen probleem om hun fruit op te eten vooraleer de bel opnieuw gaat.

L: *Heeft u enig idee hoe de kinderen zelf staan ten opzichte van de fruitactie? En kent u de houding van de ouders hieromtrent?*

N: Hier heb ik eigenlijk niet zo heel goed zicht op.

Bij de kinderen hangt het enthousiasme over het schoolfruitproject vaak af van de mentaliteit van de ouders en of het de keuze was van de ouders om in te tekenen op een fruitabonnement. Wanneer de kinderen zelf niet willen deelnemen aan het project, maar zij worden verplicht door de ouders, dan zijn zij natuurlijk heel wat minder enthousiast. Ik weet ook niet of er veel ouders zijn die hun kinderen op andere weekdays ook fruit meegeven naar school.

Op de mening van de ouders heb ik ook niet echt een goed zicht, zelfs niet vanuit de vergaderingen van het oudercomité. Het is mij niet duidelijk in hoeverre de ouders de actie steunen. Soms wordt er wel aangegeven door ouders die meerdere kinderen op onze school hebben dat zij de verschillende projecten op de basisschool en de kleuterschool verwarrend vinden.

Aan het begin van het schooljaar komt het wel eens voor dat ouders het aangegane fruitabonnement na enkele weken willen opzeggen. Dit is dan meestal omdat zij niet tevreden zijn over de kwaliteit van het fruit of omdat het kind zelf aangegeven heeft dat hij of zij het niet lust.

L: *Zijn er veel kinderen die niet deelnemen aan de schoolfruitactie? Wat zijn hier de meest voorkomende oorzaken voor?*

N: Binnen de lagere school zijn er ongeveer 117 leerlingen, hiervan doen er 85 mee met de schoolfruitactie, dat is ongeveer twee derde. De meeste kinderen die geen fruitabonnement aangaan, geven aan dat zij geen fruit lusten, maar er zijn ook ouders die niet intekenen op de fruitactie omdat zij hun kinderen zelf al van fruit voorzien of omdat hun kinderen al dagelijks fruit eten.

L: *Wordt er op uw school, naast de wekelijkse fruitdag, ook nog extra educatie voorzien rondom de thema's fruit, gezondheid en gezonde voeding?*

N: Jazeker. Onze school organiseert projectweken omtrent deze onderwerpen. Deze weken zijn echter beperkt tot binnen de klassen, zij zijn niet algemeen. Niet elke klas organiseert zulke weken, dit is afhankelijk van hetgeen vooropgesteld wordt door het leerplan.

L: *Wat is er volgens u goed aan het systeem van het schoolfruit?*

N: Je kan op school duidelijk een positieve evolutie merken van meer fruit eten. De kinderen van de lagere school eten nu minstens één keer in de week fruit, de kinderen van de kleuterschool zelfs iedere dag. Dit is sowieso al meer fruit dan

vooraleer het project van start was gegaan. Ik vind het al een zeer positief punt dat we zover gekomen zijn.

L: *Wat moet er volgens u veranderen aan het systeem van het schoolfruit?*

N: Het systeem van de subsidies, daar is nog heel wat werk aan. De manier waarop de subsidies aangevraagd moeten worden, al dat extra administratieve werk, daar mag echt wel iets aan veranderen. Wanneer ik het systeem van de schoolfruitsubsidies vergelijk met de aanvraag voor de subsidies van schoolmelk, dan merk ik toch wel een heel groot verschil. Bij de schoolmelk is er veel minder administratief werk. Als school wordt je hierbij een beetje aan het handje gehouden, die extra ondersteuning maakt het natuurlijk veel gemakkelijker.

Ik vind die subsidies echt een show. Het werd allemaal zo mooi verkocht in de media, maar als school zijn we hier nu wel de dupe van. Er werd de ouders een belofte gedaan van subsidies en dus een prijsvermindering van het fruitabonnement. Zij verwachten dus van de school dat deze hierin meegaat en voor hen die prijsverlaging regelt. De school moet dus wel een aanvraag doen voor deze subsidies, want anders gaan ofwel de ouders protesteren ofwel klopt aan het einde van de rit de rekening niet en moet de school het verschil bijbetalen. Dit is echt niet de bedoeling. Ik snap het soms niet zo heel erg goed. Er worden zoveel subsidies uitgereikt aan het onderwijs, waarom moeten wij juist voor deze subsidies zoveel moeite doen?

L: *Wat is u toekomstvisie voor het schoolfruitproject bij u op school? Bent u van plan om dit in de komende jaren verder te blijven zetten? Bestaat er volgens u de mogelijkheid om het project uit te breiden naar meerdere dagen in de week?*

N: Wij zijn als scholengemeenschap zeker van plan om het project verder te blijven zetten. Ikzelf zou echter liever opteren voor optie van 'fruit in de boekentas' in plaats van het fruitabonnement, maar dit is een beslissing die genomen wordt met de scholengemeenschap. Ik zou graag willen dat de lagere school hetzelfde systeem zou gaan volgen als de kleuterschool. Dit praktisch misschien wel moeilijk na te gaan, maar er zijn andere problemen die zich op die manier niet stellen. Wanneer de kinderen fruit meebrengen van thuis, heeft de school geen extra administratieve belasting en geen last met het aanvragen van subsidies. De kinderen hebben dan meteen ook fruit bij wat ze sowieso zelf lusten, dus daar zijn dan ook geen problemen mee.

L: *Mevrouw Dewit, hartelijk bedankt om dit interview te willen afleggen. Ik wens u verder nog veel succes met het voortzetten van het 'Tutti Frutti'-project.*

N: Dat is graag gedaan.

Bijlage 8 – Interview 6: Anja Preuveneers, Diana Ons, Arlette Van Keijenberg (Kleuter- en basisschool 'De Winge')

Instelling:	Kleuter- en basisschool
Naam:	De Winge
Contactgegevens:	Halensebaan 16 3390 Tielt-Winge 016/46 02 28
Contactpersonen:	Anja Preuveneers Diana Ons Arlette Van Keijenberg
Datum:	23/03/'10
Onderwerp:	Schoolfruitproject
Medium:	Mondeling interview

'De Winge' is een school waar kleuter- en basisonderwijs samen gehuisvest is. Anja Preuveneers, de directrice, wordt op deze school bij het organiseren van het schoolfruitproject 'Tutti Frutti' bijgestaan door de twee administratieve medewerksters Diana Ons en Arlette Van Keijenberg.

Inhoud

- L: *Ik heb vernomen dat uw school deelneemt aan de schoolfruitactie 'Tutti Frutti'. Hoe lang doet uw school hier reeds aan mee?*
- D: We doen hier al zeker enkele jaren aan mee, ik denk al vijf of zes jaar.
- Arl.: Ik zal het even opzoeken in de boekhouding. We nemen al sinds 2006 deel aan dit project. Dan is dit nu al het vierde schooljaar dat we hieraan meedoen.
- L: *Hoe is uw school in contact gekomen met het project en waarom heeft u uiteindelijk besloten om hieraan deel te nemen?*
- D: Daar weet de directrice normaal gezien meer over.
- Anja: We zijn met het schoolfruitproject in contact gekomen door documentatie die we ontvingen van het LOGO. Daarna zijn we gaan samen zitten met de hele scholengemeenschap en hebben we besloten dat het wel de moeite waard was om deel te nemen aan het project. Deze actie past ook volledig binnen het gezondheidsbeleid dat onze school vooropstelt.
- L: *Wat vindt u belangrijke voorwaarden waaraan het fruitaanbod voor de kinderen moet voldoen?*
- D: De directrice wil graag dat er zoveel mogelijk soorten verschillend fruit aangeboden worden aan de kinderen. Dit alles moet natuurlijk wel binnen een bepaalde prijs vallen. Deze week zouden de kinderen normaal gezien nectarines krijgen, maar de leverancier belde ons vorige week dat dit fruit momenteel heel erg duur was. Op het moment zou één nectarine ongeveer tachtig cent kosten, dit is natuurlijk wel heel erg veel voor één stuk fruit. Daarom hebben we besloten om dan maar een ander soort fruit aan te bieden, dat ietsje beter betaalbaar was.

Anja: Ik vind het heel belangrijk dat kinderen met zoveel mogelijk soorten fruit kennismaken. Onbekend is onbemind, zoals ze zeggen. Daarom vind ik het ook zeer belangrijk dat de kinderen sowieso hun stuk fruit proeven, zelfs als ze niet bekend zijn met de soort.

D: Aan het begin van het schooljaar wordt er een kalender aangemaakt waarop alle fruit staat dat gedurende het hele jaar aangeboden gaat worden. De kinderen krijgen deze kalender ook mee, zodat zij op voorhand weten welk fruit ze gaan krijgen. Directrice probeert ook soms om wortelen of kerstomaatjes aan de kinderen te geven, op die manier leren ze dat dit ook als tussendoortje gegeten kan worden.

Anja: Dit sluit dan ook mooi aan binnen de lessen om het verschil tussen groenten en fruit te leren.

D: Voor de kinderen van de lagere school tellen we het fruit af in grote plastic zakken. Voor de kindjes van de kleuterschool snijden we het fruit in stukjes, soms zelfs in heel kleine stukjes voor de kleintjes. De kinderen van de eerste twee jaren van de lagere school hebben soms ook nog wat hulp nodig met het pellen of zo, maar dit valt goed mee.

Anja: Om de last voor de leerkrachten niet te hoog te maken, zijn er ouders en grootouders die op woensdag om negen uur komen helpen om het fruit te tellen en te snijden. Dit zijn ongeveer iedere week dezelfde twee à drie mensen, zij doen dit op vrijwillige basis. Aan het einde van het jaar geef ik hen natuurlijk ook altijd een klein presentje om aan hen te laten zien dat hun werk echt wel gewaardeerd wordt.

Ik heb aan het begin van onze deelname aan het schoolfruitproject ook eens geïnformeerd om misschien biofruit te voorzien voor de kinderen. Dit is echter niet doorgegaan omdat ik het aanbod van biofruit te beperkt vond. Het enige wat je dan kan krijgen zijn appels en peren en af en toe een banaan of een mandarijntje. Dat vond ik veel te weinig, zo leren de kinderen niets nieuw kennen.

Ik heb ook een jaar ananas opgenomen in de kalender, maar daar ben ik nu toch wel van afgestapt. Dit is een vrucht waarop vrij veel kinderen een allergische reactie kunnen doen en dat wilde we niet riskeren. Wanneer een kind allergisch is aan een bepaald soort fruit verwachten wij dat de ouders ons dit melden, dan kunnen we hier rekening mee houden.

L: *Met welke leverancier heeft uw school een contract afgesloten en op basis waarvan heeft u voor deze leverancier gekozen?*

D: Onze fruitleverancier is 'Versland'. Dat is een Limburgse firma die hier een fruitwinkel in de buurt heeft. Ik denk dat hij ook een vestiging heeft in Lummen en in Beringen.

Anja: We hebben voor deze leverancier gekozen om enkele redenen. Ten eerste was 'Versland' de meest dichtbij zijnde leverancier die deelnam aan het schoolfruitproject. We hebben hier nergens een veiling in de buurt of een colruyt, dus dat was geen optie.

D: Ik ga het fruit iedere woensdagmorgen ook zelf ophalen, daarom is het ook handig dat de leverancier vrij dichtbij gelegen is.

Anja: Ten tweede zijn we zeer tevreden over de kwaliteit van de leverancier. Zowel over het fruit als over de service. Het fruit is altijd zeer lekker en de leverancier houdt zelf ook de kwaliteit en de prijs van het fruit in het oog. We hebben een zeer goede communicatie met hen en zij zijn zeer flexibel. Wanneer het fruit bijvoorbeeld op het moment dat het ingepland is vrij duur is, zullen zij ons contacteren om te vragen of er een andere soort gezocht moet worden. En wanneer om de een of de andere reden de bestelling niet door hoeft te gaan, maken zij hier eveneens geen probleem van. Zo hebben we eens ergens een hele hoop gratis appels gekregen, toen hebben we de leverancier gebeld en de bestelling kunnen annuleren. Er wordt hier nooit een probleem van gemaakt.

L: *Heeft u ooit al problemen gehad met uw leverancier?*

D: Neen, ik denk het niet. Ik ga het fruit zelf afhalen bij de leverancier vooraleer ik naar school kom. Meestal staat dat fruit op tijd klaar bij de leverancier, als dit niet het geval is dan komt de leverancier het fruit zelf nog brengen.

Het aantal stukken fruit is meestal juist. Het uittellen per klas doen we hier zelf nog op school, dat doet de leverancier niet. Wij hebben dan een klassenlijst met alle kinderen op en dan doen we dat aantal stukken fruit in een plastic zak met nog een extra stuk voor de leerkracht. Voor de kleuterklas doen we het fruit in potjes, dit geeft wel heel wat afwas achteraf.

Soms snijden we ook niet al het fruit voor de kleintjes van de kleuterschool. Die eten niet zo heel erg veel fruit en een heel stuk krijgen ze vaak niet op. We geven dan ook nog enkele hele vruchten mee naar de klas, deze worden dan vaak de volgende dag nog gesneden en opgegeten.

Anja: De leverancier is echt zeer flexibel. Wanneer er soms kinderen op uitstap gaan op woensdag, of er is een pedagogische studiedag, dan is het moeilijk om de kinderen het fruit te bezorgen. Bij een uitstap proberen we het fruit vroeg genoeg hier te hebben, zodat de kinderen het mee kunnen nemen. Wanneer er een pedagogische studiedag is op woensdag doet de leverancier er niet moeilijk over om het fruit op een andere dag klaar te zetten. Hij weet ook dat we geen subsidies krijgen als we niet aan dertig fruitweken per schooljaar geraken.

L: *Wie betaalt er voor het schoolfruitabonnement? Krijgt u subsidies van de gemeente of de overheid?*

Anja: De kinderen en de ouders betalen niets voor het fruitabonnement, voor hen is het volledig gratis, de school dekt alle kosten. We zijn van mening dat het beter is om geld uit te geven aan een schoolfruitproject dan aan snoep- of frisdrankautomaten.

De school doet jaarlijks een investering van 10 euro per kind. In het begin van onze deelname aan het schoolfruitproject 'Tutti Frutti' kregen we een subsidie van de scholengroep uit. Deze bijdrage bedroeg 2,50 euro per kind, de rest moesten we zelf nog bijleggen. Nu krijgen we geen subsidies meer van de scholengroep, maar krijgen we de subsidies van het Agentschap voor Landbouw en Visserij. Tenminste, als we ze krijgen, want we hebben hier nog niets van gehoord of ontvangen.

L: *Heeft u problemen ondervonden bij het aanvragen van de subsidies?*

Anja: Ikzelf niet, aangezien ik mij hier niet mee bezig hou, maar mijn medewerkers wel. Ik heb van hen al vernomen dat het meestal niet duidelijk is en zeer omslachtig.

Arl.: Inderdaad! Die subsidies komen van het Agentschap voor Landbouw en Visserij, zij worden pas sinds dit jaar uitgereikt. We hebben al heel veel last gehad met het invullen van de subsidieaanvragen, deze moeten trimesterieel ingevuld worden op de computer.

Wanneer wij bijvoorbeeld binnen één trimester tweemaal dezelfde fruitsoort gekregen hebben, kan ik deze twee facturen niet apart ingeven op het e-loket. Dan moeten we deze twee aparte fruitmomenten samentellen, maar dit is soms nogal moeilijk aangezien de facturen van 'Versland' niet altijd in dezelfde eenheid weergegeven zijn. Soms staat de ene factuur in kg en op de andere wordt er per stuk geteld. Dit is zeer moeilijk voor ons om dit dan samen te tellen.

We hebben aan het begin van het schooljaar een bundeltje gekregen om te leren werken met het e-loket. Wij dachten dat dit een handleiding was die duidelijk uitlegt wat we moeten doen, maar niets is minder waar. Het zijn slechts twee pagina's die je alleen maar helpen met het opstarten van je e-loket, maar het helpt je achteraf niet verder wanneer er iets niet duidelijk is. Dit was echter toch wel nodig geweest, want soms kan ik er kop noch staart aan krijgen. Een beetje extra begeleiding was wel handig geweest.

Laatst heb ik de aanvraag gedaan voor het vorige trimester. Ik was van mening dat het gelukt was en dat alles in orde was en toen kreeg de directrice toch nog ineens een e-mail dat we dringend onze aanvraag moesten invullen. Daar snapte ik toch niet zo heel veel van. Het toppunt was dan ook nog eens dat er in die mail vermeld stond dat de subsidies verminderd zouden worden wanneer de aanvraag niet op tijd ingediend was, terwijl ik er van overtuigd was dat de aanvraag gelukt was. Deze mogelijke vermindering staat ook nergens anders vermeld, alleen in dat mailtje. Ik vind eigenlijk dat dit ook wel in de 'handleiding' had mogen staan.

Het aanschaffen van een kaartlezer voor de elektronische identiteitskaart is ook een extra investering voor de school, ik vraag me af of dit eigenlijk wel nodig is.

Ik was zojuist bezig met het ingeven van de factuur van vorige maand en ik stuitte alweer op problemen. Ik kan absoluut niet vinden hoe ik het nieuwe factuurnummer in moet voeren. Er zou volgens mij toch eens een degelijke handleiding opgesteld moeten worden voor het e-loket of men zou het e-loket eens stevig onder handen moeten nemen en vereenvoudigen. Het kan volgens mij niet zijn dat wij de enige school zijn die problemen hebben met deze subsidieaanvragen.

L: *Welke administratieve beslommelingen komen er voor u nog kijken bij uw deelname aan de schoolfruitactie?*

Arl.: We krijgen maandelijks een factuur van de leverancier. Deze bon houden wij bij en wij storten het gevraagde bedrag. De bedragen die op de factuur vermeld staan kloppen altijd, we hebben nog nooit problemen gehad bij de facturatie van het fruit.

L: *Zijn er bepaalde factoren die bij het schoolfruitproject komen kijken die voor extra belasting zorgen?*

D: Ik heb nog nooit gehoord van leerkrachten dat zij aangeven dat het schoolfruit voor hun een extra last met zich meebrengt. De kleuterleidsters zouden misschien nog recht hebben van te klagen omdat zij veel werk in het fruit zouden moeten steken, maar door het inschakelen van vrijwilligers wordt de extra last die het fruit met zich mee zou brengen voor de kleuterleidsters tot een minimum herleidt.

Anja: Hierdoor zijn we natuurlijk ongelofelijk blij met deze schilouders. We laten hen vaak het fruit zelf naar de klassen brengen, dat geeft soms een extra stimulans voor de kinderen. Zij vertellen hier vaak ook thuis over, bijvoorbeeld 'De mama van X was vandaag op school met het fruit' of 'De oma van X heeft vandaag geholpen om het fruit te snijden'. De kinderen praten en ook onder elkaar over, bijvoorbeeld 'Hey X, ik heb uw mama zojuist gezien met het fruit' of 'uw opa liep juist door de gang met fruit, ik heb hem gezien'. Het is natuurlijk leuk voor de vrijwilligers dat zij op die manier meer betrokken zijn bij het project en de bedeling. Hun werk wordt echt wel gewaardeerd, daarmee dat ik aan het einde van het schooljaar altijd een klein geschenkje probeer te voorzien. Ik vind het wel spijtig dat het altijd dezelfde ouders zijn die komen helpen, maar ik ben al zeer blij dat zij dat voor ons willen doen.

D: Soms is het ook zo dat er bepaalde klassen op uitstap gaan op de fruitdag. Wanneer zij dit op voorhand vermelden, kunnen we er voor zorgen dat de kinderen het fruit mee krijgen als tussendoortje op hun uitstap.

Anja: Er kruipt toch ook wel heel wat tijd in het tellen, klaarmaken en snijden van het fruit. Diana gaat het fruit 's morgens halen en komt rond twintig voor negen hiermee aan op school. Dan begint men met tellen, snijden en schillen. Het is best mogelijk dat men hier mee bezig is tot tien uur. Nu ja, het is misschien ook een beetje onze eigen schuld omdat wij graag willen dat al het fruit op voorhand gewassen wordt. En het wassen van bijvoorbeeld 220 appels is niet op één twee drie gebeurd. We creëren op die manier misschien ook wel extra werk, maar we vinden dat dit nodig is.

Ikzelf, als directrice, ondervind niet zo heel erg veel last van onze deelname aan de schoolfruitactie 'Tutti Frutti'. De enige belasting die het project voor mij met zich meebrengt, is het opstellen van de fruitkalender aan het begin van het schooljaar. Vroeger ging ikzelf het fruit ophalen bij de leverancier, maar dat doe Diana nu. Daar verlies ik dus ook al geen tijd meer mee.

L: *Wanneer krijgen de kinderen hun fruit? Krijgen zij ook voldoende tijd om het fruit op te eten?*

D: De kinderen krijgen het fruit voordat de pauze begint. De kinderen van de basisschool nemen het fruit mee naar buiten, de kinderen van de kleuterklas eten het fruit in de klas op voordat zij naar buiten gaan. Ik denk dat dit zeker wel voldoende tijd is voor hen om hun stuk fruit op te krijgen.

L: *Wat geven de kinderen zelf aan over de fruitactie? Zijn zij hier enthousiast over?*

Anja: De kinderen zijn het helemaal gewend dat zij iedere woensdag een stuk fruit krijgen. Toen ikzelf bij het begin van het project het fruit ging halen, kwamen de kinderen mij soms aan de ingang van de school al tegemoet om te vragen welk fruit we die dag gingen eten.

D: Het ene kind eet natuurlijk liever fruit als het andere, of lust de ene soort al meer als de andere, maar we hebben hier vrij weinig problemen mee. Als de kinderen of de ouders weten dat er een fruitsoort op het menu staat dat de kinderen niet lusten, geven de ouders vaak zelf een ander soort fruit mee dat de kinderen wel lusten.

We houden ook rekening met allergieën die bepaalde kinderen hebben of speciale noden van sommige kinderen. Wanneer een kind allergisch is aan een bepaald soort fruit, zorgen we altijd voor een alternatief. Dit is natuurlijk wel alleen maar mogelijk wanneer we op de hoogte zijn van deze allergie. Soms vergeten we wel eens als er een kind allergisch is, maar dan komen ze het ons wel zeggen. De kinderen weten dit vaak zelf goed genoeg.

Arl.: We moeten ook wel rekening houden met het aanbod dat de school zelf heeft. Wanneer we zelf ergens een overschot van hebben heeft het niet veel zin om een nieuwe bestelling te plaatsen. Het is al eens gebeurd dat we na de sportdag enorm veel fruitsap over hadden. Toen hebben we de bestelling van fruit voor die week afgezegd en hebben we de kinderen fruitsap in de plaats gegeven.

Anja: We hebben ook een tijdje geleden gratis appels gekregen van Trudo. Wij kopen bij deze leverancier al onze fruitsappen aan en daarom kregen we gratis appels voor alle kinderen. Toen hebben we onze levering ook afgezegd die week. Onze leverancier maakt daar geen problemen van, hij is hier zeer flexibel in.

L: *Zijn er kinderen die niet meedoen aan de schoolfruitactie? Weigeren zij om mee te doen?*

D: Ik denk niet dat er kinderen zijn die niet meedoen. Het is natuurlijk ook gratis, de ouders moeten niets bijdragen, daarom is er natuurlijk een hele lage drempel om deel te nemen. Als de kinderen natuurlijk een bepaald fruitsoort niet lusten, zullen ze het niet eten, maar over het algemeen doen ze allemaal goed mee. De kinderen zijn er vaak echt wel op gebrand om fruit te eten. Ze zijn enthousiast en nieuwsgierig.

L: *Welke reacties krijgt u van de ouders?*

D: Eigenlijk krijgen we niet zo heel erg veel reacties van de ouders, ook heel weinig positieve reacties. Ouders klagen natuurlijk veel liever dan dat ze positief zijn over iets. Er zijn er wel enkelen die positief reageren over het schoolfruitproject, maar dit is echt wel heel weinig.

Arl.: Het is niet zo dat we wel veel negatieve reacties krijgen hoor. We krijgen doorgaans gewoon geen reacties over het project. De ouders zijn het ondertussen zo gewoon, zij staan er niet bij stil dat dit de school veel moeite en geld kost. Soms krijgen we van de ouders wel een opmerking als het fruit dat geleverd wordt niet hetzelfde is als hetgeen op de lijst staat.

Anja: Soms krijgen we wel de reactie van de ouders dat zij zeer tevreden zijn dat we de kinderen verplichten van tenminste van het fruit te proeven. Wanneer de kinderen in groep een onbekend stuk fruit aangeboden krijgen, hebben zij vaak de neiging van dit toch te proeven of op te eten omwille van de groepsdruk. Ouders zijn hier dan best wel tevreden over omdat wij hier op school hun kinderen fruit kunnen leren eten dat zij thuis altijd geweigerd hebben.

L: *Zijn er ook kinderen die buiten op de vaste fruitdag ook fruit mee naar school nemen als tussendoortje?*

D: Hier heb ik eigenlijk niet zo een heel goed zicht op. Ik denk niet dat er veel kinderen zijn die dit doen. er hangt natuurlijk ook veel van de mentaliteit van de ouders af. We zien wel dat de kinderen fruitsap meebrengen naar school, vooral tijdens de middagpauze zie je dit veel. Echt vers fruit zien we echter zeer zelden, kinderen zullen sneller een koek of een boterham mee hebben om op te eten.

L: *Wordt er op uw school buiten het vaste fruit moment ook nog extra educatie gegeven rondom fruit of gezonde voeding?*

D: Ja, we horen regelmatig dat ze in de klassen bezig zijn met fruit en groenten. er wordt regelmatig fruitsla gemaakt of appelmoes, fruitspiesjes, soep...

Anja: Het gezondheidsbeleid van onze school is zeer uitgebreid. We zijn eigenlijk het hele jaar door in alle klasjes in alle jaren bezig met gezonde voeding en gezondheid. We gaan hier ook zeer ver en breed in. Nu komt bijvoorbeeld de Paasperiode eraan. De kinderen zullen dan weer zeer veel in contact komen met chocolade, snoep en andere zoetheid, daarom wordt er nu in verschillende klassen aandacht besteed aan tand- en gebitsverzorging.

We proberen ons gezondheidsbeleid zo actueel mogelijk over te brengen naar de klasomgeving. Toen er aan het begin van het schooljaar zoveel te horen was in verband met de Mexicaanse griep, hebben we in alle klassen les gegeven over hoe je het beste je handen kan wassen.

Eigenlijk zijn we als school continu bezig met gezondheid en gezonde voeding. Dit vind ik ook noodzakelijk, het is voor mij zeer normaal. Goede en gezonde gewoontes moet men aanleren en dat kan men alleen maar bereiken wanneer met deze continu herhaalt.

We worden gesteund in ons gezondheidsbeleid door Sodexo, de leverancier van de warme maaltijden hier op school. Hun aanbod is de laatste jaren sterk verbeterd en een heel stuk gezonder geworden. Zij gebruiken nu veel minder sauzen en ze maken veel meer gezonde bereidingen. Als dessert bieden zij nu ook minstens één keer per week een stuk fruit aan en soms krijgen de kinderen ook yoghurt. Het aanbod van ijs en andere zeer ongezonde desserts beperkt zich vaak slechts tot één keer om de twee weken.

L: *Heeft Sodexo zelf het initiatief genomen om zijn maaltijden te verbeteren of was dit op vraag van de school?*

Anja: Wij hebben regelmatig een overleg met de scholengroep waarbij ook een vertegenwoordiger van Sodexo aanwezig is. Hier worden dat opmerkingen gemaakt over het aanbod van de maaltijden op de scholen. Zo werd er wel al eens vermeld dat er misschien best vaker een stuk fruit ingelast werd als dessert. Zij houden dus echt wel rekening met de opmerkingen die gemaakt worden.

L: *Heeft u er ooit al aan gedacht om met Sodexo in zee te gaan als leverancier voor de schoolfruitactie? In sommige andere basisscholen levert deze firma naast de warme maaltijden ook het schoolfruit.*

Anja: Ah, dat wist ik niet. Eigenlijk heb ik daar ook nog niet over nagedacht. We zijn het schoolfruitproject opgestart met 'Versland' als leverancier er we zijn heel

tevreden over hen. We hebben nog nooit een overstap naar een andere leverancier overwogen.

L: *Wat is er volgens jullie goed aan het systeem van het schoolfruitproject?*

D: Ik vind de manier waarop het project hier verloopt zeer goed. Het is over het algemeen een goed en duidelijk systeem dat makkelijk uit te voeren is. Plus dan nog het feit dat 'Tutti Frutti' op onze school volledig gratis is voor de ouders en kinderen. Dat vind ik toch wel een mooi gebaar van de school naar de ouders toe, een tegemoetkoming zeg maar. Fruit is tegenwoordig best wel prijzig, wanneer je kind dit dan gratis kan krijgen op school, dat lijkt me toch mooi meegenomen.

Anja: Ik vind dat we zeker fruit moeten blijven aanbieden aan de kinderen. Het groepsgebeuren is meteen ook een aanmoediging voor de kinderen om fruit te eten. Door het schoolfruitsysteem op onze school en de groepsdruk leren ze ook nieuwe dingen eten die ze anders misschien nooit geproefd hadden.

L: *Wat zou er volgens jullie het beste veranderen aan het systeem van het schoolfruitproject?*

Arl.: Het subsidiesysteem is zeer ingewikkeld, daar zou zeker iets aan moeten veranderen. Ik vind het niet logisch dat wij als school zoveel moeite moeten doen om deze subsidies vast te krijgen.

D: Voor de rest zijn er niet echt dingen die we graag zouden zien veranderen. Soms is het wel zo dat de vaste schilouders niet kunnen komen, dan sta ik er bijna helemaal alleen voor om het fruit te wassen en te schillen. De leerkrachten moeten dan een handje bijspringen en dat zorgt natuurlijk voor hun ook voor heel wat extra werk.

Anja: Ik denk dat het hele systeem toch wel iets eenvoudiger zou kunnen. Als het fruit nu eens gewoon aangeboden zou worden van het ministerie uit? Op die manier zouden wij als school minder moeite moeten doen en zouden we minder tijd moeten spenderen aan ingewikkelde subsidieaanvragen.

We ondernemen hier op school ook geen poging om deel te nemen aan de schoolfruitwedstrijd die door het LOGO georganiseerd wordt. Je weet wel, zo die actie waarbij je er stuk fruit of per half stuk fruit een stickertje moet kleven. We hebben dit geprobeerd, maar dit werkt niet zo goed. We doen wel mee aan een kiwiactie, deze staat bij de kinderen ook wel beter bekend als 'De kiwiactie van de ballen'. De kinderen mogen dan iedere keer dat ze een kiwi eten een stickertje op een kalender plakken, wanneer er twintig stickertjes op de kalender plakken, krijgen zij een bal. Het valt echt wel op dat er in die periodes veel meer kiwi's gegeten worden.

L: *Wat is tenslotte de toekomstvisie van de school voor het schoolfruitproject? Bestaat het plan om de actie verder te blijven zetten? Is er eventueel mogelijk tot uitbreiding van het aantal fruitdagen.*

D: Ik denk dat de school zeker zal blijven deelnemen aan de schoolfruitactie. Het is een zeer goed initiatief. Ik denk wel niet dat er een uitbreiding komt naar meerdere fruitdagen, het is zo wel voldoende. Qua gezondheid zal één stuk fruit per week natuurlijk niet volstaan, maar qua hetgeen verder nog bij de actie komt kijken volstaat één fruitdag wel. Het moet natuurlijk ook haalbaar blijven.

Anja: De school is sowieso van plan om deel te blijven nemen aan het schoolfruitproject 'Tutti Frutti'. We zijn hier vier jaar geleden mee gestart en vinden dat dit zeker zou moeten blijven duren.

Ik denk persoonlijk niet dat meerdere fruitdagen per week niet mogelijk zijn voor onze school. Vooral budgettair zou het voor ons heel wat problemen opleveren. Wij voorzien de kinderen gratis van één stuk fruit per week, dit kost ons reeds 10 euro per kind. Daar verschoot ik toch wel van toen ik bij de erkenningaanvraag ontdekte dat we zoveel geld per kind besteden aan het schoolfruitproject. Het viel toch iets duurder uit als dat ik eerst gedacht had, maar eigenlijk is dit ook wel een beetje onze eigen schuld. Omdat wij zoveel belang hechten aan het ontdekken en leren kennen van fruitsoorten die onbekend zijn voor de leerlingen kost het ons natuurlijk iets meer. Ik kan me voorstellen dat andere scholen geen meloenen, druiven of pompelmoezen in hun aanbod hebben zitten. Dit doet de prijs natuurlijk ook wel wat oplopen.

L: *Zou het misschien mogelijk zijn om het aantal fruitdagen uit te breiden indien u wel een kleine bijdrage van de ouders zou ontvangen?*

Anja: We bieden het fruit ook gratis aan omdat we geen enkel kind willen uitsluiten. Een bijdrage van de ouders vragen is meteen een drempel waar zij overheen moeten indien zij hun kind willen laten deelnemen aan het schoolfruitproject.

L: *Ik dank jullie hartelijk voor mee te willen werken aan dit onderzoek en dit interview te willen afleggen. Ik wens jullie allemaal nog veel succes met het verder zetten van het schoolfruitproject.*

Bijlage 9 – Interview 7: Filip Haesen (IGO-W)

Instelling:	Sociale werkplaats
Naam:	IGO-W
Contactgegevens:	Sint-Truidensesteenweg 612 3300 Hakendover (Tienen) 0496/25 85 14
Contactpersoon:	Filip Haesen
Datum:	25/03/'10
Onderwerp:	Schoolfruitproject
Medium:	Mondeling interview

IGO-W is een sociale werkplaats gelegen op de Sint-Truidensesteenweg te Tienen. Filip Haesen bekleedt hier de functie van projectmanager. Hij is samen met zijn collega Mark verantwoordelijk voor een kleine groep arbeiders, momenteel zijn dit er ongeveer zestien. Filip en de mensen die in de sociale werkplaats werken zijn wekelijks verantwoordelijk voor de aankoop, het uittellen en het leveren van biofruit aan verschillende scholen.

Inhoud

L: *Ik heb vernomen dat u optreedt als fruitleverancier bij verschillende scholen in het kader van het 'Tutti Frutti'-project. Hoe lang werkt u hier al aan mee en op welke manier bent u hiertoe gekomen?*

F: Wij nemen al deel aan deze actie sinds 2005. Het is voor ons eigenlijk begonnen als een soort pilootproject voor biofruit in samenwerking met Vredeseilanden. Bij de start van het project leverden we enkel fruit in Leuven, aan ongeveer 1200 kinderen. Nu is onze afzetmarkt uitgebreid tot ongeveer 6500 kinderen in 20 verschillende scholen.

Na drie jaar deelgenomen te hebben aan het project is Vredeseilanden ermee gestopt. De subsidies die zij ontvingen om dit project te kunnen bekostigen waren afgelopen. Toen hebben we besloten om alleen verder te gaan met het project.

Momenteel zijn er twee rondes waarop het fruit geleverd wordt. Bij de ene ronde wordt er bij de deelnemende scholen in Tienen, Boutersem en Leuven geleverd. De tweede ronde doet Kortenaeken, Bekkevoort, Assent, Diest, Scherpenheuvel, Aarschot en Tervuren aan. We hebben voor de mannen een speciale lijst opgesteld met alle deelnemende scholen erop. Hier staan dan de aantallen bij die geleverd moeten worden en een simpele routebeschrijving. Deze routebeschrijving is gemaakt op maat van een sociale werkplaats.

L: *Kunt u mij vertellen wat het verschil is tussen een beschutte werkplaats en een sociale werkplaats?*

F: In een sociale werkplaats werken we met kansengroepen. Het merendeel van onze arbeiders is laaggeschoold of was al gedurende zeer lange tijd werkloos. Het zijn mensen die te goed bij hun verstand zijn om in een beschutte werkplaats te gaan werken, maar ze zijn wel net te zwak om binnen een normaal arbeidscircuit

te passen. Onze arbeiders hebben geen mentale achterstand, zij hebben wel vaak een sociaal verleden of een verleden dat getekend wordt door verslavingen.

L: *Wat is de reden dat u besloten heeft om deel te nemen aan het schoolfruitproject?*

F: De sociale werkplaats is een zelfbedruipend systeem. We moeten de werkplaats zelf bekostigen door opdrachten uit te voeren, bijvoorbeeld het leveren van schoolfruit. Alle opdrachten zijn op de juiste maat voor deze mensen, zij zijn in staat om ze goed uit te voeren. We zorgen eveneens voor het onderhoud van de fietsroutes, bussen van de lijn poetsen, graffiti verwijderen van de muren. Heel veel opdrachten zijn in functie van de gemeente. Het geld dat we verdienen met het uitvoeren van de opdrachten dient om de arbeiders uit te betalen. De sociale werkplaats is een soort van nuloperatie. Er hoeft na het dekken van de materiaal- en vervoerskosten en het uitbetalen van de arbeiders geen winst gemaakt te worden.

Het opzet van Vredeseilanden was om de kinderen meer fruit te leren eten, in het bijzonder biofruit. Hier hebben wij ons als sociale werkplaats achter geschaard. Wij wilden het project zeker een kans geven. Ik kom zelf ook uit de fruitteelt, hierdoor voel ik me natuurlijk nog net iets meer betrokken bij het project.

We willen dus voornamelijk biofruit promoten en natuurlijk ook Fairtrade. Bijkomend is voor ons dan nog het voordeel van de extra tewerkstelling en de extra inkomsten.

L: *Wat vindt u persoonlijk belangrijk voor het fruitaanbod voor kinderen? Houdt u ergens specifiek rekening mee?*

F: Ik ga het fruit iedere week op maandagvoormiddag zelf kiezen op de veiling in Kampenhout. Het fruit wordt dan door ons meegenomen en in de namiddag tellen we hier het aantal stuks uit per school. Op dinsdag worden de leveringen gedaan. Op die manier kunnen de scholen dan op dinsdag of op woensdag hun fruitdag houden. Het hangt er vanaf of het fruit vroeg geleverd wordt of niet.

Een van de belangrijkste punten binnen onze organisatie is dat we zo milieuvriendelijk mogelijk proberen te werken. Hierdoor past het schoolfruitproject met het biofruit perfect binnen het kader van onze sociale werkplaats.

Ik vind het vooral zeer belangrijk dat de kinderen een brede waaier van variatie aangeboden krijgen. Op die manier kunnen de kinderen nieuwe fruitsoorten leren kennen. Ik merk bijvoorbeeld maar al te vaak dat er veel kinderen zijn die bijvoorbeeld geen kiwi's kennen. Op deze manier komen zij hier wel mee in contact.

Ik ga het fruit altijd zelf uitkiezen. Op die manier wil ik aantonen dat biofruit minstens even mooi kan zijn als gewoon fruit. Het biofruit dat wij aan de scholen leveren moet vergeleken kunnen worden met het andere, gewone fruit uit de winkel.

Een nadeel bij het biofruit is natuurlijk dat wij in ons fruitabonnement ook iets duurder moeten zijn, aangezien de aankoop van dit fruit vaak een heel deel duurder is. Langs de andere kant zijn er wel veel gemeentes die een subsidie

geven aan de scholen. Meestal wordt het prijsverschil tussen gewoon fruit en biofruit bijgepast door de gemeente.

L: *Hoeveel kost een fruitabonnement indien men met u als leverancier in zee gaat?*

F: Het fruitabonnement kost bij ons 10 euro per schooljaar, dit staat gelijk aan twintig leveringen. Ik heb opgezocht dat andere leveranciers, die geen biofruit leveren, ongeveer 6,50 euro vragen voor hun fruitabonnement. De meeste gemeentes passen 3,50 euro of 4 euro bij.

Wijzelf hier bij IGO-W vinden het concept van het biofruit best wel interessant. Toen Vredeseilanden zich terugtrok uit het project besloten wij om dit verder te zetten. We stelden ons de vraag of we al dan niet verder zouden gaan met biofruit. Uiteindelijk hebben we er toch expliciet voor gekozen om het project verder te zetten met biofruit omdat dit beter aansloot bij onze visie.

L: *Welke soorten fruit levert u allemaal?*

F: Ons doel is om te zorgen dat ongeveer 50 procent van alle geleverde fruit van eigen bodem afkomstig is. Dit zijn dan voornamelijk appels en peren. Ik zorg wel voor voldoende afwisseling binnen het aanbod van appels en peren. Er zijn verschillende soorten beschikbaar dus dan tracht ik deze ook om de beurt aan te bieden.

De kiwi's binnen ons aanbod zijn afkomstig van Zespri. We vragen er wel speciaal voor dat wij biokiwi's krijgen. Ondertussen zijn we zelfs nog de enige leverancier die biokiwi's afneemt bij Zespri. We krijgen van Zespri ook foldertjes over de teelt van biokiwi's in Australië en kiwilepeltjes om uit te delen aan de kinderen. Dit is natuurlijk een promotiestunt van Zespri, maar voor ons is het zeer mooi meegenomen omdat we op deze manier relatief goedkope biokiwi's aan ons aanbod kunnen toevoegen.

Mandarijntjes bieden we vooral aan wanneer zij binnen het seizoen zijn, dit drukt de kosten dan ook weer.

Op het einde van het schooljaar is het moeilijker voor ons om peren aan te bieden. De peren zijn dan uit het seizoen, waardoor wij genoodzaakt zijn om in die periode andere fruitsoorten aan te bieden.

Scholen zijn doorgaans geen grote fan van sinaasappels binnen het fruitaanbod. Deze vruchten zijn niet gemakkelijk te pellen, ze zijn plakkerig en veel kinderen lusten ze niet graag.

Tijdens de samenwerking met Vredeseilanden boden we ook regelmatig eens biowortelen aan. Dit is echter zeer veel werk voor de scholen, daarom werd er besloten om geen wortelen meer op te nemen binnen het aanbod.

Soms komt de vraag van de fruitveiling uit of we geïnteresseerd zouden zijn in het afnemen van andere soorten fruit, maar scholen zijn hier vaak geen voorstander van. Wanneer deze andere soorten bijvoorbeeld aardbeien of meloenen zouden zijn, is het de moeilijkheid voor scholen om deze vruchten juist en proper te verdelen. Aardbeien kunnen moeilijk per stuk geteld worden, dus wordt dit volgens gewicht gedaan. Het is dan zeer moeilijk voor de school om te bepalen wat er nu juist een portie is en wat niet. Bij het aanbieden van meloenen zit men dan weer met een hele knoeiboel wanneer deze vruchten gesneden of opgegeten moeten worden. Bij de fruitveiling rees er laatst ook eens de vraag of

de scholen niet geïnteresseerd zouden zijn in lychees, maar dat vond ik geen goed idee. Lychees zijn enorm onbekend en kinderen eten natuurlijk het liefste iets wat ze kennen. Deze vruchten zijn trouwens ook zeer moeilijk te pellen en op te eten voor kinderen.

L: *Heeft u al ooit klachten vernomen over de levering inzake kwaliteit of leveringsafspraken?*

F: Heel soms krijgen we klachten over de kwaliteit van het fruit, maar dit is dan meestal aan het begin van het schooljaar. Wanneer het project voor velen nog nieuw is. Mensen stellen nu eenmaal hogere eisen aan biofruit. Zo werd er laatst geklaagd over de structuur van de schil van de appel. Deze zou te ruw geweest zijn, terwijl dit vrij normaal is bij bioappels. Over het algemeen krijgen we echter zeer weinig klachten over het geleverde fruit.

Het gebeurt ook zeer zelden dat er mis geteld wordt. Meestal tellen we de juiste aantallen af en doen we dan nog vijf à tien extra stuks in de kist. Als er dan vruchten gekwetst worden tijdens het transport zijn er nog altijd een paar reserves aanwezig. Het is nu eenmaal gemakkelijker voor ons om een paar vruchten extra per kist te leggen als dat we achteraf nog moeten gaan bijleveren. Op deze manier kost het ons ook minder. Als er toch iets misgelopen zou zijn tijdens de levering of de telling, hebben we hier nog altijd een reservevoorraad in een lokaal liggen om eventueel nog bij te leveren.

We komen regelmatig tegen dat het fruit dat over is bij de levering de volgende week nog in de kisten ligt. Dit vinden we zeer spijtig. Het fruit ligt dan gewoon weg te rotten terwijl het evengoed opgegeten had kunnen worden.

Ik denk dat wij nog een voordeel hebben ten opzichte van andere leveranciers. Wij vragen geen minimumafname aan de scholen opdat wij bij hen zouden leveren. Sommige leveranciers doen dit wel. Wij gaan naar alle scholen en de scholen die veel stuks afnemen compenseren de extra kosten van de scholen die kleine hoeveelheden fruit afnemen.

L: *Is uw deelname aan de schoolfruitactie enigszins winstgevend?*

F: Wij maken heel weinig winst op het fruit. Het fruitabonnement kost 10 euro voor twintig leveringen op één schooljaar tijd. Dat wil zeggen dat we vijftig cent per stuk fruit mogen besteden. Een stuk fruit kost ons gemiddeld 33 cent. Dit geeft ons nog 17 cent per stuk fruit waarmee het vervoer van het fruit naar hier, het transport naar de scholen en de werkuren van bekostigd moeten worden. Uiteindelijk is de deelname aan het schoolfruitproject voor ons een nuloperatie. We maken geen winst, maar we schieten er ook niets bij in.

Tijdens het proefproject leverden we fruit aan tweeëntwintig scholen, maar dat aantal hebben we gereduceerd tot twintig. Op die manier geraken we volledig uit de kosten.

Wij hebben ook het gevoel dat 10 euro voor veel mensen een psychologische drempel is om deel te willen nemen aan het schoolfruitproject met ons als leverancier. Dit bedrag is doenbaar voor de mensen. 11 euro is maar 1 euro meer, maar het wordt toch vaak onmiddellijk als teveel bestempeld.

Wij doen zelf regelmatig rondvraag op de scholen. We polsen naar de tevredenheid van de scholen, leerkrachten en ouders en we gaan na of er

interesse zou zijn voor andere fruitsoorten aan te bieden. Het probleem hierbij is natuurlijk dat het ook mogelijk moet zijn om biofruit aan te kunnen bieden. Voor peren is het bijvoorbeeld wel moeilijk om altijd biovruchten te vinden, deze zijn vaak onvoldoende voorhanden.

L: *Welke aspecten vindt u persoonlijk goed aan het systeem van het schoolfruit?*

F: Ik vind het zeer positief dat een project zoals 'Tutti Frutti' bestaat, anders zouden er zeer veel kinderen zijn die nooit fruit zouden eten. Het concept 'bio' leeft natuurlijk pas onder de kinderen wanneer de school zelf hier iets extra rond doet. Daarom zorgen wij voor lespakketten rond 'bio' en voor adressen van bioboeren waarbij de scholen terecht kunnen voor een bedrijfsbezoek. Deze lespakketten zijn in samenwerking met Vredeseilanden en het LOGO, maar dit is dan ook het enige contactpunt binnen deze actie wat wij nog hebben met Vredeseilanden. De adressen van bioboeren vragen wij op bij de fruitveiling, in het bijzonder de boeren waarbij scholen op bezoek zouden mogen gaan. Deze lijsten sturen wij dan integraal, aan het begin van het schooljaar, door naar alle scholen die bij ons fruit afnemen. Vooral de oudere jaren van de basisschool hebben hier denk ik baat bij, zij begrijpen al beter wat het concept 'bio' inhoud.

We merken echt wel dat scholen begaan zijn met fruit en de fruitconsumptie van hun leerlingen. Zij vragen ook regelmatig na hoe zij een bedrijfsbezoek kunnen regelen bij een bioboer.

L: Wat zou er volgens u best kunnen veranderen aan het systeem van het schoolfruitproject?

F: De prijs zou moeten zakken. Ik heb vaak de indruk dat de prijs van biofruit onnodig en kunstmatig hoog gehouden wordt. Er is te weinig aanbod, waardoor de prijs zeer hoog is. Hierdoor is biofruit voor heel erg veel mensen niet bereikbaar. Het prijsverschil tussen biofruit en gewoon fruit is zeer groot, waardoor mensen vaak de stap naar biofruit niet zetten. Ik kan er goed inkomen dat voor veel gezinnen het al moeilijk genoeg is om hun kinderen van gewoon fruit te voorzien, laat staan van nog duurder biofruit.

Het concept 'bio' zit volgens mij ook nog steeds in een taboesfeer. Er zijn veel vooroordelen rond biofruit. Zo hoor ik bijvoorbeeld zeer vaak dat biofruit lelijk is, niet goed gevormd en niet lekker, terwijl dit absoluut niet het geval is. Op dat vlak staat men bij het tropisch fruit al veel verder. Bij mandarijnen is er bijvoorbeeld geen verschil merkbaar tussen het gewone fruit en het biofruit. Hoewel ik vind dat het verschil tussen inheems gewoon en biofruit ook steeds minder merkbaar wordt.

L: *Ondervindt u veel extra hinder van uw deelname aan het schoolfruitproject? Zowel op administratief vlak als op vlak van fysieke of tijdsbelasting?*

F: Voor ons is er niet echt veel extra belasting. De mannen vinden onze deelname aan het schoolfruitproject zeer goed. Zij vinden het een heel erg aangename job om te doen.

Op administratief vlak krijgen wij te maken met verschillende subsidies. Wij voorzien de scholen van alle documenten die zij nodig hebben en die zij aanvragen. Wij geven ook zelf door aan de scholen waar er subsidies te verkrijgen zijn. We maken alles zodanig klaar dat de scholen alleen nog maar de formulieren dienen in te vullen, te tekenen en op te sturen. Als wij dit voor hen

doen, verlagen we opnieuw de drempel voor hen om deel te nemen aan het schoolfruitproject. Deze subsidies veroorzaken niet heel erg veel extra administratieve belasting. Soms hebben we zelfs meer last met het verkrijgen van de gemeentelijke subsidies als met de subsidies van de overheid. Zo zijn er gemeentes die niet tevreden zijn met een jaarcontract, zij willen soms een gedetailleerde weergave van de aankopen en leveringen van week tot week. Dit is natuurlijk wel veel meer werk, gelukkig zijn er bij de meeste gemeentes geen problemen.

L: *Wat is uw toekomstvisie voor uw deelname aan het schoolfruitproject? Bent u van plan om het project verder te zetten? Is een uitbreiding mogelijk?*

F: Wij zijn zeker van plan om het project verder te zetten. Het liefst zouden we onze deelname uitbreiden naar het gehele arrondissement en op die manier een derde leveringsronde opstarten.

Hoe meer fruit wij moeten leveren, hoe gemakkelijker het ook is voor ons om aan fruit te geraken. Het is zo dat men op de veiling de voorkeur geeft aan leveranciers die een grotere fruitafname hebben. Vroeger was het hierdoor voor ons vaak moeilijk om aan fruit te geraken, toen wilde de veiling ons vaak geen fruit geven omdat onze afname te klein was. Nu leveren wij echter fruit aan veel meer scholen waardoor het ook makkelijker geworden is voor ons om fruit vast te krijgen op de fruitveiling.

Voor exotisch fruit te verkrijgen, hebben wij contacten met 'Biofresh'. Dit is volgens mij de grootste leveranciers van buitenlands biofruit.

L: *Heeft u al ooit problemen gehad met de leveringen van 'Biofresh'?*

F: Neen, niet echt. De leveringen zijn altijd op tijd en het fruit is altijd van goede kwaliteit. Het enige probleem wat we ooit ondervinden is dat de bananen niet rijp zijn. Dan moeten we deze nog proberen rijp te krijgen vooraleer we ze naar de scholen transporteren. Hiervoor moeten we dan vaak echt onze trukendoos boven halen. Het is al eens gebeurd dat we de bananen samen met appels in de voorraadruimte plaatsten en de temperatuur hier dan opdreven tot dertig graden Celsius, gewoon om de bananen rijp te krijgen. Bananen zijn natuurlijk ook zeer delicaat, ze mogen niet te snel rijpen, maar ook niet te langzaam. Dit is soms wel eens moeilijk.

L: *Denkt u dat het voor u mogelijk zou zijn om het schoolfruitproject uit te breiden naar meerdere dagen per week?*

F: Dit zou haalbaar zijn wanneer er voldoende scholen deel zouden willen nemen aan deze extra dagen. Wij hebben reeds de vraag van één of twee scholen ontvangen of wij meerdere dagen fruit zouden kunnen leveren, maar dit is voor ons niet haalbaar.

We zouden ook voor meer variatie moeten zorgen binnen het ons aanbod. Dit is echter niet altijd even eenvoudig binnen het huidige aanbod aan biofruit. Als genoeg scholen zouden willen deelnemen zou dit misschien wel haalbaar zijn en waarschijnlijk ook wel interessant.

Wij hebben een grote afname van fruit nodig om uit de kosten te geraken, een extra levering voor één of twee scholen zou ons niets opleveren. De winstmarge blijft slechts 17 cent per stuk fruit en dit is niet voldoende om de transportkosten

en de manuren te dekken indien maar twee scholen zouden deelnemen. Het aantal scholen en het aantal stukken fruit per school maakt op zich niet heel veel uit, het is het totaalpakket dat telt. We moeten in zijn geheel uit de kosten komen en het verlies op de ene school wordt gecompenseerd door een andere school. Vaak start het project ook in één school en enkele jaren later krijgen we ook de vraag van andere scholen in de buurt om deel te nemen.

L: *Meneer Haesen, u bent zeer vriendelijk bedankt voor dit interview. Ik wens u verder nog veel succes met uw deelname aan het 'Tutti Frutti'-project.*

F: Dat is graag gedaan.

Bijlage 10 – Interview 8: Gert Vanhellemont (Milieuvriendelijk fruit- en sorteerbedrijf Vanhellemont)

Instelling:	Milieuvriendelijk fruit- en sorteerbedrijf
Naam:	Vanhellemont
Contactgegevens:	Heibosstraat 17 3391 Meensel-Kiezegem 016/63 32 35
Contactpersoon:	Gert Vanhellemont
Datum:	26/03/'10
Onderwerp:	Schoolfruitproject
Medium:	Mondeling interview

Vanhellemont is een milieuvriendelijk fruit- en sorteerbedrijf dat zijn vestigingsplaats heeft in Meensel-Kiezegem, een deelgemeente van Tielt-Winge, in het Hageland. Vanhellemont is een familiebedrijf bestaande uit vader, moeder en twee zonen. Ik kreeg de kans om een gesprek te voeren met Gert Vanhellemont, de verantwoordelijke voor het sorteerbedrijf en voor hun deelname aan het schoolfruitproject.

Inhoud

- L: *Ik heb vernomen dat u als leverancier deelneemt aan het schoolfruitproject 'Tutti Frutti'. Hoe lang neemt u hier al aan deel en hoe bent u hiertoe gekomen?*
- G: We doen reeds drie of vier jaar mee aan de schoolfruitactie.
- Er waren twee scholen die ons contacteerden of wij bij hen fruit wilden leveren vooraleer wij weet hadden van het bestaan van het 'Tutti Frutti'-project. Zij vroegen ons om appels en peren te leveren en daar zijn wij dan ook mee begonnen. Eenmaal we begonnen waren met onze deelname aan het schoolfruitproject is het aantal scholen gewoon hetzelfde gebleven, er zijn er geen meer bijgekomen.
- L: *Heeft u een specifieke reden waarom u besloten heeft om deel te nemen aan het project?*
- G: Ons doel is vooral om kinderen warm te maken voor lokale appels en peren. Door een goede kwaliteit aan hen aan te bieden, willen we de kinderen leren om opnieuw fruit te eten en liefst lokaal fruit.
- Momenteel leveren we aan twee scholen hier in de buurt en aan een andere fruitleverancier, Meyhi, hij is gespecialiseerd in het leveren van fruit aan scholen. Deze leverancier komt bij ons fruit aankopen voor aan de scholen te leveren. Eigenlijk voorzien we dus nog veel meer scholen van schoolfruit, zij het dan niet rechtstreeks.
- L: *Welke soorten fruit levert u aan de scholen?*
- G: Wij leveren alleen maar appels en peren aan de scholen. We hebben het eerste jaar de scholen ook de kans geboden om aardbeien te ontvangen, maar hier was niet echt veel vraag naar. Zij kiezen het liefste enkel voor appels en peren omdat

dit voor de kinderen gemakkelijk te eten is en proper is. Bij appels en peren geef je ook ieder kind één stuk, bij aardbeien is dit al iets moeilijker te bepalen.

Dat is waarschijnlijk wel een voordeel van Meyhi als leverancier, hij biedt alle fruitsoorten aan. Wij hebben een kleiner aanbod van fruitsoorten, maar wij wisselen wel voortdurend af tussen de verschillende soorten appels en peren.

L: *Wat vindt u zelf belangrijk voor het fruit dat u aanbiedt aan de scholen?*

G: We letten vooreerst heel erg op de maat van het fruit. Het fruit mag niet te dik zijn voor de kinderen, maar ook niet te klein. Bij de appels kiezen we meestal voor een maat zeventig en bij de peren voor een maat vijfenvijftig, maar deze cijfers zeggen u natuurlijk niets. Dit formaat van fruit is net iets kleiner als het fruit dat we aan volwassenen zouden geven, het is perfect eetbaar voor kinderen van de lagere school.

Verder vinden we het uitzicht van het fruit zeer belangrijk. Kinderen zijn zeer kieskeurig, wanneer het fruit zelfs maar zeer licht beschadigd is, willen zij het al niet meer opeten. Dat maakt het dit jaar wel net iets moeilijker omdat we te kampen hebben gehad met hagel en veel vruchten hierdoor putjes en vlekjes vertonen. We sorteren het fruit dat we aan de scholen leveren dan ook heel streng uit, anders zouden de kinderen het wel eens niet willen opeten.

L: *Heeft u al ooit klachten gehad over het fruit dat u leverde?*

G: Ik probeer er voor te zorgen dat we twee weken appels leveren en dan één week peren. Soms krijgen we wel eens de opmerking dat de scholen liever regelmatig een peer zouden krijgen.

Over de kwaliteit van ons fruit hebben we nog nooit klachten gehad. We zorgen er ook altijd voor dat de scholen zeer hoogwaardig fruit krijgen. Het zou natuurlijk geen goede reclame zijn voor ons als lokale fruithandelaar wanneer de kinderen geen mooi fruit van ons zouden krijgen.

Binnen onze samenwerking met fruitleverancier Meyhi hebben we ook nog nooit klachten gehad. Ons fruit is altijd van zeer goede kwaliteit. Hij vroeg laatst wel of we hem grotere peren zouden willen leveren. We gaven hem ook peren met maat vijfenvijftig, maar hij levert ook fruit aan middelbare scholen. Voor tieners is een peer met maat vijfenvijftig waarschijnlijk wel wat te klein.

L: *Hoe verloopt de levering van het fruit?*

G: Wij leveren het fruit niet aan de scholen, zij komen het fruit zelf ophalen. We hebben wel recent op onze website geplaatst dat we ook bereid zijn om het fruit tot bij de school zelf te brengen, mits een kleine toeslag. Hier hebben we echter nog geen reactie op gehad.

L: *Hoeveel kost het een school om bij u een fruitabonnement af te sluiten? Hoe wordt deze prijs bepaald?*

G: Dat is een van de nadelen van het afsluiten van een vast contract aan het begin van het schooljaar. Het is voor ons heel moeilijk om aan het begin van het jaar te bepalen hoeveel een fruitabonnement gaat kosten doorheen het hele jaar. De kostprijs van een abonnement is eigenlijk afhankelijk van de veilingprijzen, maar doordat we de prijzen vooraf moeten opstellen kunnen we geen rekening houden met de verandering in de veilingprijzen.

Voor de prijs van een abonnement te bepalen houden we dus vooreerst rekening met de prijzen van vorig jaar. We hebben besloten dat 5 euro per kind een goede basis is om de kinderen iedere week van fruit te voorzien. Normaal gezien is dit bedrag voldoende om alle kosten te dekken.

Het is natuurlijk ook zo dat de prijs van het fruitabonnement afhankelijk is van de dikte van het fruit. Wij rekenen niet in 'prijs per stuk', maar in 'prijs per kilo'. Wanneer het fruit dikker is, zullen er minder appels of peren in één kilo passen. Dan zijn er meer kilo's nodig en zal het fruitabonnement duurder worden, daarmee dat wij werken met een standaard maat van fruit voor de scholen.

L: *Maakt u enigszins winst door uw deelname aan de schoolfruitactie?*

G: We houden aan het einde van de rit een heel klein beetje over, maar dit is niet echt veel. We voorzien natuurlijk ook slechts fruit aan twee scholen, dit is niet zo heel veel dus is het ook logisch dat we niet heel veel winst maken. Onze deelname is vooral voor de promotie van lokale fruithandelaars en lokaal fruit, niet zozeer om veel winst te maken. De scholen die fruit afnemen bij ons mogen dan ook per seizoen twee klassen gratis bij ons een rondleiding laten volgen. Voor andere scholen zijn deze rondleidingen wel betalend.

L: *Ondervindt u enig effect van deze actie binnen uw bedrijf?*

G: Het is niet zo dat wij dankzij onze deelname aan deze actie meer klanten over de vloer krijgen in onze winkel of dat het onze omzet noemenswaardig verhoogt, maar de kinderen zijn toch altijd zeer enthousiast over de rondleidingen en het fruit. De scholen blijven terugkomen voor fruit en bezichtigingen, dus ik neem op die manier aan dat de ouders ook tevreden zijn over het project.

L: *Komt u in contact met de subsidies die de scholen kunnen aanvragen?*

G: We stellen aan het begin van het jaar een contract op waarbij het aantal fruitabonnementen en de prijs van het abonnement vermeld wordt. Normaal gezien is dit dan in orde.

Wij sturen maandelijks één factuur naar de scholen, het bedrag dat hierop vermeld staat kan iets meer of iets minder zijn als in het contract vermeld staat, maar dat compenseert zich aan het einde van het schooljaar. De scholen worden hier goed over geïnformeerd.

L: *Wat vindt u goed aan het systeem van het schoolfruitproject?*

G: Ik vind het zeer belangrijk dat het eten van fruit binnen de school gepromoot wordt. Kinderen eten nu eenmaal veel te weinig fruit, het is echt wel nodig dat het belang van het eten van fruit benadrukt wordt.

L: *Wat vindt u minder goed aan het systeem van het schoolfruit? Is er iets dat u graag zou zien vernaderen?*

G: Ik denk dat het niet slecht zou zijn als er binnen het project meer de nadruk werd gelegd op het promoten van inheems fruit, fruit van eigen bodem.

Het systeem van de prijsbepaling van het fruitabonnement zou misschien ook wel aangepast mogen worden. Voor een leverancier van zeer veel soorten fruit, zoals bijvoorbeeld Meyhi, lijkt me dit gemakkelijker. Wanneer het fruit dat hij normaal zou leveren aan de scholen vrij duur blijkt te zijn op dat moment, kiest hij gewoon een andere soort die de kosten minder doet oplopen. Dit kunnen wij

natuurlijk niet omdat wij al met een beperkt aanbod zitten. Het is dus heel moeilijk voor ons om de prijs van een fruitabonnement of een stuk fruit een hele tijd op voorhand te bepalen.

L: *Brengt uw deelname aan het schoolfruitproject veel extra belasting met zich mee?*

G: Dat valt zeer goed mee. We moeten er natuurlijk rekening mee houden dat we het fruit voor de schoolfruitactie op tijd hier hebben en dat het op tijd klaarstaat, maar veel extra last bezorgt dit ons niet.

L: *Hoe verloopt het proces voor het fruit klaar te zetten hier binnen het bedrijf? Hoe gebeurt de afname van het fruit? Wordt het fruit uitgeteld of niet?*

G: We tellen het fruit niet af tot het juiste aantal leerlingen binnen de school. De scholen nemen het aantal kisten af dat de beste benadering is bij het aantal deelnemende leerlingen. Er is dan altijd wel een overschot van fruit, maar dat vinden de scholen niet erg. Deze extra stukken fruit zijn ook zeer handig wanneer er bijvoorbeeld beschadigd fruit bij de levering zit, dan is er een reserve om de slechte stukken fruit te vervangen.

Het fruit wordt klaargezet in gewone fruitkisten, het leeggoed wordt de volgende week mee teruggebracht door de persoon die het fruit komt afhalen. Soms is er wel eens een kist die achterblijft, maar dit is doorgaans niet zo een heel groot probleem.

L: *Bent u van plan om het schoolfruitproject te blijven verder zetten?*

G: Natuurlijk. We zijn zeker van plan om het project verder te blijven zetten. Ik hoop zelfs dat het project nog mag groeien. Het zou me echt verheugen mochten er meer scholen zijn die bij ons hun fruit zouden bestellen. De vraag is natuurlijk of een uitbreiding praktisch haalbaar zou zijn, maar dat is natuurlijk afhankelijk van de situatie. Als de scholen zelf het fruit zouden willen komen halen, is er natuurlijk geen probleem. Wanneer zij het fruit graag geleverd zouden hebben, zou dat al iets moeilijker verlopen. Bij het leveren van het fruit zitten we een beetje op een tweesprong. We zouden het leveren van het fruit aan scholen moeten combineren met andere doeleinden om uit de kosten te geraken.

We maken hier in onze firma ook fruitsapjes. Als we dit zouden kunnen combineren naar de scholen toe, zou het de kosten waarschijnlijk ook heel wat kunnen drukken. Nu leveren wij ons fruitsap aan de brouwer, en de brouwer levert het fruitsap aan de scholen. Indien wij het fruit aan de scholen zouden leveren, zou het fruitsap in één keer ook meegeleverd kunnen worden.

Voor de scholen zou dit echter misschien nog enkele praktische moeilijkheden met zich mee kunnen brengen. Zo bestellen zij nu zowel fruitsap als melk bij de brouwer. Wanneer wij het fruitsap aan hen zouden leveren, komen zijn misschien in moeilijkheden om het leeggoed gescheiden te houden of dergelijke andere problemen.

L: *Denkt u dat het mogelijk zou zijn om het aanbod van het schoolfruitproject uit te breiden naar meerdere fruitdagen er week?*

G: Ik denk dat dit wel haalbaar zou zijn. Fruit kan zich op zich vrij lang goed houden als het onder goede omstandigheden bewaard wordt. Één levering of één keer afhalen per week zou op zich genoeg zijn om meerdere fruitdagen er week te

organiseren. De scholen moeten dan natuurlijk wel ruimte voorzien om het fruit te bewaren, liefst een koele en donkere ruimte, zeker in de zomer.

Bij meerdere fruitdagen per week zou het wel steeds moeilijker zijn om te voorzien in een afwisselend fruitaanbod.

Ik vind het vooral belangrijk dat appels en peren meer gepromoot zouden moeten worden. Inheems fruit wordt vaak niet genoeg aanbevolen. Ingevoerd fruit wordt nochtans minder goed gecontroleerd dan inheems fruit zelf. In Vlaanderen zijn er zeer veel controles in fruitbedrijven, er worden zelfs stalen genomen in alle boomgaarden om het fruit te controleren op schadelijke residu's. Wanneer er zo een residu gevonden wordt, weigeren verschillende landen, bijvoorbeeld Rusland, de import van Belgisch fruit. In andere landen is er vaak veel minder controle, maar het buitenlandse fruit wordt doorgaans toch zonder problemen ingevoerd naar België.

L: *Meneer Vanhellemont, ik dank u zeer hartelijk voor dit interview en wens u verder nog zeer veel succes met uw deelname aan het schoolfruitproject.*

G: Dat is graag gedaan.